

Ljudska prava u Crnoj Gori - 2008

Izveštaj broj 3

Program zaštite ljudskih prava

Ljudska prava u Crnoj Gori - 2008

Program zaštite ljudskih prava podržao je
Švedski helsinški odbor za ljudska prava

Swedish Helsinki Committee

for Human Rights

Inicijativa mladih za ljudska prava, Crna Gora
Februar 2009. godine

Za izdavača
Boris Raonić

Autori izvještaja
Boris Raonić
Edina Hasanaga Čobaj
Milan Radović

Lektura i korektura
Tamara Kaliterna

Prevod
Svetlana Popa

Dizajn i prelom
Nikola Milenković

Obrada i štampa
Lutrex, Podgorica

Tiraž : 400 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Centralna narodna biblioteka Crne Gore, Cetinje

341.231.14 (497.16) "2008"
342.7 (497.16)

RAONIĆ, Boris

Ljudska prava u Crnoj Gori - program zaštite ljudskih prava: izvještaj broj 3 / [autori izvještaja Boris Raonić, Edina Hasanaga Čobaj, Milan Radović ; prevod Svetlana Popa]. - Podgorica : Inicijativa mladih za ljudska prava, 2009
(Podgorica : Lutrex). - 87, 93 str. : ilustr. ; 25 cm

Nasl. str. prištampanog prevoda: Human Rights in Montenegro - 2008. - Tekst na srp. i engl. jeziku. - Podatak o autorstvu preuzet iz impresuma. - Oba rada štampana u međusobno obrnutim smjerovima. - Tiraž 400. - Bilješke uz tekst. - Bibliografija: str. 81-85 ; Bibliography: str. 89-91

ISBN 978-9940-9015-3-0

1. Hasanaga - Čobaj, Edina [autor] 2. Radović, Milan [autor]
a) Prava čovjeka - Crna Gora - 2008 - Izvještaji

COBISS.CG-ID 13800464

UVOD

U Crnoj Gori je 2008. bila godina stabilizacije institucija države i inteziviranja procesa evropskih integracija. Crna Gora je uspostavila formalno-pravne i institucionalne osnove nezavisne države. U narednom periodu kompletna pažnja se mora posvetiti jačanju institucija i suštinskoj primjeni zakonodavnog okvira. Ratifikovani su i svi međunarodni instrumenti kojima je pristupila Državna zajednica Srbija i Crna Gora. Prvi izbori za Predsjednika, nakon obnove državnosti, održani su 06. aprila i na njima je u prvom krugu izabran Filip Vujanović.

Crna Gora je napredovala u evropskim i evro-atlantskim integrativnim procesima. Kandidovala se za članstvo u Evropskoj Uniji, a značajan napredak ostvaren je i u pridruživanju NATO-u, MMF-u i drugim međunarodnim organizacijama.

Na unutrašnjem i spoljno političkom planu situacija je stabilna. Crna Gora je jedina država u regionu koja, osim manjih tehničkih pitanja, nema otvorena pitanja sa susjedima. Prema ocjenama iz Izvještaja o progresu Evropske komisije i drugih brojnih organizacija, najveći problemi su korupcija i organizovani kriminal. S druge strane, i dalje je problem kvalitet administrativnih kapaciteta u javnom sektoru, koji je garancija funkcionalnosti državno-pravnog sistema. Monitoring brojnih organizacija, vjerovatno će usloviti dalji napredak u svim spornim oblastima.

Nakon rapidnog rasta, tokom 2008. godine ekonomska dinamika se usporava. Finansijska kriza se osjeća, jer je crnogorska ekonomija veoma zavisna od turizma, građevinarstva i stranih investicija. Prvi indikatori već ukazuju da će se ekonomska kriza odraziti veoma negativno na sektor socijalnih prava.

U oblasti ljudskih prava, u Crnoj Gori ne postoje sistematska kršenja. Nivo policijske torture, politički motivisanog nasilja, diskriminacija Roma, nerješavanja statusa izbjeglica i određena pitanja iz korpusa manjinskih prava, su na zabrinjavajućem nivou. Zabrinjava i uzlazni trend etničke distance, o čemu svjedoče istraživanja javnog mnjenja a i brojni primjeri.

Istraživanje o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori, koje je obavila Inicijativa mladih za ljudska prava u 2008. godini, bilo je fokusirano na policijsku torturu i politički motivisano nasilje. Višestruku pomoć u istraživanju Inicijativi je pružio Švedski helsinški odbor za ljudska prava i regionalna knacelarija Inicijative.

Prilikom istraživanja korišćene su različite metodologije: istraživanje na terenu, intervjui, monitoring medija, SOS telefon i insajderske informacije. Koristili smo mehanizme Zakona o slobodnom pristupu informacijama, na osnovu kojih smo dobili informacije od Uprave policije, Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS), sudova i Tužilaštva. Informacije su prikupljene do 20. januara 2009. godine

I Policijska tortura

Inicijativa je 2008. godine zabilježila 51 prijavljen slučaj policijske torture i tri u prostorijama Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija u Podgorici (ZIKS). Prema saznanjima Inicijative podnešena je 21 krivična prijava nadležnim državnim tužiocima, podnijeta je jedna privatna tužba nadležnom sudu protiv policijskih službenika, a Uprava policije je dostavila u 15 slučajeva spise predmeta nadležnim tužiocima na dalje procesuiranje konkretnih slučajeva. Domaće i međunarodne norme obavezuju Crnu Goru i njene institucije da preispitaju sve ove slučajeve.

Domaći i međunarodni standardi u oblasti policijske torture

Mehanizmi kontrole

U organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore, Uprava policije je zaseban organ. Zakon o policiji¹ predviđa:

Unutrašnju kontrolu – Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja je posebna organizaciona jedinica Uprave policije koja je zadužena za kontrolu primjene ovlašćenja od strane policijskih službenika. Svako fizičko i pravno lice može podnijeti pritužbu ovom odjeljenju na rad policije.

Parlamentarnu kontrolu – vrši Skupština Crne Gore preko nadležnog radnog tijela. Starješina policije podnosi izvještaj o radu policije radnom tijelu.

Građansku kontrolu – Vrší Savjet za građansku kontrolu rada policije. Savjetu se mogu obraćati građani i policijski službenici. Savjet ima pet članova sa mandatom od pet godina. Članove Savjeta imenuju Advokatska komora, Ljekarska komora, Udruženje pravnika, Univerzitet Crne Gore i nevladine organizacije koje se bave ljudskim pravima. Savjet ocjenjuje primjenu policijskih ovlašćenja radi zaštite ljudskih prava i sloboda.

Pravne norme

Zlostavljanje i mučenje apsolutno je zabranjeno brojnim međunarodnim i domaćim pravnim dokumentima i propisima.

¹ Zakon o policiji, objavljen u Službenom listu CG, br. 28/2005 od 05. maj 2005. godine.

Ustav Crne Gore zabranjuje ropstvo, mučenje, nečovječno i ponižavajuće postupanje.²

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima³ i Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama⁴ zabranjuju nečovječno ponašanje, ponižavanje ili surovo kažnjavanje.

Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni ili postupaka zabranjuje licima na službenoj dužnosti svaki oblik torture i mučenja.⁵ Pod tim se podrazumijeva namjerno nanošenje tjelesnih povreda, fizička i psihička tortura kako bi se iznudilo priznanje ili informacija, izvršio pritisak ili zastrašilo po bilo kom osnovu.⁶ Mučenje nije dozvoljeno ni pod kojim uslovima, bilo da je rat, prijetnja ratom ili politička nestabilnost države.⁷

Krivični zakonik⁸ Crne Gore zabranjuje zlostavljanje i mučenje. Ukoliko krivično djelo izvrši službeno lice na dužnosti kazniće se kaznom od tri do pet godina zatvora. Takođe, zabranjeno je iznudiavanje iskaza, a ako djelo izvrši službeno lice na dužnosti zapriječena je kazna od tri mjeseca do pet godina zatvora.

Na osnovu Zakona o policiji Crne Gore sredstva prinude se koriste onoliko koliko je potrebno da bi se otklonila opasnost sa najmanje štetnih posljedica po lice prema kome se sredstva prinude primjenjuju.⁹

² Ustav Republike Crne Gore, usvojen 19. oktobra 2007. pogledati na web sajtu <http://www.skupstina.cg.yu/index1.php?module=3&sub=2>, posjećen 25. novembra 2007.

³ Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, usvojena u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija 10. decembra 1948. godine, član 5

⁴ Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, usvojena 4. novembra 1950. godine, stupila na snagu 3. septembra 1953. godine, dopunjena protokolom 11, stupio na snagu 1. novembra 1998. godine

⁵ Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, usvojena je i otvorena za potpis, ratifikaciju i pristupanje Rezolucijom Generalne skupštine UN b. 39/46 od 10. decembra 1984. godine. Stupila je na snagu 26. juna 1987. godine u skladu sa članom 27. Jugoslavija je potpisala i ratifikovala ovu konvenciju. Objavljena je u Službenom listu (Međunarodni ugovori) br. 9/91

⁶ *Ibid*, član 1

⁷ *Ibid*, član 2

⁸ Krivični zakonik Republike Crne Gore, član 166. i član 167. (Službeni list br. 70/2003), dostupno na sajtu: <http://www.upravapolicije.vlada.cg.yu/vijesti.php?akcija=vijesti&id=12583>, posjećen 23. juna 2008. godine

⁹ Zakon o policiji, usvojen 27. aprila 2005. godine, objavljen u Službenom listu RCG br. 28/05. Član 30. ovog zakona kaže: Sredstva prinude, u smislu ovog zakona, su: fizička snaga, palica, sredstva za vezivanje lica, uređaji za prinudno zaustavljanje motornih vozila, službeni psi, hemijska sredstva za privremeno onesposobljavanje, specijalna vozila, posebne vrste oružja, eksplozivna sredstva i vatreno oružje. Sredstva prinude se mogu upotrijebiti, radi: 1) sprječavanja bjekstva lica lišenog slobode ili zatečenog u izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti; 2) savladavanja otpora lica koje narušava javni red i mir ili koje treba dovesti ili lišiti slobode u zakonom utvrđenim slučajevima; 3) odbijanja napada od sebe, drugog lica ili objekta koji se obezbjeđuje. Policijski službenik će upotrijebiti sredstvo prinude tako da službenu radnju obavi srazmjerno opasnosti koju treba otkloniti i sa najmanje štetnih posljedica po lice protiv koga se sredstvo prinude upotrebljava. Policijski službenik je dužan da prije upotrebe sredstava prinude na to upozori lice protiv kojeg se primjenjuje neko od sredstva prinude. Policijski službenik neće postupiti na način propisan u stavu 4. ovog člana, ako bi to dovelo u pitanje izvršenje službene radnje.

Opis slučajevea

I Slučajevi prijavljeni Inicijativi

Istraživači Inicijative su 2008. godine terenskim istraživanjem i preko SOS telefonske linije registrovali 22 slučaja policijske torture.

Ponižavajuće postupanje u Područnoj jedinici u Baru

Aleksandar Rakočević (1983) iz Bara, predsjednik je mladih Srpske narodne stranke (SNS). Dana 06. 01. 2008. godine oko ponoći Rakočević je sa prijateljima Nikolom Đurkovićem, Milovanom Mećikukićem i Jovanom Klisićem proslavljao Badnje veče u lokalu „Varadero“. Tada je došlo do incidenta između njih četvorice na jednoj i grupe momaka na drugoj strani.

O incidentu Rakočević kaže: „Sa drugovima Đurković Nikolom, Mećikukić Milovanom i Klisić Jovanom proslavljao sam Badnje veče u kafe baru „Varadero“. Negdje iza ponoći, otprilike oko 00,10 časova, grupa momaka koje znam iz viđenja, obratila se meni i mom društvu dobacujući uvredljive riječi jer smo tokom pjevanja podizali tri prsta. Nedugo zatim, iako sam pokušao da spriječim, došlo je do međusobne tuče. Tom prilikom uglavnom svi učesnici tuče zadobili su lakše povrede, u vidu modrica i podliva.“¹⁰

Rakočević priča šta se potom desilo: „Ubrzo je stigla patrola policije i sve učesnike tuče privela u zgradu Područne jedinice Bar. U toku privođenja niko nije bio vezan liscama, što znači da se nismo opirali niti ometali policajce.

Kad smo ušli u zgradu policije, jedino mene i Jovana Klisića su uveli u prostoriju koja se nalazi odmah lijevo pored ulaznih vrata. Stavljaju mi lisice na ruke, ali ne mogu da se sjetim ko je to uradio, a najvjerovatnije su mi to uradili zato što sam bio bučniji od ostalih lica koja su privedena. Mojim ulaskom u prostoriju oko mene se okupilo nekoliko policajaca, a pošto nisu htjeli, na moje traženje, da mi skinu lisice, reagovao sam, pokušavajući da ih isprovociram pitanjem: 'Gdje Vam je šefova slika?' i 'Ko se usudio da je skine?'. Policajac, kome nisam tog momenta znao ime i koji mi se kasnije predstavio kao Amel, unio mi se u lice, i rekao mi: 'Šta te briga', udarajući mi šamar. Još mi je nešto govorio, upotrebljavajući uvredljive riječi i psovke, ali ne mogu tačno da se sjetim šta. U tom trenutku pored mene u prostoriji se nalazio i moj drug Jovan Klisić, koji može potvrditi moje navode. Reagujući na ovaj postupak, počeo sam da vičem, i da pitam prisutne policajce: 'Da li su ložili badnjak ispred Dvorca?', a takođe sam im uputio još niz riječi, u smislu, 'Kako mogu da udaraju vezane ljude?' i sl. Odmah nakon stavljanja lisica

¹⁰ Izjava koju je Rakočević dao inspektorima Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja, a koju je dostavio istraživaču Inicijative, od 09. januara 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

sam rekao da nisam nikakav kriminalac, već odbornik u Skupštini Opštine i predstavljam Srpsku listu.

U prostoriju je ušao jedan inspektor, koji je imao crvenu jaknu. Kasnije sam saznao da se preziva Magdalinić i obratio mi se riječima: 'Šta si ti, kakav odbornik, ti si najobičniji k... na biciklu', unoseći mi se čitavo vrijeme u lice, zamahujući rukom da me udari, međutim, nije me udarao. Rekao sam mu da me slobodno udari i on, kao što je to učinio policajac prije njega. Pokazujući policajce iz interventne grupe, koji su se nalazili na hodniku, Magdalinić me tada pitao: 'Kome ćeš da te dam od njih da te vode dolje', misleći na prostorije za zadržavanje. Pitao je policajca Pivljanina 'da li hoće da mu da malo ovog poslanika?'. Tada su mi skinuli lisice, izveli me u hodnik. Tada sam korektno razgovarao sa Pivljaninom, a Pivljanin mi je rekao da ne vičem, da će me povesti u Hitnu, na ukazivanje pomoći, što je i učinio.¹¹

Šta se desilo kada se vratio iz Hitne službe Rakočević priča: „Iz Hitne službe su me vratili u dežurnu službu policije, gdje sam se zadržao još otprilike pola sata, i tom prilikom nije bilo tenzija kao ranije, pa sam čak i razgovarao sa Amelom, koji mi je rekao gdje živi i gdje mogu da ga pronađem, misleći pri tom, da ako želim možemo i da se obračunamo.

Potom me inspektor Magdalinić poveo na sprat, u krajnju kancelariju, lijevo niz hodnik, u namjeri da uzme izjavu od mene. Kada sam ušao u Magdalinićevu kancelariju, odmah me upitao: 'Da li mi smeta grb', na šta sam mu odgovorio da mi ne smeta i da sam navikao, a onda je pristupio uzimanju izjave. Po završetku uzimanja izjave u tri navrata sam stavljao primjedbe na sadržaj, odbijajući da takvu potpišem, pa ih je on cijepao i nanovo uzimao. Moje primjedbe su se odnosile na preskakanje moje izjave oko udaranja šamara od strane policajca Grbović Amela, i tek na kraju je tu činjenicu unio u zapisnik, postavljajući mi pitanje: 'Kako ću ja to da dokažem?'. Kada sam potpisao zapisnik, Magdalinić me upitao da li znam himnu Crne Gore, na šta sam mu rekao da ne znam, tj. da znam jednu verziju, a da tu njegovu ne znam, na šta mi je on rekao 'sada ćeš da je naučiš', puštajući mi je dva puta sa njegovog mobilnog telefona.

Pošto sam saslušao himnu, pitao sam ga: 'šta sad čekamo', a on mi je odgovorio 'čekamo da se Veljović¹² probudi', i odlučio šta će sa mnom...

Nakon ovoga odveo me u hodnik ispred kancelarija dežurne službe, govoreći 'da ćemo da čekamo da se Veljović probudi, i da vidimo šta će da kaže'. U 06,35 časova izašao je u hodnik i rekao mi: 'Veljo je zvao, i rekao da sa govornima ne prljamo ruke, te da mogu da idem'.¹³

Unutrašnja kontrola rada policije je provjerila postupanje službenika Uprave policije i konstatovala da je policijski službenik Amel Grbović počinio teži, a Miloš Magdalinić lakši

¹¹ *Ibid*

¹² Veselin Veljović direktor Uprave policije

¹³ Izjava koju je Rakočević dao inspektorima Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlaštenja, vidi gore pod ¹⁰

disciplinski prekršaj.¹⁴ Na osnovu rezultata istrage Unutrašnje kontrole, direktor Uprave policije naložio je da se protiv pomenutih službenika pokrenu disciplinski postupci.¹⁵

Uprava policije je Inicijativi saopštila da je „nadležni starješina protiv Amela Grbovića, policijskog službenika Područne jedinice Bar inicirao disciplinski postupak, zbog sumnje da je počinio teži disciplinski prekršaj iz člana 56. stav 3. tačka 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima¹⁶.

Disciplinska komisija je na osnovu akta disciplinskog tužioca sprovela postupak protiv Grbovića i nakon toga ga oslobodila disciplinske odgovornosti. Naime, disciplinska Komisija u dokaznom postupku nije utvrdila elemente disciplinske odgovornosti¹⁷. U istom dopisu se navodi da je „zbog lakšeg disciplinskog prekršaja iz člana 80. stav 1. tačka 2. Zakona o policiji¹⁸, starješini naloženo da sagleda odgovornost policijskog službenika Milošu Magdelinića i izrekne mu disciplinsku mjeru - novčanu kaznu u iznosu od 15% od plate ostvarene u mjesecu u kojem je prekršaj počinjen.

I pored stava Unutrašnje kontrole, starješina nije Magdeliniću izrekao disciplinsku mjeru¹⁹.

Rakočević je 10.01.2008. godine Osnovnom državnim tužiocu u Baru podnio krivičnu prijavu protiv službenika Uprave policije Amela Grbovića i Miloša Magdelinića zbog sumnje da su počinili krivično djelo „zlostavljanje i mučenje“ iz člana 167²⁰ stav 3. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore.²¹

¹⁴ Kopija saopštenja Uprave policije od 19. januara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁵ *Ibid*

¹⁶ Zakon o državnim službenicima i namještenicima (Sl. list RCG br. 27/2004 od 28.04.2004), član 56. Vrste disciplinskih prekršaja, disciplinski prekršaji su lakši i teži. Stav 3. teži disciplinski prekršaji: tačka 4. zloupotreba službenog položaja ili prekoračenje ovlašćenja.

¹⁷ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 17. decembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁸ Zakon o policiji (Sl. list RCG br 28/2005 od 05. maja 2005), član 80 Pored prekršaja utvrđenih zakonom, lakši disciplinski prekršaji su:

- 1) nepropisno postupanje s povjerenim sredstvima za rad;
- 2) neuljudan odnos prema građanima i saradnicima za vrijeme rada;
- 3) nenošenje ili neuredno nošenje službene uniforme, oružja i opreme;
- 4) neuredan lični izgled.

Disciplinske mjere za lakše disciplinske prekršaje izriče neposredni rukovodilac organizacione jedinice. Protiv rješenja o izrečenoj disciplinskoj mjeri iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba starješini policije, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

¹⁹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama od 17. decembra, vidi gore pod ¹⁷

²⁰ Krivični zakonik Republike Crne Gore (Sl. list RCG, br. 70/03), član 167

(1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko drugome nanese velike patnje s ciljem da se od njega ili od trećeg lica dobije obavještenje ili priznanje ili da se on ili neko treće lice zastraši ili da se na njih izvrši pritisak ili to učini iz druge pobude zasnovane na bilo kakvom obliku diskriminacije, kazniće se zatvorom do tri godine.

(3) Ako djelo iz st. 1 i 2 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se za djelo iz stava 1 zatvorom do tri godine, a za djelo iz stava 2 zatvorom od jedne do pet godina.

²¹ Kopija krivične prijave koju je Aleksandar Rakočević podnio osnovnom državnim tužiocu od 10. januara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Osnovni državni tužilac iz Bara je, shodno zahtjevu Inicijative za slobodan pristup informacijama, dostavio informaciju da je, postupajući po krivičnoj prijavi Aleksandra Rakočevića iz Bara protiv Grbović Amela i Magdalenić Miloša zbog sumnje da su počinili krivično djelo „mučenje i zlostavljanje“ tri puta tražio informacije od Uprave policije Područne jedinice Bar.²² Dana 28.01.2008. godine osnovni državni tužilac iz Bara je na osnovu Zakonika o krivičnom postupku zahtijevao prikupljanje potrebnih obavještenja.²³ Kako po navedenom zahtjevu nijesu dostavljena obavještenja, osnovni državni tužilac iz Bara je još u dva navrata, dopisima od 27. 05. i 10. 11. 2008. godine urgirao kod Uprave policije - Područne jedinice Bar²⁴. U odgovoru se navodi da će nakon dostavljanja traženih obavještenja odluka po krivičnoj prijavi koju je podnio Rakočević bez odlaganja biti donijeta. Inicijativa do kraja januara 2009. godine nema informaciju da li je Uprava policije dostavila tražena obavještenja tužiocu, ni da li je osnovni državni tužilac donio odluku u ovom slučaju.

Prebijanje ispred bolnice u Nikšiću

Tomaš Damjanović (1980.) iz Nikšića istraživaču Inicijative prijavio je incident koji se dogodio ispred bolnice u Nikšiću. Tomaš kaže: „Između 5. i 6. februara 2008. godine oko ponoći kupovao sam cigarete na kiosku ispred bolnice. Prišao mi je policajac Blagoje Striković koji mi je provjerio identitet. Nakon ove provjere i pozdrava uputio sam se prema „Kvartu“ (naselje u Nikšiću), ali me je presreo isti policajac i kazao mi 'mater ti jebem, ti se tražiš'. Teturao je prema meni i ja sam pretpostavio da je u pijanom stanju a i nekontrolisano se ponašao. Ja sam mirno stajao. Prišao mi je i stavio mi lisice na jednu ruku, a onda me snažno udario pesnicom u glavu. Ja sam pao od udarca, a on me je tada udario nogom u predjelu slabine. Pobjegao sam u krug bolnice od straha da me dalje ne tuče.“²⁵

Tomaš dalje opisuje: 'U krugu bolnice sam se sreo sa drugim policajcem koji mi je stavio lisice i na drugu ruku. Tada me je neko udario jako u leđa, ja sam pao. Zatim sam počeo dobijati udarce od više njih. Udarali su me policajci Striković, Vitomir Krsmanović, Marko Kosović i Dragan Lalatović. Tukli su me nogama po glavi i tijelu. Od ovih udaraca ja sam gubio svijest, neko od njih mi je vadio jezik da se ne bih ugušio. Tom prilikom sam zadobio povrede u vidu podliva po cijelom tijelu, slomljen zub, bol u grudnom košu i glavi i osjećanje mučnine“.²⁶

Zatim su Damjanovića policajci priveli u Područnu jedinicu policije Nikšić gdje mu je određen pritvor od 48 sati.²⁷

²² Odgovor osnovnog državnog tužioca iz Bara po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama od 19. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

²³ *Ibid*

²⁴ *Ibid*

²⁵ Izvještaj o incidentu, od 19. februara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²⁶ *Ibid*

²⁷ *Ibid*

Ispostavilo se da je Damjanović privođen zbog, kako su mu kazali u policiji, birokratske greške, jer je privođen po zahtjevu Osnovnog suda koji nije povučen na vrijeme.²⁸

Damjanović je istraživaču Inicijative saopštio da su mu u policiji kazali da su protiv njega podnijeli prekršajnu prijavu zbog sumnje za napad na službeno lice.²⁹

Dana 18. februara 2008. godine Tomaš Damjanović je protiv policajaca Striković Blagoja, Krsmanović Vitomira, Kosović Marka i Lalatović Dragana podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu u Nikšiću.³⁰ Krivičnom prijavom se policajci sumnjiče da su počinili krivična djela „mučenje i zlostavljanje“ iz člana 167. stav 3. u vezi stava 2. i „laka tjelesna povreda“ iz člana 152. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore.³¹

Inicijativa je 12. januara 2009. godine zatražila od državnog tužilaštva informacije o rezultatima istrage i procesuiranju krivične prijave. Do objavljivanja izvještaja nijesmo dobili odgovor.

Policajska tortura nad Dušanom Mugošom

Dušan Mugoša iz Podgorice prijavio je Inicijativi incident koji se dogodio 8. februara 2008. ispred hale „Titeks-a“ u Podgorici.³² U incidentu je Dušan zadobio brojne povrede po tijelu u vidu podliva i frakturu nosa.³³ Dušan priča kako je do incidenta došlo: „Sa drugom Markom Ljumovićem bio sam na žurci 'Industrija dobrih stvari' u hali „Titeksa“ u Podgorici. Kada smo izlazili, momak koji je imao otprilike 16, 17 godina, zakačio me ramenom. Tu je došlo do male prepirke. Momak mi je rekao 'Ajde izađi napolje da to riješimo'. Ja sam rekao Marku 'Makni ga', jer vidim dijete je i malo je popio, nema potrebe da se svađam, tek sam izašao iz zatvora. Marko je stao između mene i njega i mi smo izašli. Prišla su nam trojica policajaca i pitala o čemu se radi. Ja sam kazao da mladić hoće da se tuče sa mnom: Policajci su kazali meni i mom drugu Marku 'Sklonite se u stranu', što smo uradili. Mladić je stajao preko puta nas. Ja sam policiji rekao da povedu i mene i njega u stanicu policije, da to riješimo da se ne bi sutra našli da se svađamo po ulici. Međutim, mladić je rekao da ne želi da njega privode i da se to riješi na licu mjesta.

Poslije par sekundi prišao mi je sa leđa inspektor koji radi u policiji i udario me šakom u predjelu glave sa zadnje strane. Ja sam osjetio tupi udarac u predjelu glave. Ja sam malo pokleknuo oslanjajući se na neki automobil. Inspektor me je udario opet šakom u glavu

²⁸ *Ibid*

²⁹ *Ibid*

³⁰ Kopija krivične prijave od 18. februara 2008. godine koju je podnio Damjanović, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

³¹ *Ibid*

³² Izvještaj o incidentu, od 13. februara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³³ *Ibid*

u predjelu nosa. Ja sam pao i pokušavajući da ustanem, čuo sam ga kako govori 'Dajte mi palicu, dajte mi palicu'. Kada sam pokušavao da ustanem, u glavu me je u predjelu desne strane, znači po slepoočnici udario taj inspektor palicom. Ja sam pao i pokrio se po glavi. Tada su dvojica policajaca zajedno sa inspektorom počeli da me šutiraju nogama i udaraju pendrekom. Jedan policajac je mom drugu stavio lisice. Poslije izvjesnog vremena su prestali da me udaraju, a ja sam ustao i pitao jednog od policajaca da mi objasni gdje je kupatilo. Htio sam da se umijem jer mi je išla krv iz nosa. On mi je rekao 'Evo tu skreni u tu halu'. Ja sam krenuo u kupatilo, a inspektor je mom drugu Marku opalio dva, tri šamara i rekao mu je 'Ajde digni ruke da se userem u tebe'. A moj drug mu je kazao 'Odgovaraćeš sutra jer ja sam maloljetan i prijaviću te sutra za sve ovo.'³⁴

Šta se dalje dešavalo Dušan je kazao: „Inspektor je došao za mnom u kupatilo, istjerao je sve momke iz kupatila. Ja sam ga pitao 'Što ti je trebalo da me prebiješ ovako' i on je, pokazujući mi značku rekao da je bila greška i izvinjavao se. Broj značke je 6260. I dalje je nastavio da se izvinjava, ja sam se umivao jer mi je išla krv, a on mi je davao toalet papir da se brišem. Njega je neko pozvao na motorolu, ja sam izašao za njim da vidim šta će da kaže. On je rekao da nema nikakvih problema. Idući prema izlazu hale, ja sam ga opet pitao 'Što vam treba ovo da me ovako prebijete', on je odgovorio 'Mugoša greška je'. Ja sam se začudio otkuda on zna meni prezime. Nedjelju dana prije toga sam izašao iz zatvora, ali sam tamo platio sve što sam bio kriv, otkud sada ovo. I on mi je rekao 'Mugoša greška je, ja znam da si ti izašao prije nekoliko dana iz zatvora'. Takođe, pitao me hoću li da ga prijavim i hoću li uticati na druga da ga ne prijavim. Ja sam mu rekao da ga neću ni ja ni moj drug prijaviti. Pitao sam ga da li smo slobodni da pođemo kući? On je rekao da pođem sa njim i udaljili smo se nekih deset metara od Marka i drugih policajaca. Tada me je pitao 'Da li ćeš mi Mugoša pružiti bratsku ruku da me nećeš prijaviti?' Ja sam mu pružio ruku, jer sam se bojao da me ne privedu u stanicu, a imao sam jake bolove. Sa drugom sam otišao kući taksijem. Na pola puta do kuće sam vidio da mi fali sat i mobilni telefon, pa smo se vratili istim taksijem nazad. Odmah sam našao telefon, sat nisam. Tada nam je prišao inspektor i pitao šta radimo. Ja sam mu objasnio i on je pozvao policajce iz interventnog voda da mi pomognu u potrazi. Oni su koristili lampe jer je bio mrak.

Još malo sam tražio sa njima i pošao kući. Nisam se puno udaljio od njih kad mi je inspektor opet rekao 'Mugi, važi li ona bratska', ja sam rekao da važi.

Imao sam dosta straha od njih, a njegove molbe sam više shvatao kao prijetnje da ga ne prijavim, tako da sam trpio bol da ne pođem kod doktora. Ipak sam pošao, porodica me ohrabrila i pomogla, tako da sam podnio prijavu i tužiocu i sudu protiv njih. Takođe, ovo sam sve objavio i preko novina.'³⁵

Dušan je kazao da su policajci vršili pritisak na medicinsko osoblje koje mu je ukazivalo pomoć:³⁶ „U Hitnu sam pošao i pregledao se. Jedan policajac me je pratio čitavo vrijeme.

³⁴ *Ibid*

³⁵ *Ibid*

³⁶ *Ibid*

Ja sam išao i na pregled nosa, doktorica mi je konstatovala da je to stari prelom. Međutim, ja nikada nisam lomio nos ranije. Evo otok i crvenilo se vidi i sada. Kada sam ja izašao od doktorice, ušao je taj policajac koji me je pratio. Ja sam ubijeden sto posto da je taj policajac vršio pritisak na doktoricu. Kada je taj policajac izašao iz ordinacije, telefonom je nekoga zvao i kazao je 'Šuković završeno je, nema nikakvih problema što se tiče Mugoše.'³⁷

Dušan je dobijao i prijeteće pozive: „Sinoć me je neko zvao oko 20.30 sati sa broja 083, kada sam ja rekao 'Molim', on me je pitao 'Da li je to Dušan Mugoša?'. Ja sam rekao da jeste, on me je opet pitao 'Da li si ti onaj koji tereti policiju i inspektora', ja sam opet odgovorio sa 'Da', on je nastavio 'Slušaj me dobro, ja sam momak kojeg ne treba da prepoznaš i nemoj slučajno da si me prepoznao sutra ako me gdje sretnoš u policiji ili bilo gdje drugo, a ti dobro znaš zašto sam te ja prebio'. Ja sam prekinuo vezu. Ali on me je opet zvao i ja sam mu rekao 'Slušaj družo ne znam odakle ti obraza da me nazoveš, poslije svega toga što si mi napravio'. A on mi je odgovorio 'Jebaću ti četiri majke majčine prepoznaš li me'. Ja sam mu rekao da ćemo sve objasniti kada se vidimo na sudu i spustio mu slušalicu.'³⁸ Dok je Dušan bio u Inicijativi, neko ga je pozvao sa zaštićenog broja. Dušan je odgovorio sa 'Molim', dok osoba koja ga je pozvala nije kazala ništa i ubrzo je prekinula vezu.³⁹

Uprava policije obavijestila je Inicijativu da Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja „nije moglo nesumnjivo konstatovati činjenice na osnovu kojih bi uslijedilo utvrđivanje disciplinske odgovornosti policijskih službenika, iz razloga što su izjave tih službenika i radnika privatnog obezbjeđenja 'G-sekuriti' u potpunoj suprotnosti sa navodima građanina Dušana Mugoše i jednog lica sa kojim je bio u društvu.'⁴⁰ Spise predmeta koje je formiralo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja, dostavljeni su osnovnom državnom tužiocu na dalju ocjenu i odlučivanje.⁴¹ Kada su u pitanju prijeteći pozivi koje je Mugoša dobijao, iz Uprave policije su nas obavijestili da su preduzeli mjere na identifikovanju lica koje je pozivalo Dušana. „Utvrđeno je da je poziv upućen iz telefonske govornice pošte u Nikšiću, zbog čega nije bilo moguće utvrditi identitet tog lica.'⁴²

Osnovni državni tužilac iz Podgorice je obavijestio Inicijativu da je to tužilaštvo istražnom sudiji Osnovnog suda u Podgorici predložilo preduzimanje istražnih radnji protiv šest ovlašćenih službenih lica, pripadnika Uprave policije zbog krivičnog djela „mučenje i zlostavljanje“ iz člana 167. stav 3. u vezi sa stavom 2. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore izvršenog na štetu Dušana Mugoše.⁴³ Proces je u toku.

³⁷ *Ibid*

³⁸ *Ibid*

³⁹ *Ibid*

⁴⁰ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 20. februara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁴¹ *Ibid*

⁴² *Ibid*

⁴³ Odgovor osnovnog državnog tužioca po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 29. maja 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Nezakonito privođenje Željka Golubovića

Dana 17. marta 2008. godine Uprava policije saopštila je da postoji osnovana sumnja da su 21. februara 2008. godine četiri službenika Područne jedinice Berane nezakonito priveli Željka Golubovića iz Berana.⁴⁴

Željko Golubović je član GO Narodne stranke. O samom incidentu Golubović kaže: „U četvrtak 21. 02. 2008. godine sjedio sam u kancelariji sa Strašom Asovićem, Vitkom Bulatovićem i sekretarom Ivanom Pantovićem. Oko 13h čuli smo pjesmu, otvorili smo prozor i vidjeli da se radi o djeci koja izražavaju protest zbog jednostranog proglašenja Kosova. Ispod našeg prozora pozdravili su nas sa tri prsta i pjevali pjesme o Kosovu. Poslije dva minuta policija je počela da ih hapsi, nijesmo znali o čemu se radi, uvrtili su im ruke i ubacivali u policijska kola. Ja sam toga momenta uzviknuo sa prozora 'Nemoj da bijete tu djecu'. Jedan od policajaca (Vlajko Babović) se okrenuo prema nama i rekao: 'Nemoj da se miješaš, nije ovo tvoj posao'. Našta sam ja kazao: 'To je i moj posao'. Tada je policajac prijetećim tonom rekao 'Nemoj da ti dolazim gore, pa da vidiš je li i tvoj posao'. Ja sam rekao 'Dođi, ne bojim se ja policije.'⁴⁴⁵

Golubović nastavlja: „U kancelariju za dva minuta dolazi inspektor Marko Lalić i tri policajca u uniformi. Marko Lalić mi se obraća: 'Željko, moramo da te privedemo u stanicu policije'. Ja sam ga upitao 'Zašto?' On mi je rekao: 'Zato što nam je tako naredeno i molim te pođi sa nama'. Ja sam mu na to odgovorio da ne mogu da pođem sa njima jer nijesam ništa uradio i da se nalazim na radnom mjestu. Zatim se umiješao policajac u uniformi koji je kazao: 'Ako nećeš milom očeš silom'. Ja sam mu rekao 'Šta se on miješa kada ja razgovaram sa njegovim pretpostavljenim'. On je tada viknuo da će da me iznesu ako neću da pođem. Marko me je ponovo zamolio da pođem sa njima, pa sam onda i ja njega zamolio da dođem sam u policiju da me oni ne privode. Nijesu mi ni to odobrili. Pošao sam sa njima.'⁴⁴⁶

O tome šta se dešavalo u policiji Golubović kaže: „Kada sam stigao u stanicu, tražio sam razgovor sa načelnikom, policajci su mi kazali da je u Podgorici. Tražio sam razgovor sa zamjenikom, tek poslije sat i po povelu su me kod zamjenika, ustvari kod Vlajka Babovića koji je naredio da me uhapsu. Sa njim nije bilo razgovora, počeo je da viče, ja ga upozorio da ne viče jer me ne može uplašiti. Onda je on naredio dvojici inspektora da uzmu izjavu i da me vode kod sudije za prekršaje. Uzeli su izjavu od mene i držali me još sat vremena u hodniku, pa me onda strpali u 'maricu' i povelu u sud'⁴⁴⁷

Područni organ za prekršaje u Beranama u prekršajnom postupku protiv Željka Golubovića zbog prekršaja iz člana 10. stav 1. Zakona o javnom redu i miru 29. 02. 2008. godine

⁴⁴ Saopštenje Uprave policije od 17. marta 2008. godine prenijela je agencija MINA, dnevne novine DAN, *Policajci prekoručili onlašćenja*, od 18. marta 2008. godine i VIJESTI, *Bez osnova priveli Golubovića*, od 18. marta 2008. godine

⁴⁵ Izjava Željka Golubovića, koju je Narodna stranka dostavila Inicijativi, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁴⁶ *Ibid*

⁴⁷ *Ibid*

donio je rješenje kojim se obustavlja prekršajni postupak protiv Golubovića.⁴⁸ Ovaj organ je nakon utvrđenog činjeničnog stanja našao da se „nису stekla bitna obilježja bića prekršaja iz člana 10. stav 1. Zakona o javnom redu i miru, da Željko Golubović svojim govorom nije omeo niti omalovažio ovlaštene policijske službenike da izvrše službenu radnju, pa je sudija stao na stanovište da prekršajni postupak treba obustaviti u smislu člana 135. stav 1. tačka 3. ZOP-a u RCG, jer radnje koje se okrivljenom stavljaju na teret nису prekršaj“.⁴⁹

Na osnovu provjera Unutrašnje kontrole, zbog osnovane sumnje da su policijski službenici Marko Lalić, Srđan Šćekić, Miljan Đerković i Radoman Tijanić u konkretnom slučaju počinili teže disciplinske prekršaje iz člana 56. stav 3. tačka 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (zloupotreba službenog položaja ili prekoračenje ovlaštenja) i prekršaj iz istog Zakona i člana, stav 3. tačka 13. (radnje na poslu ili u vezi sa poslom sa obilježjima krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti), predloženo je rukovodiocu PJ Berane da pokrene disciplinski postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti navedenih službenika.⁵⁰ Takođe, u postupku provjera utvrđeno je da postoji osnovana sumnja da je i policijski službenik PJ Berane Vlajko Babović, izdavanjem naređenja navedenim službenicima počinio teže disciplinske prekršaje iz člana 56. stav 3. tačka 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (zloupotreba službenog položaja ili prekoračenje ovlaštenja) i član 81. stav 1. tačka 19. Zakona o policiji (izdavanje naređenja čije bi izvršenje predstavljalo krivično djelo).⁵¹

Uprava policije u odgovoru Inicijativi je navela da su „nakon sprovedenog disciplinskog postupka, imenovani službenici oslobođeni disciplinske odgovornosti“.⁵²

Golubović nije podnosio krivičnu prijavu protiv policajaca, zbog, kako je naveo istraživaču Inicijative, nepovjerenja u rad institucija.

Nekorektno ponašanje u prostorijama podgoričke policije

Milutin Šoć i Veselin Savović, obojica iz Podgorice, prijavili su Inicijativi da su se policajci Područne jedinice Podgorica, nekorektno ponašali prema njima prilikom preduzimanja istražnih radnji povodom napada više NN lica na Milutina Šoća.

O tome Šoć kaže: „Mene su 18. februara oko 18 časova, dok sam bio na poslu kao čuvar u Javnom komunalnom preduzeću u tržnicama i pijaci, pretukla trojica nepoznatih momaka. Iz policije su me 25. februara pozvali u policijsku stanicu da prepoznam napadača. Ja sam im rekao da to lice što me je udaralo, nije bilo lice koje su oni doveli da prepoznam.“

⁴⁸ Kopija rješenja koje je donio Područni organ za prekršaje u Beranama, od 29. februara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁴⁹ *Ibid*

⁵⁰ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 21. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁵¹ *Ibid*

⁵² *Ibid*

Oni su mi dali da vidim iz daljine, ali ja nisam mogao dobro da vidim. Govorili su mi 'ajde priđi malo bliže, vidiš li ga sada'. Ponižavajućim naglaskom i ironijom su to govorili. Tražili su od mene da priznam da me je to lice tuklo. Ali to lice nije bilo napadač. Jedan od trojice inspektora koji su bili prisutni kazao mi je: 'Ajde priznaj da te ne vodimo dolje', misleći da me zatvore. Ja od povreda koje nisu ni danas sanirane, a kamoli tada nisam se osjećao dobro, nisam mogao da izdržim sve to. Zadržali su me pet sati: od 17:00 do 22:00h.

Jedan policajac mi je govorio 'Jesi li ti to sam sebi napravio, ajde priznaj nećemo ti ništa'. Niko mi se od njih nije ni predstavio. Prvu noć kada sam davao izjavu nisam ni znao gdje se nalazim, od sveg tog dešavanja, tako da sam izostavio da kažem i uvidim, a i nije mi ni na pamet padalo, jer sam bio sav izbacan, da mi nedostaju lanac i novčanik. Govorili su kako će da me vode na detektor laži zbog toga. A taj lanac mi je kupio drug Veselin Savović. Pitali su me 'Da ti Savović nije ukrao lanac'. Pa su počeli da me ispituju 'a odakle ti sad taj lanac', ja sam nosio u tom trenutku lanac koji mi je otac kupio. Govorili su mi 'Nemoj nam se ponašati i imitirati Vladimira Šoća, pusti ti te tvoje priče'. Vladimir mi je otac.

Na kraju su se smijali i govorili mi 'Šoć dobro si prošao'. Ja sam bio zbunjen, nisam znao šta se dešava, očekivao sam da dobijem batine od njih.⁵³

Veselin Savović je do policije dovezao Šoća. O svom iskustvu u policiji Savović kaže: „Ja sam Milutina pronašao na poslu u nesvjesnom stanju. Bio je sav krvav. Povezao sam ga u bolnicu. Taj dan kada je trebao da ide u policiju da da izjavu, zvao me je i rekao da ne može da vozi jer od povrede ne vidi dobro. Tako da sam ga ja vozio. Kada smo stigli on je ušao u jednu kancelariju a ja sam ostao ispred da ga čekam. Dok je on bio unutra čuli su se povici i galama.

Visoki policajac od oko pedesetak godina je izašao i uputio se put mene. Pitao me je jesam li ga ja pronašao u nesvjesnom stanju, misleći na Milutina. Ja sam rekao da jesam. On mi je rekao ne laži?. Ja sam mu odgovorio da ne lažem. Onda me je ošamario. Tako jako me je udario da još uvijek ne čujem dobro na stranu gdje me je udario. I onda se okrenuo i kolegama rekao 'Tucite ga gdje god ga sretete'. To je rekao sedmorici kolega koji su u tom trenutku bili na hodniku.

Onda me je drugi policajac poveo u kancelariju. Ja sam držao ruku na dijelu glave gdje sam dobio udarac jer me je boljelo. Jedan policajac mi je rekao 'Spusti tu ruku jer me nerviraš'. Ja sam spustio iako me je jako boljelo. Pitali su me za lanac, jesam li mu ja kupio lanac. Kada sam ja rekao da jesam, oni su mi kazali 'Ne laži ko kome kupuje lančeve'.⁵⁴

Uprava policije je, nakon što je Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlaštenja sprovelo provjeru navoda koje su iznijeli Šoć i Savović, Inicijativi odgovorila da su policijski službenici Područne jedinice Podgorica postupali u skladu sa zakonom i zakonskim ovlaštenjima.⁵⁵

⁵³ Izvještaj o incidentu, od 04. marta 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁵⁴ *Ibid*

⁵⁵ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 21. marta 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Inicijativa nema informaciju da li su Šoć i Savović podnosili krivične prijave nadležnom državnom tužiocu protiv policije.

Postupak saobraćajne policije prema Valentini Kaluđerović

Valentina Kaluđerović iz Podgorice je istraživaču Inicijative kazala da ju je 20. marta 2008. godine na magistralnom putu Podgorica-Petrovac saobraćajna policija fizički i psihički maltretirala.

O samom incidentu Valentina je kazala: „Incident se desio na magistrali kod Aluminij-skog kombinata oko 12 sati. Saobraćajna policija me je zaustavila tvrdeći da sam preticala na dijelu puta gdje je puna linija. Sa mnom je u autu bila sestra. Ja sam im kazala da nijesam pretekla na punoj liniji. Policajac koji me je zaustavio rekao je da izađem i ponese dokumenta kod kolege koji je sjedio u autu. Bila su četvorica policajaca, trojica vani i jedan policajac koji je sjedio u kolima. Idući prema kolima gdje je sjedio policajac, ja sam se javila jednom od ove trojice jer smo se znali i kazala mu da nijesam pretekla na punoj liniji, a on mi je odgovorio da stvarno nije vidio. Međutim, kasnije je tvrdio da je vidio, tj. sva trojica su imali istovjetnu priču jer su se dogovorili na putu do stanice policije.

Policajac koji je bio u kolima mi kaže da sam napravila prekršaj i ja sam mu odgovorila kao i njegovom kolegi da nisam. Počeli smo da se prepiremo - ja njemu da nisam on meni da jesam. U jednom trenutku ja se okrenem put trojice policajaca koji su bili vani i kažem im da sigurno nisam napravila prekršaj. I krenem put svojih kola. Međutim, policajac iz auta, izađe i kaže mi 'Đe si krenula vraćaj se ovamo kozo jedna, nemoj da te slomim, privešću te' i uhvati me za ruke i privuče ka sebi. Toliko blizu da mi se unio u lice. Iz čista mira. Ja sam pokušala rukama da ga odgurnem od sebe, što je on poslije naveo kao da sam ga rukama udarila u grudi, i za to mi je napisana prijava za napad na službeno lice. Ja sam mu takođe kazala da ne više. On je i dalje vikao i vukao me. Govorio je 'Kako se ti to ponašaš', i počupao me za kosu i počeo da me vuče. Rekao mi je 'Dolazi vamo' i otvorio vrata od policijskih kola i rekao 'Sjedi u auto'. Taj policajac se zvao Tomislav Orlović i ima oko tridesetak godina. Sjedište je bilo dosta primačeno naprijed tako da nisam mogla komotno da stavim noge. Ja sam mu kazala da prvo sjedište namjesti kako bih nesmetano sjela. On je izgubio živce i vrata je jako zatvorio i vratima me udario u noge“.⁵⁶

Savjet za građansku kontrolu rada policije je na sjednici 20. novembra 2008. godine zaključio: „Policijska ovlašćenja se moraju izvoditi uz maksimalno poštovanje ljudskih prava i dostojanstva građana. Prilikom sačinjavanja zapisnika – prijave ili izdavanja naloga za plaćanje novčane kazne zahtjev vozaču da napušta sopstveno vozilo, pristupi ili uđe u službeno vozilo nije u skladu sa principom očuvanja dostojanstva ličnosti osim u slučaju da zahtjev za napuštanjem vozila leži u nekom drugom osnovu (sumnja u izvršenje krivičnog djela, skrivanje dokaza i dr.)“.⁵⁷

⁵⁶ Izvještaj o incidentu od 26. marta 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁵⁷ Kopija zaključaka sa sjednice Savjeta za građansku kontrolu rada policije, od 20. novembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Nakon toga policija je Valentinu privela u prostorije Područne jedinice Podgorica zbog sumnje da je počinila krivično djelo „sprečavanje službenog lica u vršenju službenih radnji“. ⁵⁸ Tom prilikom policija je radi provjere privremeno oduzela automobil kojim je upravljala Kaluđerovića. ⁵⁹ Valentinu je policija zadržala oko četiri sata. ⁶⁰

Uprava policije je nakon provjera Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja, istakla da nijesu utvrđene činjenice i dokazi kojima bi se potvrdili navodi koje je iznijela Valentina te je njena pritužba ocijenjena kao neosnovana. ⁶¹

Valentina je istraživaču Inicijative kazala da je Osnovnom državnim tužiocu u Podgorici podnijela krivičnu prijavu, ali je tužilac prijavu odbacio.

Neredi na fudbalskoj utakmici Berane - Budućnost

U Beranama na prvoj polufinalnoj utakmici Kupa Crne Gore između FK Berana (Berane) i FK Budućnosti (Podgorica) 2. aprila 2008. došlo je do incidenta između navijača FK Budućnost i policije. Tačan broj povrijeđenih navijača nije utvrđen, a Uprava policije je saopštila da je pet njenih službenika povrijeđeno u incidentu.

O tome kako je do incidenta došlo navijač L.V. kaže: „Mi smo na stadion u Beranama ušli desetak minuta prije početka utakmice. Navijali smo standardno. Kada je bio 44 minut pala je lopta na našu tribinu, koju mi nismo odmah vratili. Došao je kraj prvog poluvremena. Tada je došao rezervni igrač ekipe Berana da traži da mu mi vratimo loptu. Bukvalno je poslao policiju da od nas uzme loptu. Zakonski to nije posao policije već redara. Tu sve počinje. Najprije je došlo do verbalnog konflikta - psovki i slično i cimanja 'vratite loptu'. Mi smo loptu vratili.

Došlo je do cimanja, guranja, čak i do vađenja pištolja od strane jednog policajca. Stvarno ga je odmah vratio za pojas. Možda za neka tri četiri minuta se sve smirilo i mi smo opet počeli da navijamo. Ja sam znao šta nas čeka i nije prošlo tri, četiri minuta stiglo je oko 30 policajaca. Onda su nas pritisli u ćošak tribine, gdje je došlo do velikog pritiska i neki navijači su bespomoćni padali sa tribine. Nas 60-tak sabili su u ćošak tako da izgleda kao da nas je 15 do 20. Vidi se na snimku prije incidenta, kako nas 60 navijamo i koji prostor zauzimamo, a poslije toga su nas sabili u sami ćošak tribine, bukvalno jedno na drugo. Tada je počelo batinjanje najstrašnije. Udaraju nas po leđima palicama“. ⁶²

⁵⁸ Izvještaj o incidentu, vidi gore pod ⁵⁶

⁵⁹ *Ibid*

⁶⁰ *Ibid*

⁶¹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 25. novembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁶² Izvještaj o incidentu od 08. aprila 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Drugi navijači pričaju šta se još dešavalo na stadionu.

S.R. : „Ja nisam zadobio mnogo povreda. Zadobio sam udarce pendrekom po leđima. To je bilo kada su nas sabili u ćošak“.⁶³

M.V. : „Ja sam zadobio povrede dok sam bio na stadionu. Znači po rukama sam zadobio povrede, glavi, leđima i koljenu. Prst mi je na ruci napukao. Udarali su me pendrekom i nogama, gazili su me. Na filmu se vidi kako me policajci udaraju. Jedan igrač me je nosio preko terena jer nijesam mogao da pomjeram nogu“.⁶⁴

S.M. : „Ja sam dobio povredu na ruci, na laktu. Da ga vidim, možda bih mogao da prepoznam policajca koji me je udario. Udario me je pendrekom“.⁶⁵

N.B. : „Ja sam na stadionu zadobio dva udarca pendrekom po leđima. Mi smo se povlačili kada su policajci krenuli put nas i sabili nas u ćošak tribine. Tada su nas udarali po leđima. Neki od navijača su čak i padali sa tribina od pritiska“.⁶⁶

D.J. : „Mene su priveli zbog telefona, jer sam ja snimao telefonom na stadionu kako policajac u civilu Vljako Babović tuče pištoljem navijača. Tukli su me na tribini kada su vidjeli da snimam. Petorica, šestorica su počeli da me udaraju i onda sam im ja kazao da imam problema sa kičmom i da ne smiju da me udaraju. Tada su me prestali tući. Tukli su nas pendrecima, rukama i nogama. Mene su udarili sigurno sedam, osam puta njih pet, šest. U Bijelom Polju u zatvoru su me slikali, na tim slikama se vide kakva su mi leđa bila od pendreka“.⁶⁷

R.R. : „Počelo je drugo poluvrijeme. Dok sam stajao na gornjem dijelu tribine vidio sam da jednog navijača policajac hvata oko struka. Tu je nastala gužva. Nismo znali o čemu se radi i što tog navijača vode. Policajac je rekao da ga je taj navijač gađao kamenom. Došlo je do gužve. Nas koji smo bili u prvim redovima policajci su odmah počeli da udaraju pendrecima. Zatim su nas sve sabili u ćošak tribine. Bio je veliki pritisak. Došlo je još policajaca. Ja sam se spotakao i pao dvije, tri stepenice niže.

Dolje su već došli igrači da smiruju situaciju. Ja sam preskočio ogradu tribine i spustio se na stadion. Glava mi je bila povrijeđena. Palicom su me dok sam bio na tribini, udarali po glavi, ali i po cijelom tijelu. Ja sam se pokrio rukama da se zaštitim tako da nisam vidio ko i koliko puta su me udarili. Dolje sam sišao da tražim pomoć. Vidio sam kako policajci tuku, znači dolje na stadionu, neke moje drugove i ja sam prišao da im kažem da ih ne tuku i da smirim situaciju. Odjedanput mi se primicao čovjek u civilu i nasilno krenuo put mene. Zatim vadi pištolj i repertira ga. Ja sam rukom držao njegovu u kojoj je bio pištolj kako bih pokušao da ga spriječim da upotrijebi pištolj. On je nastavio da me udara zadnjim dijelom pištolja po glavi. Nekoliko puta me je udario. Ja sam pao. Iza mene je bio zid ja više nijesam imao kud. Jedan igrač Budućnosti ga je odvratio od mene.

Kada sam ustao ja sam mu prišao i pitao ga zašto mi ovo uradi pokazujući mu moje povrede na glavi. On je samo kazao 'Bježi, makni se od mene'. Kasnije sam saznao da se zove Vljako Babović.

⁶³ *Ibid*

⁶⁴ *Ibid*

⁶⁵ *Ibid*

⁶⁶ *Ibid*

⁶⁷ *Ibid*

Mene su povelili do doktora Budućnosti koji mi je stavio gaze na ranu, a onda su mene i još dvojicu navijača prebacili u bolnicu bolničkim autom. Zašili su mi rane na glavi, na jednoj pet a na drugoj dva konca. Poslije toga bolničkim kolima su nas vratili na stadion gdje nas je policija „maricom“ privela u stanicu policije⁶⁸.

Šta se dalje dešavalo u Beranama navijač L.V. kaže: „Vidio sam Raca (momka koji je zadobio povrede od pištolja kojim ga je udarao policajac Babović) kako ga vode igrači Budućnosti da mu ukažu pomoć. Poslije toga smirile su se strasti i policija nam je kazala da napustimo stadion. Što smo mi naravno uradili. Ispred je došlo do nekih čarki. Neki građani su bili oko stadiona i uputili su nam psovke i bacali na nas kamenice.

Mi smo uglavnom ušli u autobus, a 15-ak navijača koji su došli kombijem odmah su ušli u kombi i otišli, dok nas ostale su zadržali blizu sat vremena.

U međuvremenu policajac Babović se izgubio na kratko vrijeme. Zatim je došao u uniformi i sa kačketom na kom je bila trobojka. Do tada je bio u civilu. Vjerovatno je to uradio da ga ne bismo prepoznali jer nije znao da postoji snimak na kom se sve vidi.

Snimak koji smo imali na telefonu smo kopirali na nekoliko telefona. Onda smo krenuli i stigli na autobusku stanicu. Tu je došla „marica“ koja je bila udaljena od autobusa desetak metara. Policajci su izašli pred autobus i naredili nam da izlazimo jedan po jedan. Iako u „maricu“ može da stane deset ljudi, oni su nas strpali do 30. Dok smo prelazili u „maricu“ udarali su nas sa svih strana, katastrofa. „Maricom“ su nas vozili u stanicu. U stanici su nas poređali u jedan dugački hodnik. Tu su nas opet tukli, u pitanju je bilo klasično izživljavanje. Samo su išli pored nas i udarali nas. Navodno, sprovođili su prepoznavanje ko je povrijedio policajce. Preko puta mene stajao je A.M. kog su bukvalno uhvatili za glavu i udarali su ga glavom o zid. A.M. je bio potpuno krvav. Trojica, četvorica policajaca koliko su mogli doći na red, udarali su ga.

Tu je bilo mnogo policajaca, bar duplo više od nas. Jedan, načelnik il' ko već, prolazeći govorio je 'Nemojte ih tući', ali ako on okrene leđa drugi policajci bi nastavili sa batinjanjem. Mada i to njegovo naređenje je formalno tj. kako bi mi kazali da je naređivao da nas ne tuku“⁶⁹.

Navijač A.M. govori što je doživio u prostorijama beranske policije: „Mene nisu tukli na stadionu. Tukli su me u samoj policijskoj stanici. Psovali su nas. U stanici su me pet, šest njih udarali palicom i rukama. Bili smo poređani na hodniku i ukoliko bi neko podigao glavu ili se pomjerio oni bi nas udarali. Držali su me za glavu i udarali me od zid, zatim bi me uzeli za glavu i udarali od njihovo koljeno. Meni je išla krv na nos. Kazali su mi 'Idi umij se'. Kada sam se vratio vidio sam da većini govore srećan put dok nas nekoliko su zadržali.

⁶⁸ *Ibid*

⁶⁹ *Ibid*

Poslije su nas spustili dolje ispred betonjerke i onda su došli povrijeđeni policajci. Oni su nas tukli. Tu me je policajac Šćekić udario ciglom dok se nije polomila.

Policajac koji se zvao Bruno Zečević jednom momku je vezao kaiš oko vrata. Bio je jedan mali crni, on je bio gori nego Vlajko. Vrijeđao nas je i udario. Bilo je njih sedam, osam koji su tu prednjačili i izživljavali se nad nama⁷⁰.

Navijač I.R. je takođe povređen u policiji. On kaže: „Na ulazu u stanicu Berane su nas udarali. Meni su slomili dva zuba. Policajac Šćekić udario me je pesnicama. Zatim, kada su nas poređali u hodniku i tu su nas tukli, koljenima i rukama. Po petorica na jednog navijača. Meni je išla krv na nos i poslali su me u WC da se umijem. Tamo me je čekalo pet, šest policajaca. Tu su me takođe tukli. Sve zato jer su im kazali da sam ja navodno ispred autobusa udario jednog policajca. Tu su me tukli palicama, pesnicama, a najviše policajac Bruno Zečević.

Kada su nas puštali, govorili su 'Trebali smo da pucamo, ali vam dajemo riječ da ćemo naredni put pucati bez pitanja. Prvo ćemo po nogama da pucamo pa onda gore'. Iako sam imao polomljene zube nisu mi dali da idem kod doktora⁷¹.

D.J. navijač koji je mobilnim telefonom snimao kako policajac Vlajko Babović pištoljem udara jednog od navijača kaže: „U stanici su me odmah izdvojili zbog telefona. Tražili su mi memorijsku karticu. Ja sam karticu sakrio u čarapu. Tada su mi naredili da se skidam. Znači na podestu koji se nalazi do betonjerke, a između hodnika i te betonjerke. Skinuli su me skroz, samo sam bio ostao u donji veš i čarape. Došlo je njih sedam, osam da mi prijete da će me ubiti, zadaviti ako im ne kažem gdje je kartica i ono što sam snimao. Ja sam im dao karticu. Onda su počeli jednog po jednog da spuštaju dolje u betonjerku. U jednu su stavili nas četvoricu. Tada je počelo udaranje nogama i rukama. Jedan policajac je donio nekakvu ciglu kao dokazni materijal protiv nas i tu istu ciglu izlomio na jednom momku.

Među policajcima je prednjačio Dejo Šćekić koji je imao ranu na čelu. On je došao sa tom ciglom, ali se i na druge načine izživjavao. Nogama sa stepenica ulijetao je na nas, udarajući nas u grudi i gdje je stizao. To je policajac koji udara palicom momka koji prska vodom iz autobusa, što se vidi na filmu. On je mnogo više povreda nanio nama nego što su njemu bile nanesene. Tu noć su nas najmanje tri, četiri sata maltretirali. Na tom podestu smo ostali najmanje od pet sati popodne do četiri ujutru pa su nas tek tada spustili u betonjerku. Donosili su nam da potpisujemo neke papire. Vodili su nas i kod prekršajnog sudije, pa po kancelarijama na nekakva prepoznavanja. Potpisali smo milion nekih papira za koje nismo znali ni što je ni kako.

Vlajko se u stanici pojavio u uniformi sa kačketom i dignutom kragom, valjda da ga ne prepoznamo. Prvi me je on odvojio, jer su mu kazali da sam ga snimio. Tu me je vrijeđao.

⁷⁰ *Ibid*

⁷¹ *Ibid*

U jednom trenutku mi je rekao 'Previše si snimio i više nego što je trebalo'. Psovao me je, vrijeđao na rasnoj, gradskoj i nemam pojma sve kojoj osnovi. Nije me udarao'.⁷²

Iskustvo u policiji opisuje N.B. : „Tukli su nas i na samom ulazu u stanicu i kada smo ušli u stanicu. Mene su odvojili na hodniku i tuklo me više njih. Rukama su me tukli. U tome je prednjačio policajac Bruno Zečević, jer je on tvrdio da sam ja njega povrijedio.

Ja sam imao bolove u predjelu bubrega i mokrio sam krv. Nos mi je bio povrijeđen i tekla mi je krv iz nosa. Tražio sam da idem kod doktora ali mi nisu dozvolili. Kada sam bio u istražnom pritvoru u Bijelom Polju doktor mi je kazao da njega samo interesuju vidne povrede, znači spoljne, dok bolovi koje sam imao nisu ga zanimali.

Policajci u Beranama su mislili samo na to da pronađu ko je povrijedio njihove policajce i ništa ih više nije interesovalo“.⁷³

S.M. kaže: „U stanici me je tuklo 5, 6 policajaca. Tukli su me rukama. Nisam znao odakle dolaze svi udarci. To je bilo na hodniku, drugi navijači su vidjeli kako me policajci tuku.

Ja sam krvario iz nosa. Dok su me tukli jedan policajac im je rekao 'Ne po glavi da mu ne ostanu povrede'. Poslije toga su me saslušavali i vodili na prepoznavanje. Nisu mi ukazivali pomoć, niti vodili kod doktora, jedino su mi kazali 'Pođi umij se“.⁷⁴

Uprava policije je saopštila da je zadržano devet navijača Budućnosti dok su drugi navijači uz policijsku pratnju sprovedeni do autobusa kojim su otputovali za Podgoricu.⁷⁵ Uprava policije je protiv devet navijača podnijela prijavu kod Područnog organa za prekršaje u Beranama zbog prekršaja iz člana 4. stav 1. tačka 7. i 8. Zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama.⁷⁶ Područni organ za prekršaje u Beranama donio je rješenje kojim se obustavlja postupak jer „podnosilac zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nije nudio druge dokaze koji bi potvrdili navode zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, a činjenična građa nije pružala osnov za izvođenje drugih dokaza u tom pravcu“.⁷⁷ Takođe, Uprava policije je saopštila da je Područna jedinica Berane podnijela, protiv ovih devet lica, krivične prijave Osnovnom državnom tužiocu u Beranama zbog sumnje da su počinili krivično djelo „napad na službeno lice u vršenju službenih radnji u sticaju sa krivičnim djelom teška tjelesna povreda“.⁷⁸

Uprava policije je, u odgovoru Inicijativi, saopštila da su, nakon izvršenih provjera navodi novinskih tekstova ocijenjeni kao osnovani i protiv odgovornog službenika Vlajka Babovi-

⁷² *Ibid*

⁷³ *Ibid*

⁷⁴ *Ibid*

⁷⁵ DAN, *Krivične prijave protiv devet lica*, 04. april 2008. godine

⁷⁶ Kopija rješenja koje je donio Područni organ za prekršaje u Beranama, od 02. april 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁷⁷ *Ibid*

⁷⁸ DAN, *Krivična prijava protiv devet lica*, vidi gore pod ⁷⁵

ća je predloženo pokretanje disciplinskog postupka zbog, kako je navedeno u odgovoru, „težeg disciplinskog prekršaja“.⁷⁹ U istom dopisu navedeno je da će spisi predmeta biti dostavljeni Osnovnom državnom tužiocu u Beranama na ocjenu da li u postupanjima ovog policijskog službenika ima elemenata krivične odgovornosti.⁸⁰

Nakon sprovedenog disciplinskog postupka „Babović Vlajku je izrečena konačna mjera - novčana kazna u iznosu od 30% od zarade ostvarene u mjesecu počinjenog prekršaja“ navodi se u odgovoru Uprave policije.⁸¹

Nevladina organizacija Centar za pravnu pomoć, po punomoćju navijača Budućnosti, podnijela je 13. 06. 2008. godine krivičnu prijavu osnovnom državnom tužiocu u Beranama protiv policijskih službenika Vlajka Babovića, Bruna Zečevića i više NN policijskih službenika zbog krivičnog djela „zlostavljanje i mučenje“ član 167. Krivičnog zakonika i krivičnog djela „lake tjelesne povrede“ iz člana 152. istog zakona.⁸² Advokat Centra Daliborka Knežević je istraživaču Inicijative kazala da se očekuje pokretanje istražnog postupka i da je on već trebao biti pokrenut.

Inicijativa je 12. januara 2009. godine od državnog tužilaštva zatražila informacije o rezultatima istrage i ocjene povodom konkretnog slučaja, međutim, do objavljivanja izvještaja tužilaštvo nam nije dostavilo informacije.⁸³

Tortura nad Nenadom Ivezićem

Nenad Ivezić iz Podgorice je istraživaču Inicijative ispričao da su ga 12. aprila 2008. godine pretukli pripadnici podgoričke policije. On je sa prijateljima i djevojkom bio u kafiću „Ko to zna“ u Podgorici.

Nenad priča kako je došlo do incidenta „Oko 02:00 sata poslije ponoći u kafić je došao interventni vod policije. Prvo su se obratili Ini Martinović, mojoj djevojci i kazali joj 'Ti djevojko da čutiš?'. Jedan od pripadnika policije mi je rekao da izađem napolje. Ja sam izašao. Policajac mi je opalio dva šamara. Ja sam mu tražio broj značke i tu je počeo da me udara šakama i nogama. Svi su iskočili napolje da vide šta se dešava. Stavili su me u auto i počeli su Inu da maltretiraju. Ja sam im rekao 'Nemojte nju da dirate ona je žensko'. Izbacili su me iz auta i bacili na zemlju. Tu su me tukli. Dvojica ili trojica su me tukla, dok su Inu dvojica držala i kazali joj 'Ne boj se, neće mu ništa biti'. Dok sam bio na zemlji kazao sam im 'Šta

⁷⁹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 25. novembar 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁸⁰ *Ibid*

⁸¹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 79

⁸² Kopija krivične prijave koju su navijači Budućnosti podnijeli osnovnom državnom tužiocu 13. juna 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁸³ Zahtjev za informacijama upućen Vrhovnom državnom tužilaštvu, 12. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

sam vam ja to uradio da mi ovo radite?’ Oni su odgovorili ’Sada ćemo ti mi pokazati šta si nam uradio’. Policija je privela mene i Inu. Meni su stavili lisice“.⁸⁴

„Kada su nas dovezli do ispred MUP-a jedan policajac je rekao ’Skini mu lisice’. Ja sam na to odgovorio nema potrebe mogu i sa lisicama da uđem unutra. Njih dvojica su opet počeli da me udaraju. Niti sam ruke dizao niti sam išta pokušavao, samo sam gledao koliko su u stanju da me udaraju. Psovali su me dok su me udarali. Udarali su me nogama i rukama po glavi i tijelu. Mene su pritvorili i ja sam ležao do devet sati ujutru u pritvoru. Zatim su me oko 12 sati priveli kod sudije za prekršaje. Poslije toga sam pošao u Hitnu službu odakle su mi izdali uput za Klinički centar Crne Gore gdje su me zadržali od 12. do 15. aprila 2008. godine“.⁸⁵

Inu Martinović, Nenadovu djevojku, policajac je u stanici udario rukom. Ina je istraživaču kazala: „Dok smo čekali da nas ispituju, ušao je policajac koji nas je privodio i rekao mi ’Šta me gledaš’ i tom prilikom me ošamario. Izgledao je ćelav, razvijen“.⁸⁶

Uprava policije je Inicijativi odgovorila: „Na osnovu izjave oštećenog Ivezic Nenada, i na osnovu izjava očevidaca događaja, kao i dostavljanje medicinske dokumentacije postoji osnovana sumnja da su dva službenika policije Interventnog voda PJ Podgorica u predmetnom slučaju prema Ivezic Nenadu nezakonito upotrijebili fizičku snagu na način što su ga prilikom preduzimanja službenih radnji udarali pesnicama i nogama po glavi i tijelu, nanoseći mu pri tom tjelesne povrede koje su konstatovane u priloženom ljekarskom izvještaju.

Međutim, u postupku provjere nije se moglo na nesumnjiv način utvrditi koji su od pet policajaca Interventnog voda udarali i zlostavljali oštećenog Nenada Ivezic, s obzirom da imenovani policajci u svojim izjavama negiraju da je bilo ko od njih kritičnom prilikom upotrebljavao sredstva prinude prema Nenadu“.⁸⁷ Predloženo je da se spisi predmeta dostave Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici na ocjenu i odlučivanje o postojanju elemenata krivične odgovornosti pojedinih službenika.⁸⁸

Savjet za građansku kontrolu rada policije na sjednici 20. novembra 2008. godine donio je zaključak da je u konkretnom slučaju došlo do prekoračenja ovlašćenja službenika policije na štetu Nenada Ivezica.⁸⁹ Takođe, Savjet je zaključio da u konkretnom slučaju nije utvrđena odgovornost službenika policije i zaključio da postoji objektivna odgovornost neposrednog starješine.⁹⁰

⁸⁴ Izvještaj o incidentu, od 16. aprila 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁸⁵ *Ibid*

⁸⁶ *Ibid*

⁸⁷ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 06. juna 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁸⁸ *Ibid*

⁸⁹ Kopija Zaključka Savjeta za građansku kontrolu rada policije, od 20. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁹⁰ *Ibid*

Nenad Ivezić je 12. maja podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu protiv: Lazović Rajka, Martić Slavka, Taić Zorana, Šušakčević Nenada i Fušić Aleksandra, pripadnika interventnog voda Područne jedinice Podgorica.⁹¹ Krivičnom prijavom ovi policajci se sumnjiče da su počinili krivično djelo „zlostavljanje i mučenje“ opisanog po članu 167. i krivičnog djela „nanošenje lake tjelesne povrede“ iz člana 152. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore.⁹²

Nenad je opunomoćio Centar za pravnu pomoć iz Podgorice da ga zastupa pred pravosudnim organima. Advokatica Daliborka Knežević je istraživaču Inicijative kazala da je istražni postupak u toku i da se očekuje podizanje optužnice protiv policijskih službenika pred Osnovnim sudom u Podgorici.

Nezakonito privođenje fotoreportera Borisa Pejovića

Radnici firme „Ritam trejd“ su 12. juna 2008. godine organizovali štrajk kako bi izborili svoja prava. Boris Pejović, fotoreporter podgoričkih dnevnih novina „Republika“ imao je zadatak da fotografijom izvijesti javnost što se dešavalo u ulici Serdara Jola Piletića u Podgorici, gdje su radnici „Ritam trejd-a“ štrajkovali.

Boris Pejović je kazao: „Radnicima „Ritam trejd-a“ je bilo zabranjeno protestovanje na ulici Serdara Jola Piletića. Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave nije odobrilo najavljenju blokadu. Moj zadatak je bio da slikam što se događalo na tom mjestu. Pored mene je bilo još kolega - fotoreporter „Vijesti“ i snimatelj NTV Montena. Svi smo se otprilike nalazili u istoj liniji. Jedan policajac nas je par puta upozorio da ometamo hapšenje i naredio da se udaljimo. Mi smo se udaljili bez pogovora, iako nije bilo razloga za udaljavanje jer smo se nalazili iza policije i radnika, što se može vidjeti po fotografijama koje smo napravili.

Nijesam ja mogao da ometam hapšenje ili bilo šta, za sve to imam svjedoke, a i na kraj pameti mi nije bilo da branim bilo koga i to mi nije posao. Policajac nas je opomenuo i udaljio nas. Ja sam prihvatio da slikam sa toga mjesta jer mi je odgovarao kadar. Ja sam to mirno prihvatio kao i sve kolege. Očigledno da je taj policajac smatrao da mi nijesmo dovoljno udaljeni ili mu nije odgovaralo da imamo snimke kako uvode ljude u „maricu“ pa je još jedanput došao da nas udalji. Ja sam mu rekao da nema potrebe za time i da ću se ja udaljiti opet ali ne vidim uopšte problem osim da me onemogućava u radu. Ja sam se opet udaljio. Očigledno da njemu nije odgovaralo to što sam se ja pobunio. Možda je on to shvatio lično. Ja nisam povećavao ton niti mi je padalo na pamet da to uradim prema policiji. Ja sam se povukao kao i ostale kolege i nastavio snimanje.

Ono što je možda bitno jeste da je ovaj isti policajac reagovao i razgovarao sa snimateljem NTV Montena i poslije te reakcije taj snimatelj nije više snimao i on nije uhapšen,

⁹¹ Kopija krivične prijave koju je podnio Nenad Ivezić, od 12. maja 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

⁹² *Ibid*

dok ja koji sam sve slikao do kraja sam priveden. Tako da im očigledno nije odgovaralo da se građani javno informišu o privođenju radnika. Te je zbog toga možda branjeno da snimamo. Svo vrijeme sam bio uz kolege i uopšte mi nije jasno na koji način sam ometao rad policije i čemu sve te optužbe. Svako može potvrditi da nisam sprečavao policajce u hapšenju radnika. Pa to bi bila vrhunski vijest mojim kolegama da sam ja to radio. Da je fotoreporter branio radnike. To bi bila senzacionalna vijest“.⁹³

Luka Zeković, fotoreporter nezavisnog dnevnika „Vijesti“ istraživaču Inicijative je ispričao: „Policija nas je opomenula da se udaljimo, što smo mi i uradili. Bili smo na izvjesnom odstojanju. Ali je jedan policajac opet došao da nas udalji. Pejović je samo prokomentarisao, sasvim kulturno, da oni nemaju prava da nam zabranjuju rad. To je bilo sve i mi smo se opet pomjerali. Ja nisam bio kasnije, to jest do kraja, kada su Pejovića uhapsili. Znači niko od nas nije ometao rad policajaca i bili smo na priličnoj udaljenosti od „marice“ gdje su policajci hapsili radnike“.⁹⁴

Dalja dešavanja Pejović opisuje na sledeći način: „Dok se sve to odvijalo, taj policajac mi se nije više obraćao. Sačekao je da se malo razidu drugi novinari i smiri situacija. Kada mi je na kraju prišao bilo je i novinara i radnika koji su vidjeli šta se dešavalo.

Ja sam ostao da fotografišem kako kreću i sve ono kako rade novinari. Kada sam završio krenuo sam da zovem vozača i u momentu dok sam telefonirao taj policajac mi je prišao i kazao mi je malo višim tonom da mu pokažem ispravu. Ja sam ga kulturno pitao mogu li da završim telefonski razgovor koji sam počeo. On mi je tada kazao 'Trenutno razgovarate sa službenim licem u vršenju službene dužnosti i dužni ste da prekinete telefonski razgovor'. Ja sam prekinuo vezu usred razgovora i stavio telefon u torbicu. Rekao sam mu 'izvolite'. On mi je tražio službenu legitimaciju. Ja sam mu pokazao svoju službenu legitimaciju. Kada je pogledao moju službenu legitimaciju policajac mi je odgovorio 'Nijesam vam tražio vašu vizit kartu nego službenu legitimaciju'. Ja sam mu rekao 'Izvinjavam se, ali ne znam o čemu pričate. Ovo je jedina zvanična novinarska legitimacija i ni jedan drugi novinar ili fotoreporter ne posjeduje drugu'. On je opet tvrdio da je to vizit karta i da mu treba moja akreditacija za prisustvovanje ovom događaju. Ja sam mu kazao da se akreditacija izdaje za Vladu, Skupštinu a za ulicu se ne izdaje. On je odgovorio 'Vama treba akreditacija za ovaj događaj'. Ja sam mu odgovorio da je očigledno da 'ne znate što pričate' i da bi bilo 'najbolje da se informišete kod vašeg šefa jer to što vi tražite je nemoguće i niko to nikada nije tražio, a da jeste vjerovatno da bih ja to imao kao i sve druge moje kolege'. On mi je odgovorio 'Nemam ja šta da se informišem, vi nemate akreditaciju i pođite sa mnom do auta'. Kada smo došli kod auta u kom su se nalazile njegove kolege, jedan od njih ga je pitao 'ko je on?' Ovaj policajac mu je odgovorio 'fotoreporter'. Tada mu je taj kolega odgovorio nešto u smislu 'Ajđ ne zezaj pa šta je on uradio sad, što će ti to?' Policajac koji me je privodio mu je rekao 'Ometao me je u vršenju službene dužnosti'. Ja sam tada rekao 'Ja vas ometao u vršenju službene dužnosti, pa vi ste mene ometali u radu'. On je dodao 'Jako ste drski i ne možete da pričate dok vam ja ne dozvolim'. Ja sam rekao da je prirodno da, ako me

⁹³ Izvještaj o incidentu, od 16. juna 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

⁹⁴ *Ibid*

za nešto optužite, ja odgovorim“. A ako sam uhapšen vi mi recite da sam uhapšen. Znači imam pravo da odgovoram i zastupam svoja prava, a ako mi je zabranjeno ja ću učutati. On je samo rekao 'Ne možete da pričate dok vam ja ne odobrim'. Tada je i njegov kolega dodao 'Ne možete da pričate'.

Za svo to vrijeme ja sam mu tražio nekoliko puta da se i on predstavi, on to nije uradio i samo je rekao 'Sve će ti se kazati'.⁹⁵

Policajci su priveli Pejovića. On kaže: „Zatim su me doveli u Centar bezbjednosti. Iz auta su me izveli ili bolje reći iznijeli kao kriminalca. Za šta stvarno nije bilo potrebe jer se ja nijesam opirao ili protivio hapšenju. Nisu mi stavljali lisice, ali su mi ruke zavrnuti i grubo su me uhvatili rukama i bukvalno su me ponijeli. Očigledno neko plašenje, jer je to bilo tako spektakularno kao hapšenje osumnjičenih u višem sudu, jer imam priliku da to vidim s obzirom na prirodu mog posla.

Ja ne znam jesam li bio uhapšen ili priveden. Jer mi je ovaj policajac čas saopštavao da sam uhapšen, a čas da sam priveden na informativni razgovor. Jedino što sam mogao da saznam jeste da sam bio optužen za ometanje policajca u vršenju službene dužnosti. Kasnije se ispostavilo da se radi o članu 10⁹⁶ Zakona o javnom redu i miru“.⁹⁷

Pejović je istraživaču Inicijative ispričao da se u policiji prema njemu, nijesu ponašali korektno. Pejović to opisuje na sledeći način: „Uveli su me u MUP u istu prostoriju gdje su ispitani i radnici. Znači svi smo u istoj prostoriji bili. Ali su radnici imali jedna prava a ja druga. Ja sam tražio svoja prava, jer su oni isticali da sam uhapšen, zato sam ja tražio pravo na advokata, zatim da pozovem moju redakciju. Oni su mi kazali da ovako imaju pravo da me drže četiri sata a da će me zatim ispitati inspektor. Kada me ispita inspektor onda će odlučiti kada će se pozvati moj advokat i kada ću imati sva ostala prava. A sada kao uhapšeno lice nemam nikakva prava. Ja sam se onda pobunio, jer pored svih uhapšenih ja jedini nisam imao prava. Jer svi radnici koji su bili pored mene u toj istoj kancelariji su imali sva prava, mogli su da se jave, da zapale cigaretu, da govore, da se normalno kreću. Ja nisam vidio nikakvu razliku između mene i njih, da oni imaju ta prava, a ja da nemam. A razlika je postojala. Ja nisam nikakav prekršaj napravio, dok su radnici prekršili već unaprijed oznanjenu zabranu blokade ulice. Meni su sva prava bila uskraćena. Ja sam se bunio zbog toga i učutkivan sam od strane istog policajca koji me je i uhapsio. Kasnije su ga i kolege u tome podržavale i govorele su mi da ne smijem da pričam.

⁹⁵ *Ibid*

⁹⁶ Član 10. Zakona o javnom redu i miru

Ko ometa ili omalovažava službeno lice državnog organa ili organizacije, ustanove, preduzeća ili drugog pravnog lica koje na osnovu zakona vrši javna ovlašćenja, u vezi sa vršenjem poslova iz njihove nadležnosti, kazniće se zatvorom do 60 dana. Lice koje prekršaj iz stava 1 ovog člana izvrši kao član grupe, kazniće se zatvorom od 30 do 60 dana

⁹⁷ Izvještaj o incidentu, vidi gore pod ⁹³

Nikada se nisam psihički, gore osjećao nego tada. Nisam mogao da vjerujem šta mi se događa. Imam nalaze iz Hitne pomoći i Urgentnog bloka. Zbog toga što mi je bilo jako loše išao sam da se pregledam⁹⁸.

Predsjednik sindikata firme „Ritam trejd“ Prelević Čedo je istraživaču Inicijative kazao: „Ja nijesam vidio da je Boris Pejović na bilo koji način smetao policiji da obavlja svoj posao. Smetao je samo što je slikao. Smetalo im je da javnost vidi šta sa nama rade. Ja znam da nije bilo novinara mi bismo debelo loše prošli.

Nama su dali sva prava i da telefoniramo i da zapalimo cigaretu, dok on nije mogao ništa. Prvo su ispitivani radnici pa tek on na kraju. Stajao je svo vrijeme i tek na kraju su mu dali da sjedne i zapali cigaretu⁹⁹.

Policija je Pejovića nakon uzimanja izjave oslobodila. Protiv Pejovića Uprava policije podnijela je prekršajnu prijavu Područnom organu u Podgorici za prekršaje zbog osnovane sumnje da je počinio prekršaj iz člana 10. Zakona o javnom redu i miru.¹⁰⁰ Proces je u toku.

Savjet za građansku kontrolu rada policije na sjednici 20. novembra 2008. godine donio je zaključak da su policijska ovlašćenja ograničenja slobode kretanja primijenjena prema Borisu Pejoviću bez osnova.¹⁰¹ Savjet dalje zaključuje: „Policijski službenik Zoran Tajić prekoračio je službena ovlašćenja privođenjem u službene prostorije Područne jedinice Podgorica fotoreportera dnevnog lista „Republika“, gospodina Borisa Pejovića, koji je dao na uvid službenu legitimaciju navedenom službeniku policije, i za kojeg se, iz pribavljenih dokaza, nije moglo zaključiti da je svojim radnjama spriječavao pripadnike interventnog voda da obavljaju svoju dužnost.“¹⁰² Savjet je konstatovao da Uprava policije nije preduzela mjere da sankcioniše ovo nezakonito postupanje.¹⁰³

Uprava policije je saopštila da Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja ovaj slučaj nije provjeravalo zbog toga što slučaj nije prijavljen Odjeljenju.¹⁰⁴

Pejović je Osnovnom sudu u Podgorici podnio tužbu protiv policijskog službenika Zorana Tajića i Uprave policije.¹⁰⁵

⁹⁸ *Ibid*

⁹⁹ *Ibid*

¹⁰⁰ Kopija saopštenja koje je Uprava policije, dana 24. septembra 2008. godine dostavila Inicijativi nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁰¹ Kopija zaključaka sa sjednice Savjeta za građansku kontrolu rada policije od 20. novembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁰² *Ibid*

¹⁰³ *Ibid*

¹⁰⁴ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 24. septembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹⁰⁵ Kopije tužbi koje je Pejović podnio Osnovnom sudu u Podgorici 11. septembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Ponižavanje Besnika i Đoke Đonaja

Besnik i Đoka Đonaj (Besnik i Gjoka Gjonaj) iz Tuzi (Podgorica) kazali su istraživaču Inicijative da su se policajci granične policije na Skadarskom jezeru prema njima ponižavajuće odnosili.

Đoka je ispričao: „Bio je četvrtak, 10. jula 2008. godine. Besnik je radio cijeli dan. Kada je došao kući ja sam ga zvao da idemo da se kupamo na jezero. On je pristao i mi smo pošli. Kada smo stigli na mjesto gdje su izvori, vidjeli smo da je jezeru opao nivo i da je voda tu jako hladna pa smo odlučili da ja pođem kući i donesem motor za čamac i malo isplovimo na jezero gdje je voda toplija.

Tako smo i uradili i kada smo isplovili ja sam vidio policijsku patrolu na čamcu kako mi rukom pokazuju da dođemo kod njih. Mi smo prišli i oni su nam tražili dokumenta. Bila su dva policajca. Međutim, mi dokumenta nijesmo ponijeli jer hoćemo da se kupamo a i živimo na nekih 300 metara od jezera vazdušne linije pa smo smatrali da nam nijesu potrebna.

Jedan od policajaca je kazao: 'Kada nemate dokumenta ne možete da se kupate' i kazao nam da se vratimo kući. Ja sam reagovao i kazao da su pustili neke prije nas iako nijesu imali dokumenta. Dodao sam da su pustili ljude koji hoće da pecaju, a mi samo hoćemo da se kupamo.

Policajac nam je tada rekao da možemo da se okupamo i to tri puta da skočimo u roku od 5 minuta i da idemo kući. Ja sam mu rekao da mi nijesmo djeca pa da nam on određuje i ako ne možemo da se kupamo koliko mi želimo ići ćemo odmah kući.

Policajac mi je na to odgovorio: 'Vi se to meni kurčite? Znaš li ti da ti ja mogu uzeti sve?' Ja sam mu kazao nije mi prvi put da mi uzmete sve.

Zatim je pozvao patrolu. Došla su trojica policajaca da nas privedu. Jedan od te trojice je počeo da psuje. Bio je nizak, crn. Govorio nam je: 'Đe ste najveće pičke, sad ću vam ja pokazati ovamo'. Mi još nijesmo izašli na obalu a on nas je tako psovao i prijetio. Rekao mi je: 'Đe si ti Đoka pičko jedna sad ću te ja ovamo razbiti'. Mi smo izašli iz čamca na obalu. Oni su nas uhvatili za ruke i kazali nam da stanemo uz zid i počeli da nas pretresaju. Taj policajac mi je kazao: 'Što se buniš pičko jedna? Zgaziću te, ti si najveće govno. Ti si niko i ništa. Zašto se buniš?' Tada sam mu objasnio da smo došli da se kupamo. On mi na to odgovara: 'Sada ću ti ja pokazati tamo'. Ja sam rekao dobro¹⁰⁶.

Ovaj policajac je uputio uvredljive riječi i Besniku Đonaju. Besnik kaže: „Zatim se okrenuo put mene i kazao mi 'A ti kome se ti kurčiš, oli i tebe da slomim ovdje'. Ja sam mu rekao ne brate, ja nikome ništa nisam rekao¹⁰⁷.

¹⁰⁶ Izvještaj o incidentu, od 17. jula 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁰⁷ *Ibid*

Policija je nakon toga Đoku i Besnika privela u stanicu plovne jedinice Božaj. Kako su se policajci prema Đoki i Besniku ponašali Đoka opisuje na sledeći način: „Dok smo išli u tu stanicu, mene je nazvao jedan drug na mobilni telefon i ovaj policajac koji je bio najgori od svih petorice opet je počeo da psuje i rekao mi 'Ugasi taj telefon pičko jedna, ugasi to'. Ja sam ugasio telefon.

Kada smo stigli Besnika su ostavili napolju a mene su uveli u jednu kabinu. Čim sam ušao unutra ovaj policajac crni, niskog rasta, mi je rekao 'Ti si najveća pička tebe treba izbiti. Tebe treba zgaziti ti si niko i ništa. Naučiću ja tebe pameti'. Ja sam mu rekao da nijesam ništa radio. Imam dokumenta moja i od čamca ali su mi kući. Imam sve. On mi je kazao 'Neka imaš koji god hoćeš dokument, kada sam ja u smjenu ti ne smiješ da uđeš u jezero'. Čuo sam da se ovaj policajac što nas je psovao preziva Darko Sandić. Mali crni i bez zuba.

Jedan od policajaca koji su tu bili pitao me 'Je li te koji put izbila policija?' Ja sam kazao da nije. On je odgovorio 'Ovo je dobra prilika da to probaš'.¹⁰⁸

Zatim je policija pustila Đoku i Besnika. Besnik to opisuje na sledeći način: „Onda mi se ovaj niski, ovaj crni što nas je najviše vrijeđao obratio i rekao mi 'Vidiš li ti da ova budala ništa ne razumije. S tobom je lako pričati jer ti razumiješ i da nije tvoga lijepog i ljudskog ponašanja vi bi ste večeras spavali u Centar bezbjednosti. Ali ću ja zbog tebe da vas povedem do čamca i da vas pustim kući'. Tada mi je kazao kako se zove ali sam ja zaboravio ime. Bio sam toliko zbunjen da sam mu i ime zaboravio. Zatim mi je rekao 'Ako ti budem ikada zatrebao zapamti ovu facu i dođi i sve ću ti završiti i sve ću da uradim za tebe'. To mi je kazao na kraju. Ubacili su nas u džip i vratili do izvora gdje je bio naš čamac'.¹⁰⁹

Uprava policije je, u odgovoru Inicijativi, saopštila da su nakon provjera od strane Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja navodi Besnika i Đoke Đonaja ocijenjeni kao neosnovani i da u postupanjima službenika policije nema elemenata disciplinske i druge odgovornosti.¹¹⁰

Dana 17. septembra 2008. godine Đoka Đonaj prijavio je Inicijativi incident koji se dogodio ipred supermarketa „Bonita trejd“ u Tuzima. Đoka o tome kaže: „Ja sam 16. septembra ipred supermarketom 'Bonita trejd' na prilazu Tuzi, sreo jednog od policajca koji je bio prisutan 10. jula kada smo se ja i Besnik htjeli kupati na jezeru. Kazao mi je 'Gdje si ti Đoka? Kako ti se ono završi što si pisao u novinama? Šta bi?' Ja sam mu na to odgovorio da će to da završi policija.

Policajac je, gledajući me onako cinično, dodao 'E moj Đoka, to ti nije ništa što će da ti radi ubuduće i još gore će ti biti?'

¹⁰⁸ *Ibid*

¹⁰⁹ *Ibid*

¹¹⁰ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 24. septembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Ja onako iznenađen kako mi čovjek tako hladnokrvno prijeto ostao sam bez riječi i samo sam uspio da izustim 'Pa dobro, živi bili pa videli', poslije čega sam nastavio svojim poslom. Policajac je i dalje ponavljao više puta 'Vidjećemo se'.¹¹¹

Uprava policije je povodom ovog incidenta u odgovoru Inicijativi, a nakon provjera Unutrašnje kontrole, saopštila da su navodi Đoke Đonaja netačni te da je njegov strah i briga za bezbjednost neosnovana.¹¹²

Prema saznanjima Inicijative Đoka i Besnik nijesu podnosili krivične prijave protiv policijskih službenika.

Tortura nad Šemsi Zorjanijem

Šemsi Zorjani (1978) nastanjen u izbjegličkom kampu br. 1 na Koniku prijavio je Inicijativi incident koji se dogodio 25.07.2008. godine u prostorijama Područne jedinice Podgorica. O tome kako je do incidenta došlo Šemsi je ispričao: „Bio je petak, 25. jul kada se ovo desilo. Ali da kažem šta se dešavalo prije toga. Prije dvije nedjelje ja sam pošao u prodavnicu da kupim hranu za moju djecu. Ja imam motor kojim sam se tamo odvezo. Ta prodavnica se zove „Branka“, nalazi se na Koniku na Ribničkim vrelima.

Tamo je takođe bio još jedan momak Rom koji se zove Elvis. On mi je tražio jedan krug da vozi motor. Ja sam mu rekao da ne dam. Elvis mi je kazao da će mi ukrasti motor. Ja sam mu rekao ti možeš da mi ukradeš motor ali imao bi posla sa mnom. Ja sam se tada žalio vlasnici prodavnice gospođi Branki i rekao joj da mi je svjedok da mi on prijeto da će mi ukrasti motor. Poslije dvije nedjelje meni su ukrali motor. Ja sam otišao kod Elvisa da tražim svoj motor. On živi u kući blizu kampa gdje ja živim. Ja sam kod njega otišao u 7h ujutru. On mi je kazao da mi nije ukrao motor.

Ja sam mu rekao da idem da prijavim policiji. Kada sam išao u stanicu vidio sam da kolima ide policajac Žile. Ja sam mu ispričao sve šta se desilo. On mi je rekao da idem u policiju preko Morače da prijavim krađu.

Kada sam se sa njim rastao u susret mi je išao jedan naš Rom Ramo, stariji čovjek. Pitao me je gdje ću tako rano. Ja sam mu ispričao kako su mi ukrali motor i da hoću preko Morače u glavnu stanicu da to prijavim. On me je upitao koja je boja motora. Ja sam mu rekao žuta. Ramo mi je rekao 'Nemoj da ideš da ih prijaviš jer ti je motor tamo na kraju puta'. Kada sam tamo stigao našao sam svoj motor. Pored motora sam našao kutiju cigara i stavio je u džep. Desetak metara je kuća u kojoj žive Srbi. Jedna stara žena je bila pred kućom. Ja sam je pitao 'Bako je li odavno ovdje motor?'. Ona mi je odgovorila da ima pola sata kako je ustala i da je od tada bio tu, ali nije nikoga vidjela ko ga je dovezao tu.

¹¹¹ Izjava Đoke Besnika, od 17. septembra 2007. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹¹² Odgovor Uprave policije povodom zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 17. oktobra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Prišla su mi djeca od sedam, osam godina i kazala mi da su vidjela ko je uzeo motor. Oni su mi pokazali na jednog Roma. Ima oko 27 godina. Ja sam ga pitao da li su te cigarete njegove. On je odgovorio da jesu. Ja sam ga pitao gdje ih je izgubio, a on mi kazao 'Na put'. Ja sam ga pitao 'Zašto si mi ukrao motor?' On je negirao da mi je ukrao motor. Ja sam mu opalio dva šamara i pustio sam ga.

Otišao sam u prodavnicu kasnije opet po hranu. Tamo je došla sestra jednog Roma koga je neko tukao i koji sada leži u bolnicu zbog povreda. Mi sa tim Romima ne pričamo jer smo se tukli prije sedam godina. Ta djevojka me je pitala da li sam joj ja tukao brata. Ja sam joj rekao da nisam i da ne znam o čemu se tu radi. Ja sam ispričao da sam tukao čovjeka koji mi je ukrao motor ali ne i njenog brata.

Ona je otišla kući i kazala da sam ja tukao njenog brata. Njena porodica je otišla i prijavila me u policiju da sam ja tukao njihovog sina. Kada sam stigao kući oko 3h sata okupao sam se i otišao kod brata od ujaka da sjedim. Zadržao sam se oko pola sata. Kada sam došao kući supruga mi je kazala da me je tražila policija i da se javim¹¹³.

Šemsi je nakon toga pošao u policiju na Koniku. Tu su ga policajci ispitivali da li je koga tukao i nakon kraćeg razgovora priveli su ga u prostorije Područne jedinice. Kako su postupali prema njemu u Područnoj jedinici Podgorica Šemsi priča: „Kada sam tamo stigao kazali su mi 'Bolje ti je da priznaš nego da dobiješ batine'. Ja sam odgovorio 'Gospodine ja ne znam o čemu se radi. Kako mogu da priznam'.

Policajac u civilu počeo je da me tuče i sve mi je govorio da priznam da me ne bi više tukao. Inspektor Dakić zna ko me je tukao. Bio je prisutan i gledao je kako me ovaj tuče i nije reagovao.

Ovaj što me je tukao rekao mi je da pružim ruke i kada sam ih ja ispružio on me je tukao pendrekom i žicom. Svo vrijeme je vikao da priznam. Samo me je tukao taj jedan policajac u civilu. Pošto bi mu ja rekao da nemam šta da priznam, on me je nastavljao tući.

Zatim je nastavio da me pendrekom udara po leđima i ramenima. Sigurno me je udarao po 15, 20 puta pendrekom na jedno mjesto. Mnogo me je boljelo.

Zatim je počeo palicom da me udara po nogama. Ja sam pao na pod. On je opet počeo da me udara po leđima dok sam ja bio dolje na podu. Tu me je pustio pet minuta da odmorim. Pa je opet počeo 'Sve priznaj, priznaj, priznaj'. Ja sam mu kazao da ne mogu da priznam kada ne znam o čemu se radi. Ne znam šta da priznam. Tukao me je dva sata non-stop bez pauze. Pa me je pustio da odmorim jedno pola sata, pa je opet nastavio. Tri puta sam padao u nesvijest dok me je tukao. Ja više nisam mogao od batina. Pa sam rekao evo priznaću tukao sam sa sjekirom tog momka. On mi je kazao da ne lažem i da kažem pravo i opsovao mi majku cigansku. Ja sam mu rekao za pravo vam kažem da nijesam to uradio, ali

¹¹³ Izvještaj o incidentu, od 01. avgusta 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

vi tražite da priznam pa nek bude da sam ga tukao sjekirom. On mi je rekao 'Nemoj da lažeš ti si?' i opet mi je rekao da pružim ruke i udario me palicom. Zatim je počeo da me udara po licu šakama. Otvorila mi se krv na nosu. Kazali su mi da se umijem. Taj stariji inspektor Dakić mi je rekao da sam tvrdoglav i da mi je bolje da priznam. Opet me je isti policajac nastavio tući. Poslije trećeg puta, kada sam pao u nesvijest inspektor Dakić je shvatio da to nijesam uradio. Dakić mi je rekao da idem sa njim u drugu prostoriju da dam izjavu. Uveli su me kod nekog u civilu da dam izjavu. Kada su me tamo uveli ja sam tom čovjeku pokazao leđa. On me je pitao 'Ko te je tukao tako'. Ja sam rekao evo ovi u drugoj sobi. Taj policajac je izašao i galamio na policajca koji me je tukao. Kada se vratio ja sam sve ispričao kako je bilo. Zatim su me pustili¹¹⁴.

Šemsi je pošao u Klinički centar Crne Gore da se pregleda i da mu doktori ukažu pomoć jer je osjećao velike bolove. O dešavanjima u Kliničkom centru Šemsi kaže. „Kada sam im pokazao leđa doktorica je nešto napisala. Mislim da je neko od doktora zvao inspektora Dakića. Jer je on došao za 15 minuta u bolnicu. On mi je kazao da doktorima ne kažem da me je policija tukla već da kažem da me je tukao neki drugi Ciganin. Ja sam mu odgovorio da sam kazao doktorima da su me tukli u policiji. On me je i dalje ubjeđivao da im kažem kako me je tukao drugi Ciganin. Ja sam mu kazao da nisam došao da tužim policiju, već da se pregledam jer me mnogo bole leđa. On je opet ponovio da kažem da me je tukao drugi Ciganin. Zatim je otišao¹¹⁵“.

Uprava policije je, odgovarajući Inicijativi, saopštila da je nakon provjera Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja pritužba Šemsi Zorjanija ocijenjena kao osnovana.¹¹⁶ U odgovoru se navodi da je rukovodilac Područne jedinice Podgorica disciplinskom tužiocu Uprave policije dostavio inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka protiv policajca Dalibora Lalevića, a spisi predmeta su dostavljeni i Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici na ocjenu postojanja krivične odgovornosti.¹¹⁷

Nakon sprovedenog postupka „Lalević Daliboru je izrečena konačna disciplinska mjera novčana kazna u iznosu od 30% od zarade ostvarene u mjesecu počinjenog prekršaja“ navodi se u odgovoru Uprave policije.¹¹⁸

Inicijativa je 12. januara 2009. godine od državnog tužilaštva zatražila informacije o rezultatima istrage i ocjene konkretnog slučaja, međutim, do objavljivanja izvještaja tužilaštvo nam nije dostavilo informacije.¹¹⁹

¹¹⁴ *Ibid*

¹¹⁵ *Ibid*

¹¹⁶ Odgovor Uprave policije, po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama od 24. septembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹¹⁷ *Ibid*

¹¹⁸ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 20. januara 2009. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹¹⁹ Zahtjev za informacijama upućen Vrhovnom državnom tužilaštvu, 12. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Tortura u Rožajama

Denis Košuta (1988) i Anel Džudžević (1990) iz Rožaja ispričali su istraživaču Inicijative da su ih policajci u Rožajama tukli 30. jula 2008. godine. Kako je do incidenta došlo Denis kaže: „Ja i Anel smo šetali trgovom uveče. Sa nama tj. oko nas je bio jedan naš drug koji se zove Jasmin Dautović. Ali mi smo gledali da ga otkačimo jer je bio pijan. Tako da smo u jednom trenutku ja i Anel ostali sami. Poslije je toga došlo je do nekog incidenta na trgu. Vidjeli smo da se Dautović i još jedan momak svađaju. Ja sam tu prošao, čak se nijesam ni primicao. Kasnije je policajac Kemal odveo ta dva momka što su se svađali u MUP. Ja sam nastavio da šetam. A Anel je otišao na internet sa nekim drugom.

Dok sam šetao sreću me je policajac Miko Škrija i rekao 'Košuta dođi ovamo'. Ja sam prišao i on mi je rekao da se javim u MUP jer me traže. Tada me je policajac Miko pitao 'da nijesi nešto napravio sa kolima, da nijesi brzo vozio?'. Ja sam odgovorio da nijesam ništa uradio tako da ne znam što mene zovu.

On mi je rekao 'Ajmo do gore, naređeno mi je da te privedem'. Ja sam rekao da ću otići ali da znam da nema zašta, jer ništa nijesam uradio. On je rekao 'Ajde da provjerim' i preko radio veze je kontaktirao u policiju. On je pitao 'Jel baš treba Denisa Košutu da privedem?'. Oni su odgovorili da treba da me privede.

Čim sam ušao u policiju, u jednu prostoriju policajac Kemo Šalić mi je opalio dva šamara. Ja sam pokušao da se dignem. On me je još jednom udario boksom u predjelu čela i ja sam opet pao. Pao sam na neki krevet preko stola i više nijesam smio da ustajem. Znam da je bio neki akvarijum na stolu i kada sam ja pao preko stola voda iz tog akvarijuma se prosula po stolu. Ja sam ga pitao zašto me udara? On mi je odgovorio kako sam ja nagovorio momka da pobjegne. Ja sam ga opet pitao kog momka? On nije odgovorio. Ja te momke što su se svađali znam samo iz viđenja. On me je optuživao da sam jednog od njih podgovorio da pobjegnu kako ih policija ne bi uhvatila. Što svakako nije istina. Ali on nije znao šta će da kaže pošto ja ništa nijesam kriv. Psovao me je i govorio 'Ti si ga nagovorio da pobjegne'. Zatim su doveli Anela¹²⁰.

Anel opisuje iskustvo u prostorijama rožajske policije: „Kada sam došao u policiju Denis je bio tamo. Bio je crven i sjedio je na krevetu. Ja sam krenuo da sjednem pored Denisa na krevetu na kom je on sjedio. Policajac po imenu Kemal Šaljić mi je kazao da se vratim i ja sam tako uradio. On je tada počeo da me udara bez ijedne riječi. Poslije njegovih udaraca ja sam vidio da mi vilica nije u redu. Udario me je pesnicom i iskočila mi je vilica iz ležišta. Drugi policajci su mi kasnije namještali vilicu. Više njih me je tuklo. Znam da me je i Rajko Đurović udarao. Neke nisam ni vidio. Od Rajkovog udarca u glavu ja sam pao u nesvijest. Pao sam na krevet kod Denisa. Denis mi je rekao da su me još nekoliko puta udarali pošto sam pao u nesvijest.

Kada sam se osvijestio i podigao sa kreveta vidio sam Rajka i Kema ispred mene. Kemo

¹²⁰ Izvještaj o incidentu, od 30. septembra 2008. godine, se nalazi u dokumentaciji Inicijative.

me je udario šakama. Udarce sam dobio i po leđima, mislim da su me pendrekom udarili, ne mogu toga da se sjetim. Niko od drugih policajaca koji su tu bili prisutni nijesu ni pokušali da me zaštite. Rajko mi je govorio 'Majku ću ti ja jebati' i 'Ja ću ti život zagorčati'. Ni deset sekundi nije potrajalo kada sam ušao u policiju, a počeli su da me tuku. Nijesu mi ni saopštili zašto sam pozvan niti su tražili od mene da dam izjavu. Kada sam htio da sjednem, počeli su da me tuku. Ja ni riječ nijesam rekao. Zatim je u prostoriju ušao Miko Škrija, policajac koji me zaštitio. On mi je jedini pomogao u tom slučaju. Bilo mi je teško i jedva sam na oči vidio. Sjeo sam na krevet i osjećao sam se malaksalo. Miko je sjeo pored mene. Zatim sam pošao do kupatila da se malo umijem i opet mi je pozlilo. Miko je prišao i kvasio me. Zatim me je poveo u kafić preko puta policije na sok da se malo smirim. Nakon toga smo se vratili opet gdje su me ispitivali i više me nijesu dirali i maltretirali. Sjećam se da mi je Kemo Šalić govorio 'Izvoli, evo vrati mi znam da sam pogriješio'. To mi je kazao pred policajcem Mikom.

Poslije toga sam dao izjavu, nijesu mi dali kopiju izjave. Mene i Kujevića su pritvorili. Ostali smo do 11h ujutru. Ništa nam nijesu donosili niti da popijemo niti da jedemo svo to vrijeme. Nijesu ni javili mojoj porodici gdje sam. U 11h su me povelili kod sudije za prekršaje. Tamo su nam uzeli izjave. Pustili su nas¹²¹.

Sjutradan Denis i Anel su u pratnji svojih roditelja incident prijavili policiji u Rožajama.¹²² Istraživaču Inicijative su kazali da ih niko iz policije povodom toga nije kontaktirao.

Uprava policije je odgovorila Inicijativi da je nakon sprovedenih provjera Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlašćenja, novinskih tekstova i predstavke istraživač kršenja ljudskih prava Aleksandar Saša Zeković da su službenici Ispostave Rožaje Kemal Šalić i Rajko Đurović postupali u skladu sa zakonom i da u njihovom postupanju nema elemenata koji bi ukazivali na disciplinsku ili drugu odgovornost.¹²³

Ponižavanje porodice Banda u Ulcinju

Porodica Banda iz Makedonije prijavila je nevladinoj organizaciji Centar za pravnu pomoć iz Podgorice incident dok su bili na odmoru u Ulcinju. U izjavi Centru se navodi: „Dana 23.08.2008. godine u 00:45h vraćali smo se iz grada sa troje djece u autu kojim je upravljao Banda Adnan. Auto je „pasat“ registarskih oznaka PG 139615. Zaustavila nas je saobraćajna kontrola, bez pozdrava, tražeći dokumenta i govoreći da smo od auta napravili autobus. U kolima su bila djeca od Haris (4), Samra (9), Mirza, 11-ogodišnjak i troje odraslih - majka vozača Bajra, ujak Alija i ujna Mirsada. Adnan je dao dokumenta a policajac mu je rekao: 'Izlazi iz auta i idi kod kolege', ne obraćajući pažnju što su se djeca probudila i počela plakati. Prošlo je desetak minuta, ništa se nije dešavalo, policajac ne piše zapisnik, samo

¹²¹ *Ibid*

¹²² *Ibid*

¹²³ *Ibid*

je Adnan stajao između njih četvorice. Bajra je izašla da vidi u čemu je problem govoreći 'Adnane šta rade', a Adnan je odgovorio da pišu prijavu. Bajra je rekla da je to njima posao i da ih pusti da pišu na šta je Adnan reagovao i rekao neka pišu, ja ću je pocijepati.

Kad je to rekao, policajci su rekli: 'Veži ga' i stavili mu ruke na auto gurajući ga i nakon toga su mu stavili lisice i legli ga na zemlju udarajući ga koljenom i nogom govoreći 'Jebaćemo ti majku'. Djeca su vriskala, trčali okolo da mole ljude koji su se okupili u međuvremenu i plakajući govorili da ga puste, da ne daju da ga vode. Jedan od njih je prišao i ponudio da nas odveze da spavamo a da će on da ide u stanicu. Mi nijesmo pristali da idemo kući, nego smo otišli pred stanicu. Ponašanje policajca pred maloljetnom djecom je bilo katastrofalno, nižerazredno, neprofesionalno i neljudski. Nisu se obazirali na plač djece. Pristup stanici nam je bio zabranjen, čak nismo mogli nikakvu informaciju da dobijemo o njemu, već su samo rekli da će sutra biti suđenje i da ćemo znati sve. Majka je pitala policajca koji ga je priveo da li može da ga vidi. Ujedno ga je pitala da li on ima majku, a on je odgovorio: 'Imam i ona bi se stidjela takvog sina'. Oko tri sata ujutru prebacili su ga u sud na saslušanje, gdje je zapisnik napravljen slušajući samo jednu stranu. Nas niko nije htio da saslušaju, u sud smo ušli i ponovo nas je policajac istjerao. Bili smo zgroženi kada smo pročitali zapisnik koji su oni sami sastavili bez prisustva advokata, a ujedno priložili kao dokaz zapisnik (službenu zabilješku) koji Adnan i mi nijesmo dobili.

Iznenadjeni smo postupkom policije. Ponašanje je bilo neljudsko, neprofesionalno, djeca su nam se istraumirala i uplašila. Moramo naglasiti da nijedna riječ iz izvještaja nije tačna i ne znamo kako sudija koji ga je saslušao nije našao za shodno da pozove i nas kao svjedoke i da uzme u obzir djecu. Policajci na koje imamo primjedbe su: Elezović Elvir, Đurišić Miloje, Pavićević Milan, Bulatović Dragan. Imena smo saznali iz zapisnika jer se oni nijesu predstavili. Pritužbu podnose Bajra Banda, Đurđević Alija i Đurđević Mirsada¹²⁴.

Centar za pravnu pomoć, po punomoćju porodice Banda, 16.09.2008. godine podnio je Osnovnom državnom tužiocu u Ulcinju krivičnu prijavu protiv četiri policijska službenika Ispostave Ulcinj, zbog krivičnog djela „zlostavljanje i mučenje“ iz člana 167. KZCG i krivičnog djela „laka tjelesna povreda“ iz člana 152. KZCG.¹²⁵ U Centru očekuju pokretanje istražnog postupka po podnijetoj krivičnoj prijavi.

Tortura nad Preljom Đokićem iz Podgorice

Prelja Đokić (Prela Gjokić) (1989) iz Podgorice, student Akademije lijepih umjetnosti, prijavio je Inicijativi incident koji se dogodio 31. avgusta 2008. godine oko 21h, u filijali policije na Koniku. Prelja je zadobio povrede po glavi i tijelu u vidu hematoma i pukla mu je bubna opna.

¹²⁴ Kopija predstavke koju je porodica Banda dostavila Centru za pravnu pomoć, od 23. avgusta 2008. godine se nalazi u dokumentaciji Inicijative.

¹²⁵ Kopija krivične prijave koju je Centar podnio Osnovnom državnom tužiocu Ulcinju, 16. septembra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Prelja je istraživaču Inicijative ispričao: „Oko osam sati zvao me je brat od ujaka da izađemo na večeru pošto je on trebao ujutru da putuje za Ameriku, da bi se pozdravili.

Preko puta hotela „Crna Gora“ gdje je park momak koga znam iz viđenja pitao nas je da mu pozajmimo mobilni telefon da telefonira.

Prvo je brat od ujaka izvadio telefon a ja sam mu rekao 'evo moj'. Momak je uzeo telefon i udaljio se dva, tri metra. Poslije možda minut razgovora on mi je vratio telefon. Zahvalio se i krenuo svojim putem, mi našim. Ja sam pogledao na telefon i vidio da je taj poziv trajao 29 sekundi.

Poslije tri, četiri minuta dobio sam poziv nepoznatih momaka koji su počeli da mi prijete. Kao 'Mi ćemo te ubiti, zaklati, gdje se nalaziš'. Prvo su me pitali zovem li se Peđa. Ja sam rekao da nijesam Peđa i predstavio sam se imenom i prezimenom. Oni su govorili 'Nemoj da lažeš ti si Peđa'. Ja sam im rekao 'Ljudi nijesam Peđa i ne znam o čemu pričate'. Oni su mi kazali 'Mi ćemo te ubiti, zaklati, sahraniti, naćemo te'. Uporno sam govorio 'Nema potrebe da me nalazite, ja se tu i tu nalazim i mogu doći gdje vi tražite'. Zvali su me još dvadesetak puta. Pokušavao sam da im objasnim, ali su oni bili uporni sa prijeljama. Jedno tri, četiri puta me je zvao policajac koji se predstavljao kao otac djevojke koju je navodno Peđa uznemiravao. Govorio mi je da će me naći sutra. Ja sam mu govorio možemo da se nađemo i večeras nema potrebe sutra. Nije mi se predstavljao, ali je govorio da je otac te djevojke koja je uznemiravana. Ja sam mu dao ime, prezime i podatke gdje stanujem, ulicu i broj. Međutim, on je nastavio da me psuje, da me vrijeđa, 'ubiti i zaklati', i iskreno dosadilo mi je da slušam sve to i spustio sam slušalicu. Nijesam se javljao jedno desetak minuta. Oni su i dalje zvali. Poslije 15-tak minuta dobio sam poziv sa fiksnog telefona. Zvali su me iz policije iz filijale tu sa Konika. Gospodin mi je rekao 'Dobro veče, jesi li ti Prelja Đukić i bi li mogao večeras da se javiš filijali na Koniku'. Ja sam odgovorio potvrdno ali sam im naznačio da ne znam o čemu se radi, ali ću ovog trena da dođem. Policajac mi je rekao da ne moram da žurim¹²⁶.

Prelja je vrlo brzo stigao u filijalu policije na Koniku. Dežurni policajac mu je kazao da sjedne i da sačeka. Nakon nekoliko minuta došao je policajac u civilu, za koga je Prelja kasnije saznao da se zove Dragan Đukić. Sa Đukićem su došli jedan momak i djevojka.

Prelja kaže: „Kada je gospodin ušao ja sam rekao 'Dobro veče'. Dežurni policajac je rekao 'To je taj momak', pokazujući na mene. Čovjek u civilu nije progovarao ni riječ i odmah je počeo da me tuče. Bio je u civilu, nije bio na dužnosti, bio je krupan i visok, zove se Dragan Đukić i ima oko 47 godina. Dežurni policajac je kazao: 'Nemoj da tučeš to dijete jer sigurno nije kriv'.

Đukić se okrenuo na dežurnog policajca, vikao i nastavio da me tuče. Udarao me je dosta puta. Znam da me je udario prvi put po stomaku i ostavio me bez daha. Zatim

me je uhvatio za ruku i rekao mi da ustanem i kažem odakle mi broj te djevojke koju su uznemiravali. On me i dalje tukao drvenom palicom i nije mi dao da dođem do riječi, da bilo šta kažem. Povukao me je za ruku baš jako i dok je vikao, udario me je jedanput u glavu palicom, udario me je baš jako. Možda poslije pet sekundi me je udario istom drvenom palicom ali sa druge strane. Od tog udarca ja sam počeo da se tresem, baš sam se puno tresao. Krenuo sam da stavim ruku na glavu pošto me je puno boljelo. On je govorio 'Spusti ruke dolje'. Počeo je da mi psuje majku. Rekao mi je 'Jebaću ti majku pašćeš, vidim da si jak ali pašćeš'. Uporno je to ponavljao. Psovao mi je majku. U jednom trenutku sam mu rekao 'Nemoj da mi psuješ majku'. On mi je rekao da ćutim i da mi glasa ne čuje i opet je ponovio psovku. Ja sam mu rekao 'Nemoj više da mi psuješ majku, ako hoćeš da mi psuješ majku da izađemo napolje. Pa mi napolje psuj majku'. Onda me je šakom udario u predjelu stomaka i ja sam izgubio vazduh. On je htio da me baci dolje da me tuče nogama. Ja sam sjeo na stolicu. Tu je došao stavio mi nogu na grudi, stiskao me je i jednom rukom me je uhvatio za grlo, za vrat. Tu me je stiskao i udarao šakama po glavi ili palicom, više se ni ne sjećam.

Bilo je šest, sedam policajaca prisutno dok me je on tukao. Oni me nijesu tukli, a nijesu ni reagovali. Niko od njih nije ni riječ progovorio da me zaštite.

Tražio sam da se suočim sa tom djevojkom, jer je on govorio da mu je to ćerka. I svaki put kada sam tražio da vidim tu djevojku, on me udarao. Redovno kada bi ja ustajao on bi me udarao i govorio bi mi gdje sam krenuo.

Došla je moja majka. Toga se sjećam, njenog glasa najviše. On me udario pred majkom, rukom u kojoj je držao šipku u predjelu vrata i uva. Ja sam od udarca pao, udario o sto i pao na pod. Tada sam izgubio svijest. Kada mi se vratila svijest osjećao sam kako me udara nogama. Policajac koji je naš komšija me podigao i poveo do toaleta da se umijem. Kada sam se vratio moja majka je govorila 'Tužiću moga sina za riječi koje sam čula da je vama govorio ali ću tužiti i vas za ono što sam vidjela'. On je krenuo put moje majke i drsko je pitao šta je vidjela. Jednostavno se zaletio put moje majke. Ali poslije nekoliko ponavljanja tih riječi on se povukao.

Nije dozvoljavao da ikoga pozovem. Uporno sam tražio da zovem Tomu Ujkića jer nam dođe kao ujak, a isto je pripadnik policije. Uzeo mi je telefon i pitao 'Oćeš da zoveš nekoga' i telefon mi je nabijao u usta i govorio mi je da ću ga gristi i da ću ga progutati. Majka je tražila da zovem i ujaka Agrona Paljuševića. Majci je dozvolio. Ujaci su došli. Tada je izašao na hodnik i Paljuševiću, misleći da je on policajac, pravdao se da me nije tukao, već samo da me uhvatio za vrat da bi me prepao kako bih priznao. Ujak je rekao 'Ako ga nijeste tukli nema problema sve ćemo to završiti'¹²⁷.

Preljina majka je vidjela da policajac tuče Prelju: „Kada sam došla ispred policije vidjela sam, jer je bio otvoren prozor, policajca kako drži mog sina za vrat a noga mu je bila na njegovim grudima. Sin je sjedio na stolicu. Ovaj policajac je u drugoj ruci držao palicu i govorio je mom sinu da kaže ko mu je dao broj. Ponavljao je to. Sin je govorio 'Ubijte me

¹²⁷ *Ibid*

jer to što nisam napravio neću reć da jesam i ne znam ko je i sada i da ga znam ne bih vam rekao jer ste me tukli sve do sad i nećete drugog tući ovako'. Samo što sam ušla neko je kazao 'Evo mu majke'. Policajac koji je tukao mog sina se okrenuo, pogledao me i onda je njega udario rukom po uvu. Moj sin je pao na sto pored njega i izgubio svijest. U tom momentu sam razmišljala ako sad krenem da ga branim ili da psujem ovog policajca da će mi nagrditi dijete. On ga je dirao nogom i govorio mu je da ustane i da se ne pravi. Tada je policajac Živković, naš komšija, prišao i rekao 'Diž' se Prelja polako' i u tom momentu je rekao kolegi da ga više ne tuče¹²⁸.

Prelja je osjećao jake bolove. Zbog toga je pošao u Urgentni centar. U bolnici je ostao do pet sati ujutru. Primao je infuziju i snimao glavu. Medicinska dokumentacija konstatuje povrede u vidu hematoma, otoka, glavobolje i pucanja bubne opne, koje je Prelja zadobio te večeri.¹²⁹

Sjutri dan je u policiji sa roditeljima dao izjavu o dešavanjima u filijali policije na Koniku.

Uprava policije u odgovoru Inicijativi navodi da, nakon provjera, pritužba Prelje Đokića je ocijenjena kao osnovana.¹³⁰ Ovlašćeni službenici Područne jedinice Podgorica protiv odgovornog policijskog službenika Dragana Đukića podnijeli su krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici zbog osnovane sumnje da je navedeni policijski službenik počinio krivično djelo „zlostavljanje i mučenje“ iz člana 167. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore.¹³¹

Uprava policije je protiv policajca Đukića pokrenula disciplinski postupak da utvrdi njegovu disciplinsku odgovornost.¹³²

Nakon postupka „Đukić Draganu je izrečena konačna disciplinska mjera – novčana kazna u iznosu od 30% od zarade ostvarene u mjesecu počinjenog prekršaja“ navodi se u odgovoru Uprave policije.¹³³

Prelja Đokić opunomoćio je Centar za pravnu pomoć iz Podgorice da ga zastupa pred pravosudnim organima. Centar je podnio krivičnu prijavu 03.10.2008. godine Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici protiv policijskog službenika Dragana Đukića, zbog krivičnog djela „zlostavljanje i mučenje“ iz člana 167. KZCG i krivičnog djela „teške tjelesne povrede“ iz člana 151 KZCG.¹³⁴ Istražni postupak je u toku.

¹²⁸ *Ibid*

¹²⁹ Kopija medicinske dokumentacije kojom se potvrđuju povrede Prelje Đokića od 31. avgusta 2008. godin, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹³⁰ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 25. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹³¹ *Ibid*

¹³² *Ibid*

¹³³ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod ¹¹⁸

¹³⁴ Kopija krivične prijave koju je Centar za pravnu pomoć podnio, 03. oktobra 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Tortura u Kolašinu

Radmila Žurić iz Kolašina prijavila je Inicijativi incident u kom je njen sin Mirko zadobio više povreda. Incident se dogodio 3. septembra 2008. godine u ispostavi policije u Kolašinu. Radmila Žurić je Inicijativi dostavila izjavu sina Mirka koju je dao u Osnovnom državnom tužilaštvu u Kolašinu. Prenosimo dio izjave: „Prilikom ulaska u prostorije ispostave Kolašin u kancelariji je bio prisutan samo Radovan Vlahović i isti me je upoznao sa razlogom pozivanja radi informativnog razgovora u vezi smrti pok. B.S. a nakon određenog vremena u kancelariju su ušli Radovan Šćepanović a kasnije Predrag Drašković, službena lica ispostave Kolašin. Sva trojica prisutnih su tražili od mene da dam priznanje da sam korisnik narkotika, da im saopštim ko je B.S. prodao heroin a što ja nijesam znao, niti sam korisnik. U stanici policije Radovan Vlahović, Radovan Šćepanović i Predrag Drašković su me udarali otvorenim i zatvorenim šakama u predjelu glave, a u jednom trenutku neko od njih koljenom me je udario u predjelu stomaka. Ne mogu se izjasniti koliko su mi udaraca zadali niti gdje me je ko od istih udarao, a sigurno sam zadobio više od 15 udaraca. Ne mogu se izjasniti ko mi je od prisutnih zadao udarac nogom u predjelu stomaka.

Odmah nakon izlaska iz stanice policije pošao sam u Dom zdravlja u Kolašinu gdje mi je dežurni ljekar konstatovao povredu, a kome sam saopštio da sam zadobio više udaraca u stanici policije u Kolašinu. Prilikom izlaska iz policije, Drašković Predrag mi je saopštio u prisustvu majke, da ću u buduću morati da sarađujem sa njim“.¹³⁵

Inicijativa je 12. januara 2009. godine od državnog tužilaštva zatražila informacije o rezultatima istrage i ocjene konkretnog slučaja. Do objavljivanja izvještaja tužilaštvo nam nije dostavilo informacije.¹³⁶

Radmila je 4. septembra 2008. godine dostavila rukovodiocu ispostave Kolašin Miloradu Šukoviću prijavu protiv inspektora Peđe Drašković, Radovana Vlahović i Radovana Šćepanović.¹³⁷

Rukovodilac Šuković u odgovoru na prijavu, dana 24. 09. 2008. godine nakon provjera navoda iz Radmiline prijave, obavijestio je Radmilu Žurić da su policijski inspektori prema njenom sinu Mirku preduzeli službene radnje u skladu sa zakonom i zakonskom ovlašćenjima.¹³⁸

¹³⁵ Kopija izjave koju je Mirko Žurić da u Osnovnom državnom tužilaštvu u Kolašinu, od 29. septembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹³⁶ Zahtjev za informacijama upućen Vrhovnom državnom tužilaštvu, 12. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹³⁷ Kopija prijave koju je Radmila Žurić dostavila rukovodiocu Ispostave Kolašin, od 04. septembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹³⁸ Kopija odgovora rukovodioca Ispostave Kolašin po prijavi Radmile Žurić, od 24. septembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

Incident u Dragovoljćima kod Nikšića

Prilikom postavljanja kamena temeljca Crnogorske pravoslavne crkve (CPC), 21. septembra 2008. godine u Dragovoljćima (Nikšić) došlo je do incidenta između mještana koji su protestovali i pripadnika policije. Policija je privela 65 mještana, od toga 22 su privedena uz upotrebu fizičke snage, dok prema 43 osobe nije primjenjivan bilo kakav oblik sredstava prinude.¹³⁹ Uprava policije je istakla da su policijski službenici primjenjujući fizičku snagu prilikom privođenja 22 lica, postupali u skladu sa zakonom.¹⁴⁰ Protiv 24 lica Uprava policije je podnijela prekršajne prijave zbog osnovane sumnje da su narušila javni red i mir ili da su počinili prekršaj iz Zakona o bezbjednosti saobraćaja.¹⁴¹

Građani su optužili da su se prema njima pojedini policijski službenici odnosili protivzakonito i najavili podnošenje krivičnih prijava protiv policijskih službenika.

I novinari su se požalili na postupanje jednog policijskog službenika. U telefonskom razgovoru Slađan Blagojević, novinar dnevnika „Vijesti“, kazao je istraživaču Inicijative da je jedan policijski službenik službena ovlašćenja primjenjivao suprotno zakonu. Blagojević je kazao da se taj policijski službenik nasilno ponašao prema novinarima koji su bili u automobilu koji je bio vidno označen natpisom „press“, da im je oduzimao opremu i obraćao im se povišenim tonom. Biljana Brašnjo, novinarka dnevnih novina „Dan“ je istraživaču Inicijative rekla: „Dešavanja u selu Dragovoljći, 21. septembra ove godine morala su, ali nijesu, zabrinuti sve nadležne institucije u državi. Aktivnosti poput policijskih moraju se svesti u okvir onoga što „zakon kaže“, i ako se već desilo nešto kako ne treba, što je bio slučaj u Dragovoljćima, treba to ispraviti i ne dozvoliti da se ponovi. Pomenutog dana policijske snage osim što su bile vrlo „rigorozne“ prema dijelu mještana tog sela, ni predstavnicima medija nijesu dozvolili da obave svoj posao kako treba. Jedna sam od četvoro novinara koji smo od strane pojedinaca iz policije doživjeli neprijatnost.

U spornom trenutku kada je kolona vozila predstavnika CPC-a krenula seoskim putem nalazila sam se u jednom od vozila sa kolegama iz „Vijesti“, „Republike“ i „Večernjih novosti“. Vozilo je na šoferšajbni imalo vidno istaknutu oznaku „Press“. Na dijelu puta nekoliko mještanki, uglavnom starijih, pokušale su tijelima da spriječe kolonu da prođe kroz selo, na šta je policija, rekla bih, surovo reagovala. Nekoliko specijalaca, za koje sam kasnije saznala da su pripadnici nikšićkog Centra bezbjednosti, na veoma grub i neprimjeren način sklonilo je mještanke sa ceste. U jednom trenutku smo ugledali sa desne strane puta da su dvojica specijalaca oborila na zemlju jednu od mještanki, a da bi ostala na tom mjestu obojica su je i rukama i nogama stiskali ka tlu. Bila sam od njih na nepuna dva metra i fotografisala dva puta tu scenu, ali kada mi je jedan od policajca viknuo da ne fotografisem više ušla sam u vozilo, što je učinio i kolega Željko Šapurić fotoreporter „Republike“. Nijesmo im ometali rad, a htjeli smo da obavimo naš. Nakon nekoliko sekundi, jedan

¹³⁹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 03. decembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁴⁰ *Ibid*

¹⁴¹ *Ibid*

specijalac je uz viku i galamu otvorio vrata auta u kojem smo se nalazili, i bukvalno nam iz ruku oteo i fotoaparate i diktafone. On je našu opremu smjestio u policijski „defender“. Bila sam pod stresom, ne od straha već od pomisli kako oni koji treba da nas štite rade svoj posao. Nekoliko sati potom, oprema nam je vraćena, ali, konkretno, sa mog fotoaparata izbrisane su ključne fotografije - starica na zemlji a iznad nje dvojica specijalaca, fotografije koje bi, da su objavljene, sigurno zapanjile sveukupnu javnost. Kolege su mi kazale da nema spornih snimaka ni na njihovim aparatima. Nakon toga ja i moje kolege bili smo odlučni da podnesemo tužbu protiv Uprave policije, zbog uništenja snimaka i zbog ometanja u radu. Međutim, nekoliko dana kasnije dogovorili smo se da to ne činimo jer jedino što bi postigli je da taj policajac koji nam je uzeo opremu ostane bez posla, što nam nije bio cilj.”¹⁴²

Uprava policije je u odgovoru Inicijativi saopštila da je policijski službenik na licu mjesta od novinara oduzeo fotoaparate i diktafon, iako za to nije imao zakonski osnov.¹⁴³ Zbog osnovane sumnje da je ovaj policijski službenik počinio teži disciplinski prekršaj (član 56. stav 3. tačka 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima) rukovodiocu Područne jedinice Nikšić je naloženo da protiv njega pokrene disciplinski postupak.¹⁴⁴ Disciplinski postupak je u toku.¹⁴⁵

Tortura nad Nikolom Stajovićem

Oko 21h 13. oktobra 2008. godine je održan protest opozicionih političkih partija povodom odluke Vlade da prizna nezavisnost Kosova. Nikola Stajović iz Podgorice, koji je prisustvovao mitingu, priča šta se dešavalo te večeri: „Otišao sam sa društvom sa Zabjela na miting. Svratili smo do Narodne stranke i uzeli zastave. Tamo smo došli oko 19:30h. Poslije govora mitropolita Amfilohija počeo je nered. Kako sam bio malo popio ujak, koji je isto bio na tom skupu, me je uhvatio za kaiš i povukao da idemo kući. Krenuli smo njegovim autom i kada smo bili na „Krivom mostu“ ja sam izašao iz kola jer sam trebao da se nađem sa djevojkom kod zgrade „Vektre“. Ja uopšte nijesam bio na mitingu kada su se neredi dešavali. Tako da policija nema ni jedan dokaz protiv mene, a optuživali su me da sam gađao policajca bakljom.

Trebao sam u 20h da se vidim sa djevojkom. Kada smo se našli krenuli smo u šetnju ka Skupštini, prošli smo sve kordone policije. Svi su nas gledali, ali nas niko nije dirao, niti nam bilo šta rekao. Srpska zastava mi je bila oko vrata i jedna na leđa.

Kada sam došao kod Skupštine, samo sam čuo 'Momak, momak stani?'. Trojica policajaca su prišla i stavili su mi ruke iza leđa. Deset do petnaest policajaca je počelo da me tuče i da me ubija od batina. To se dešavalo ispred same Skupštine na onu magistralu. Desetak minuta

¹⁴² Izjava Biljane Brašnje, novinarkne dnevnog lista DAN, od 11. oktobra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁴³ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod ¹³⁹

¹⁴⁴ *Ibid*

¹⁴⁵ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod ¹¹⁸

sigurno su me tukli i odjednom sam čuo 'Dosta je više'. Kako je on rekao 'Dosta je', kao da je bila smjena policajaca koji su me tukli. Psovali su mi majku i govorili 'Gdje si do sada, tražimo te.' Prvo su me udarili u testise a ja sam operisan i nijesam smio nikako biti udaran u tom predjelu, niti zatvaran gdje je vlaga. Udarali su me zatim i po glavi. Bili su mi pocijepali sve oko usana. Tražio sam da mi dovedu Hitnu pomoć nisu to uradili do sutri dan. Snimak koji sam uradio u istražnom zatvoru nijesu mi dali, snimio sam rebro i imao sam nagnječenje rebra. Zatim mi je jedno rame bilo natučeno, mislim nema kuda me nijesu povrijedili. Samo što su me toliko dugo držali da bi mi se sve to povuklo i da bi drugi manje vidjeli.

Vidjela je sve moja djevojka sa kojom sam se našao kod zgrade „Vektre“. Ubacili su i nju u „defender“ sa mnom. Nju nijesu tukli. U „defenderu“ su me tukla dva, tri policajca. Djevojka mi je bila u drugi dio, u gepeku i počela je da plače i da vrišti. Nju su izbacili iz „defendera“, a mene prebacili u „maricu“. U „maricu“ su me ponovo tukli, koliko sam čuo DB-ovci. Ja sam se onesvijestio do stanice. Kada su me doveli tamo svi su vidjeli da sam bio u katastrofa stanju. To su i vidjela dva moja druga sa Zabjela koji rade kao policajci i koji su se prekrstili zbog toga kako sam izgledao¹⁴⁶.

Nikola je u policiji zadržan dva dana, nakon čega mu je određen pritvor od 30 dana u istražnom zatvoru u Spužu. O uslovima dok je bio u policiji Nikola kaže: „Zadržali su me u samicu više od dva dana. Nijesu imali pravo da me toliko zadrže. U stanici me nijesu tukli.

Oko 20h sam priveden, a oni su kazali da sam priveden u tri sata poslije ponoći. Padao sam u nesvijest dok sam bio u pritvoru. Vodili su me u Hitnu službu dva puta.

Zatim su me među zadnjim povelj kod sudije za prekršaje upravo iz razloga mojih povreda. Odredili su mi pritvor od 30 dana. U istražnom zatvoru su me pregledali i dali su mi neke injekcije da primam dva puta dnevno i bukvalno su mi noge trnjele od toga. U početku nijesam mogao da se oslonim na lijevu nogu.

Poslije nekih 18 dana su mi ukinuli pritvor. Ja sam im se svaki dan žalio da ne mogu da dišem. Snimao sam rebra i vidi se neki ožiljak. Poslije nekoliko dana sam u dogovoru sa doktorom opet operisan¹⁴⁷.

Uprava policije je Inicijativi saopštila da Nikola Stajović slučaj nije prijavio Odjeljenju za unutrašnju kontrolu.¹⁴⁸

Dana 17. novembra 2008. godine Nikola Stajović je podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici protiv četiri službenika policije kojima se stavlja na teret krivično djelo „teška tjelesna povreda“.¹⁴⁹

¹⁴⁶ Izvještaj o incidentu, od 17. oktobra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁴⁷ *Ibid*

¹⁴⁸ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 10. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁴⁹ Kopija krivične prijave koju je Osnovnom državnom tužiocu podnio Nikola Stajović 17. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

Inicijativa je 12. januara 2009. godine od državnog tužilaštva zatražila informacije o rezultatima istrage i ocjene ovog slučaja, međutim, do objavljivanja izvještaja tužilaštvo nam nije dostavilo informacije.¹⁵⁰

Tortura nad Andrijom Lalevićem

Andrija Lalević prijavio je Inicijativi incident koji se dogodio 26. oktobra 2008. godine u prostorijama Područne jedinice Podgorica. Lalević je putovao iz Nikšića prema Bijelom Polju gdje je i stalno nastanjen. O tome kako je do incidenta došlo Lalević kaže: „Dana 26. oktobra 2008. priveden sam u stanicu policije Podgorica (zgrada iza Ekonomskog fakulteta) oko 18.00h pod prekršajnom prijavom da sam upravljao putničkim vozilom pod dejstvom alkohola. Stavljeno mi je do znanja da sam napravio prekršaj i da ću biti zadržan u stanici policije šest sati, kada ću biti pušten. Saobraćajna policija me je spustila u podrum zgrade, u prostoriju sa desne strane u kojoj se nalazio policajac koji je sjedio za kancelarijskim stolom. Tu mi je rečeno da ću biti zadržan do 01:00h. Kod sebe sam imao dva mobilna telefona, i jedan od njih je zazvonio, pozivala me je djevojka, kojoj sam se javio, i rekao joj da ne mogu da pričam, da sam priveden, i da ćemo se čuti kasnije. Policajac mi je rekao da ugasi telefon, što sam i uradio. U tom trenutku zazvonio mi je drugi telefon, pozivao me je otac, i rekao sam da moram da se javim, na šta mi je policajac rekao 'Ugasi taj telefon, da ti ga ja ne ugasi'. Javio sam se i rekao ocu da sam priveden u stanicu policije, i da ne brine, a na to mi je ovaj policajac povišenim tonom rekao 'Sad ću ja da ti ugasi te telefone'. Nisam dao da mi ugasi telefon i tada me je uzeo pod ruku i uveo u prostoriju prekoputa. Prostorija je bila prazna i u njoj se nalazilo samo ćebe. Tu me je zaključao. Vrata su otključana i ušla su dva čovjeka, jedan je bio u uniformi, a drugi je bio u crnoj majici kratkih rukava. Čovjek u crnoj majici mi je rekao 'Sad ćeš ti da vidiš sa kim se zajebavaš', uzeli su me pod ruku i vratili me u prethodnu prostoriju, gdje mi je čovjek u crnoj majici rekao da skinem torbicu, sat, lanac i kaiš. Dok sam skidao torbicu, čovjek u crnoj majici me je udario. Okrenuo sam se ka njemu i rekao 'Što me udarate?' Rekao mi je 'Čuti tu' i udario me po drugoj strani lica, dok sam skidao sat. Kada sam skinuo lanac, tada su me uzeli za ruke, a ovaj u crnoj majici me je udario šakom po potiljku. Opet su me uveli u prostoriju prekoputa, i tu je čovjek u crnoj majici krenuo da me tuče. Udarao me je pesnicama po glavi i gornjem dijelu tijela. Vukao me je po prostoriji i bacao sa jedne strane na drugu stranu. Nisam padao, i on me je udario tri – četiri puta po nogama, pao sam, a on je tada nastavio da me šutira. Sve to je trajalo nekih pet-deset minuta. Dva lica u uniformama su stajali na vratima i sve to posmatrali. Kada me je išutirao, tada ga je jedan od ove dvojice uzeo pod ruku, povukao ga, i rekao mu 'Dosta je bilo'. Ustao sam i pitao ga: 'Kako se zovete', jer na sebi nije imao nikakve oznake. Rekao mi je 'Šta će ti moje ime?' Rekao sam da mi je potrebno kako bih preduzeo određene korake, jer nikada me niko u životu nije tako udarao, na šta je on rekao da se zove Oliver Bošković, i da je iz Spuža. Tada su me zaključali, i ostavili u toj prostoriji. Pljuvao sam krv, i osjetio sam da imam povrede.

¹⁵⁰ Zahtjev za informacijama upućen Vrhovnom državnom tužilaštvu, 12. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Prostorija je bila 3 puta 3 metra, beton je sa svih strana, vrta su plava metalna, sa zatvorenim prozorčedom koji je takođe od metala, bez otvora, osim što na plafonu koji je visok otprilike 4 metra postoji mrežica i prigušeno žuto svjetlo. Na podu nije bilo ničega. U toj prostoriji, za koju je i klasična ćelija luksuz, proveo sam 5 sati pretučen, a da mi niko od policajaca koji su tu bili nije ni pokušao ponuditi ljekarsku ili bilo kakvu drugu pomoć, uključujući vodu, jer sam za pet sati provedenih u toj prostoriji osjećao strašnu žeđ, a ljekarska pomoć mi je bila više nego neophodna.

Nakon sat vremena opet je ušao Oliver Bošković i rekao mi da će i ćebe da uzme, da sam ja sitan, da mu ne smijem ništa, da će me opet tući. Rekao sam mu da sam ja tu do 01:00h, a poslije idem kući, na šta je on rekao da i kada izađem napolje opet će ispred stanice da me tuče, i da će mi jebati mater, da sam ja niko i ništa, da ću potpisati sve što mi daju, da će me ocrniti kod sudije, da ne smijem ništa da im uradim, da će me prisliliti na sve što oni žele i sl. Nisam rekao ništa, i nakon toga je izašao napolje. Poslije otprilike sat vremena još jednom je ušao Oliver Bošković i rekao mi da sam najebao, da će me on unakaziti, da ću umrijeti od njegove ruke, da mu ne mogu ništa, da je on za mene zakon i Bog. Nisam na to ništa rekao¹⁵¹.

Nakon toga policija je Lalevića privela kod sudije za prekršaje. Lalević kaže: „Priveden sam u 01:15h kod sudije za prekršaje u polunesvjesnom stanju, obzirom da sam od 20:00h bio u klasičnoj ćeliji u koju se smještaju najokoreliji kriminalci i da sam od 20:00 – 01:00h sljedećeg dana krvario, nekoliko puta padao u nesvijest, i u jednom momentu nijesam imao predstavu gdje se nalazim. Da bih bio oslobođen dalje torture, prihvatio sam sve što je od mene tražila policija i sud, samo da bih čim prije došao do Urgentnog centra da bi mi se ukazala prva ljekarska pomoć, koja mi je bila neophodna, nakon batinjanja koje sam doživio od strane navedenog policajca. Sudija mi je pročitao nekakvu prijavu koju toga momenta nijesam shvatio niti razumio, i nisam ništa potpisao niti sam bio svjestan šta mi se dešava, jer sam u tom trenutku imao klasično pomračenje uma od udaraca u glavu koje sam zadobio od strane policije.

Ovo ispitivanje sudija nije smio obaviti s obzirom da je bilo očigledno u kakvom stanju sam se nalazio. Takođe, nijesam imao niti mi je bilo ponuđeno da angažujem advokata u 1:30h noću, tako da je i na taj način prekršen kodeks sudstva i učinjena ogromna nepravda prema meni¹⁵².

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je nakon provjera pritužbu Andrije Lalevića ocijenilo kao osnovanu i predložilo pokretanje disciplinskog postupka protiv policijskog službenika Područne jedinice Podgorica Olivera Bošković.¹⁵³ Takođe, spise predmeta Uprava policije je dostavila Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici na ocjenu i odlučivanje o postojanju

¹⁵¹ Izjava koju je Andrija Lalević dostavio Inicijativi, od 13. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

¹⁵² *Ibid*

¹⁵³ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 25. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

elemenata krivične odgovornosti.¹⁵⁴ Disciplinski postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti policijskog službenika Olivera Boškovića je u toku.¹⁵⁵

Inicijativa je 12. januara 2009. godine od državnog tužilaštva zatražila informacije o rezultatima istrage i ocjene povodom konkretnog slučaja, međutim, do objavljivanja izvještaja tužilaštvo nam nije dostavilo informacije.¹⁵⁶

Tortura nad Sašom Ristićem

Saša Ristić iz Podgorice Inicijativi je prijavio incident koji se dogodio 28. oktobra 2008. godine u prostorijama Područne jedinice Podgorica. Saša je učestvovao na mitingu opozicije povodom odluke Vlade da prizna nezavisnost Kosova. Policija je nakon protesta tražila Ristića zbog sumnje da se „nasilnički ponašao“. Saša se predao policiji 28. oktobra.

U izjavi istraživaču Inicijative, Saša opisuje događaje tog dana: „Policija je došla na moja vrata da me traži, naoružani, 10 do 15 policajaca. Bili su u maskirne uniforme sa fantomkama. Tu su napravili haos, istraumirali su mi komšije, jednog su čak gurnuli da bi mogli da prođu i da što prije stignu do petog sprata na kom živim. Meni je javljeno da su mi čak i probili u stan koliko su lupali. Ja tada nijesam bio u stanu nego mi je javio drug. To je bilo sjutri dan, nakon protesta, znači 14. oktobra oko jedan, dva sata. Znači dan poslije mitinga je to bilo. Na taj način su upadali svima i Aleksandru Pejanoviću. U tri „landrovera“ su došli. Ja sam se malo prepao i odlučio da se jedno vrijeme ne prijavljujem već da se sklonim dok se stvari malo ne smire. Da uzmem advokata i da sa njim odem da se prijavim. To sam napravio poslije desetak dana. Uzeo sam advokata Lazara Ševaljevića i objasnio o čemu se radi. Dogovorio sam se sa njim da se predam i da zajedno pođemo u policiju. Kada sam došao u kancelariju advokat je zvao inspektora Dendića i rekao mu da sam ja u kancelariji kod njega i da ću doći da se prijavim. On je htio da pošalje patrolu za mene. Tada mu je rekao advokat da ne treba jer će i on zajedno doći sa mnom. Za 15 minuta sam došao u policiju. Prišao mi je inspektor Peković. Dao sam izjavu kod toga inspektora uz prisustvo advokata. Potpisao sam tu izjavu i rekao je da mi mora otkucati rješenje o zadržavanju ne duže od 48 sati. Tada ga je moj advokat pitao zašto me zadržavaju kada sam već dao izjavu i da nema potrebe da me zadržavaju. Međutim mene su spustili u prostorije za zadržavanje, tada je bilo nekih jedanaest sati ujutru. Proveo sam 24 sata u sobi broj 2. Za tih 24 sata niko me nije dirao. Do negdje otprilike 11, 12h. Otprilike je prošlo 24 sata da me niko nije dirao. Oko pola 12 sjutri dan došao mi je Dejan Damjanović, policajac koji radi na ćelijama dolje, i rekao mi je da treba da me prebaci iz ćelije broj 2. u betonjerku. Zatvorio me je u betonjerci. Nekih tri, četiri minuta sam kružio kroz tu prostoriju pošto je to prostorija pet sa pet. U njoj nema ničega. U njoj je neko žuto svijetlo, ali se odlično vidi cijela prostorija. Po ćoškova od te prostorije svuda je bila mokraća i govna, smrdi odvratno je. Nema ni prozora, znači četiri gola zida

¹⁵⁴ *Ibid*

¹⁵⁵ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 118

¹⁵⁶ Zahtjev za informacijama upućen Vrhovnom državnom tužilaštvu, 12. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

i dolje beton pa se zato i zove betonjerka. Dok sam ja hodao u krug, odjednom se svijetlo ugasilo. Nastao je totalni mrak, znači baš ništa se nije vidjelo. U tom momentu sam prišao prozorčiću na vratima jer ima jedna mala rupa koja je ukazivala da je svijetlo u hodniku, prišao sam da pokušam vidjeti vidi li se išta. Tada su se samo pojavili ljudi sa fantomkama. Nijesam uspio da vidim kakvu su uniformu nosili, ali su svi imali fantomke. Nijesam siguran da li ih je bilo trojica ili četvorica. U momentu kada sam ih vidio vratio sam se unazad na sredinu betonjerke otprilike. Oni su odškrinuli vrata, naredili mi da se okrenem prema zidu i da dignem ruke u vis. Kako sam to uradio, čuo sam da su se vrata naglo otvorila i čuo sam kako ulaze. Počeli su da me udaraju. Ja sam vrlo brzo pao dolje i pokrio se rukama da bi se pokušao zaštititi. Međutim, oni su me dizali da bi mogli lakše da me tuku. Uglavnom su me udarali po rebrima, po butinama. Udarali su me nogama, šakama i palicama. Kada sam pao treći put, udarili su me još par puta nogama, tu su me i ostavili. I dalje je bilo ugašeno svijetlo u prostoriji. Pet do deset minuta sam tako ležao, nijesam mogao da ustanem. Pa sam pokušao malo na koljena da ustanem i odmah poslije desetak minuta se otvorila betonjerka. Otvorio je drugi policajac, ne onaj Damjanović. On me je vratio u ćeliju. Više me niko nije tukao. S tim što od tih batina nijesam mogao ni da zaspem cijelu noć. Imao sam prelom devetog rebra, podlive. Držali su me tako još jedan dan do isteka 48 sati. Nakon toga su me povelili kod istražnog sudije. Po glavi me nijesu tukli, već od ramena do dogu.

Kada je moj advokat došao tražio je pod hitno da izvršim ljekarski pregled prije saslušanja što je odmah prihvatio istražni sudija Golubović. Policija je došla sa „maricom“ i povelili su me u Hitnu službu gdje su mi ispisali nalaze za te povrede i dobio sam papire koje sam dao advokatu i istražnom sudiji.

Poslije toga sam primao terapije i jedva sam nalazio položaj da legnem. Jer sam imao slomljeno rebro. Advokat je podnio krivične prijave državnom tužiocu¹⁵⁷.

Sašin pravni zastupnik, Lazar Ševaljević je istraživaču Inicijative kazao da je Unutrašnja kontrola istražila slučaj i odgovorila mu da se u postupku nije moglo doći do dokaza da su policijski službenici prema Saši prekoricali ovlašćenja.¹⁵⁸ Takođe, Uprava policije je advokatu Ševaljeviću saopštila da će spisi predmeta biti dostavljeni Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici na procesuiranje.¹⁵⁹

Saša je 5. novembra protiv policije podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici.¹⁶⁰

Inicijativa je 12. januara 2009. godine od državnog tužilaštva zatražila informacije o rezultatima istrage i ocjene o ovom slučaju, međutim, do objavljivanja izvještaja tužilaštvo nam nije dostavilo informacije.¹⁶¹

¹⁵⁷ Izvještaj o incidentu, od 17. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁵⁸ *Ibid*

¹⁵⁹ *Ibid*

¹⁶⁰ *Ibid*

¹⁶¹ Zahtjev za informacijama upućen Vrhovnom državnom tužilaštvu, 12. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Slučaj Pejanović

Aleksandra Pejanovića iz Podgorice je policija tražila nakon protesta opozicije povodom odluke Vlade da prizna nezavisnost Kosova zbog sumnje da je učestvovao u incidentima i počinio krivično djelo „nasilno ponašanje“ i „napad na službeno lice“. Pejanović se policiji uz prisustvo advokata Zorana Piperovića i Dalibora Kavarića, predao 31. oktobra 2008. godine. Za vrijeme policijskog pritvora, kako je Aleksandar istakao, pripadnici policije su ga u više navrata brutalno tukli u prostorijama Područne jedinice u Podgorici. Brojni međunarodni i domaći subjekti su osudili prebijanje Aleksandra Pejanovića. Pored domaćih opozicionih političkih partija, prebijanje su osudile i pojedine nevladine organizacije. Inicijativa je ovom prilikom osudila prebijanje Aleksandra Pejanovića i pozvala nadležne da sprovedu brzu, efikasnu i djelotvornu istragu. Ovaj incident su osudile „Amnesty International“, „Freedom house“ i Misija OEBS-a u Crnoj Gori.¹⁶²

Aleksandar je, kako je naveo, zbog toga što mediji nijesu prenijeli istinu kakva jeste, napravio video zapis kako bi upoznao javnost o tome šta mu se dešavalo za vrijeme pritvora u policiji. Aleksandar kaže: „Ja sam prije sedam dana izašao iz MUP-a poslije 48 sati mučenja i prave inkvizicije. Policajci ili parapolicijske formacije su me zatvorili u betonjerku đe su ugasil svijetlo i ulazili da me brutalno muče i da pokušavaju da mi unište život. Udarali su me po svim vitalnim organima dugo vremena. Probali su da mi obiju bubrege i tukli su me bejzbol palicama, pendrecima, čizmama i ostavili su me da 26 sati ležim u betonjerci koja je bila sva prekrivena mokraćom i vlagom. Ja sam ipak smogao snage da tih 26 sati ne ostanem da ležim jer sam znao da neću preživjeti. I onda sam tako izranjavan od batina šetao, birao mjesta koja su najsvulja na betonu da legnem, pa onda opet ne smijem da zaspem jer ako zaspem znam da sam gotov. I tako sam nekako izdržao tih 26 sati poslije strašnih batina. Ponavljam, ja se bavim 15 godina boksom i za čitavu karijeru nijesam primio 10% batina koliko sam dobio u betonjerci. Nakon tih 26 sati oni su me pozvali da izađem u ćeliju da odmorim. Ćelija ima jedan drveni mali krevet, dok je betonjerka prostorija gdje nema niđe da se legne bez na beton koji je sav vlažan i koji je bio kao pripremljen za mene, sav ispišan i posran.

Taman kada je počeo da me hvata san oni su me ponovo probudili i povelu u betonjerku gdje su ugasil svijetlo i onda polako poslije sat vremena, znači nisu odmah ušli za novo prebijanje, nego sam slušao kako zveckaju metalne poluge kojima će da me udaraju. I ta njihova priprema i stavljanje fantomki. U jednu ruku imaju jak snop svijetla, neke jake baterijske lampe a u drugu ruku imaju bejzbol palice ili pendrek. Nakon toga ja sam znao što me čeka. Oni su ponovo ušli. Nijesam se branio. Stao sam u dupli dekun, što sam naučio u boksu i tako sam trpio batine, trpio sve dok nijesam opet izgubio svijest. Će su me ponovo opalili po 50, po 100 ili ne znam više koliko puta, špiceva, pendreka po glavi i bubrezima. Nadajući se da će potpuno da me unište. Ja njih, teretim za pokušaj svirepog ubistva. Teretim prvo Mila Đukanovića, Ranka Krivokapića, Veljovića¹⁶³. Niko nije mogao ni smio ni da priča sa mnom. Jedan policajac me je kada su me drugi put prebili i razvalili,

¹⁶² DAN, *Ispitaj okolnosti, Utvrditi odgovornost policije, Zabraniti fantomke*, 04. novembra 2008. godine

¹⁶³ Vidi gore pod ¹²

kad već nisam mogao da pomjerim prst nego sam ležao u betonjerci nepomično, oni su onda došli vjerovatno su se prepali da ću da umrem i podigli me i ponijeli nazad u ćeliju, da bi me ovaj policajac, dobar jedan čovjek, pitao 'Saša brate možeš li, kako si?' On mi je rekao 'Nemoj molim te da pričaš nikom da sam pričao sa tobom'.¹⁶⁴

Po završetku policijskog pritvora Aleksandra je policija dovela u Osnovni sud u Podgorici gdje je trebao da ga sasluša istražni sudija Nebojša Golubović. Sudija Golubović ga je, zbog stanja u kom se nalazio, prije uzimanja izjave uputio da se hitno pregleda u Kliničkom centru Crne Gore.¹⁶⁵

Uprava policije je nakon Unutrašnje kontrole, saopštila da su službene radnje prema Aleksandru preduzimane u skladu sa zakonom i zakonskim ovlašćenjima¹⁶⁶ Što se tiče povreda koje je Aleksandar zadobio, Uprava policije je saopštila da: „Prilikom njegovog dovođenja u te prostorije, odnosno u zapisniku o zadržavanju lica lišenog slobode, konstatovane su povrede na glavi. U odnosu na povrede po nogama, koje su vidne i objavljene u dnevnim novinama, Unutrašnja kontrola je konstatovala da policijski službenici nemaju obavezu da izvrše pregled lica, osim što se konstatuju vidljive povrede. U tom smislu, ostaje mogućnost da je Pejanović te povrede zadobio prilikom rušilačkih djelovanja ispred Skupštine Crne Gore ili u periodu do njegove predaje službenicima Područne jedinice Podgorica“.¹⁶⁷

Advokat Aleksandra Pejanovića, Zoran Piperović, reagovao je na saopštenje Uprave policije i kazao da se Aleksandar nije želio predati Upravi policije jer se bojao da će ga neko u policiji udariti na povredu na glavi. Dodao je da je Aleksandar imao samo jednu povredu na glavi u obliku rezne rane koju je zadobio od kamenice na protestu, koju je u njegovom prisustvu pokazao inspektorima. I dodao: „Ništa više od toga. Drugih povreda nije imao i to je istina“.¹⁶⁸

Aleksandar je na protestu opozicije zadobio povredu koju je registrovao i dr Aleksandar Filipović sa Poliklinike Filipović 13.10.2008. godine, kada je Pejanoviću ukazao pomoć.¹⁶⁹ U izvještaju doktora se navodi samo jedna povreda, i to rana na lijevoj arkadi u dužini od 2 cm.¹⁷⁰ Nakon izlaska iz policijskog pritvora 2. novembra Aleksandar se obratio Kliničkom centru Crne Gore, gde su konstatovane sledeće povrede: krvni podliv na glavi veličine 8x9 cm, potiljačna oguljotina kože veličine 5x1cm, ispod lijevog oka krvni podliv 3x3 cm, u slabinskoj regiji desno krvni podliv veličine 8x7 cm, na leđima tri krvna podliva dimenzija

¹⁶⁴ Video zapis sa izjavom Aleksandra Pejanovića, dostupan je na web stranici www.istinaosasi.blip.tv, posjećen 14. novembra 2008. godine

¹⁶⁵ DAN, *Izvištavanje u betonjerci*, 03. novembra 2008. godine

¹⁶⁶ Saopštenje Uprave policije, od 5. novembra, dostupno na sajtu, http://www.upravapolicije.com/uprava_policije_unutrasnja-kontrola-izvrsila-provjere-navoda-pejanovica_2145.html, posjećen 10. novembra 2008. godine

¹⁶⁷ *Ibid*

¹⁶⁸ DAN, *Piperović: U policiji mu „uzeli mjeru“*, 05. novembra 2008. godine

¹⁶⁹ Kopija izvještaja ljekara specijaliste hirurga dr Aleksandra Filipovića, od 13. oktobra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁷⁰ *Ibid*

1x2 cm, u predjelu kičme ilijačne kosti krvni podliv 10x5 cm, u desnoj glotalnoj regiji krvni podliv veličine 12x12 cm koji se nastavlja u krvni podliv po zadnjoj strani desne butine veličine 8x4 cm, na spoljnoj strani desne butine krvni podliv 10x13 cm, na unutrašnjoj strani lijeve butine distalno krvni podliv veličine 6x7 cm, na oba koljena više oguljotina, na unutrašnjoj strani lijeve potkoljenice krvni podliv veličine 8x8 cm i više polja crvenila kože na rukama.¹⁷¹ Takođe, u izvještaju ljekara specijaliste Kliničkog centra navodi se da je Aleksandra dovela policija i da je kazao da su ga u poslednjih 48 sati tukla druga lica, te da je pacijentu bilo teško prilikom snimanja.¹⁷²

Skupštinski Odbor za bezbjednost i odbranu 24. novembra zatražio je i kontrolno saslušanje direktora Uprave policije Veselina Veljovića, koje je održano 10. decembra. Na kontrolnom saslušanju Veljović je negirao da je Aleksandar Pejanović prebijen u prostorijama Područne jedinice Podgorica, pozivajući se na nalaz Unutrašnje kontrole.¹⁷³

Osnovno državno tužilaštvo je protiv NN osoba otvorilo istragu za „zlostavljanje i mučenje“, pa je 13. novembra osnovni državni tužilac Đurđina Ivanović saslušala Aleksandra kao oštećenog u ovom predmetu. Inicijativa je od državnog tužilaštva zatražila informacije o konkretnom slučaju i do objavljivanja izvještaja nijesmo dobili tražene informacije.

Advokat Dalibor Kavarić je 24.12.2008. godine podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu na Cetinju protiv 12 službenika policije, zbog krivičnog djela „protivzakonito pretresanje“ iz člana 170. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore.¹⁷⁴ Naime, 22. decembra Dalibor Kavarić, Aleksandar Pejanović, Sreten Ostojić, Petar Ostojić, Saša Ristić, Vladan Milić, Jovan Mitrović i Mitar Pavićević svi iz Podgorice, vraćali su se iz Osnovnog suda sa Cetinja kada su ih na izlasku iz Cetinja zaustavili službenici policije i bez sudskog naloga pretresli građane i njihove automobila.¹⁷⁵ Tom prilikom advokat Kavarić je pokazao službenu legitimaciju i naveo da se vraćaju iz suda sa Cetinja, međutim NN policijski službenik je naredio da izađu iz auta, pretresli su torbu sa službenim spisima advokata Dalibora Kavarića, njegov automobil i saputnike.¹⁷⁶ Advokat Kavarić je kazao istraživaču Inicijative da ovakav postupak službenika policije predstavlja pritisak na njega i Aleksandra Pejanovića. Proces po ovoj krivičnoj prijavi kod Osnovnog državnog tužioca na Cetinju je u toku.

¹⁷¹ Kopija Izvještaja ljekara specijaliste dr S. Femić, od 02. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁷² *Ibid*

¹⁷³ DAN, *Skupštinski odbor saslušao direktora policije povodom slučaja Aleksandra Pejanovića*, 11. decembra 2008. godine

¹⁷⁴ Kopija krivične prijave koju je adv. Dalibor Kavarić podnio 24. decembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁷⁵ *Ibid*

¹⁷⁶ *Ibid*

Slučaj Raičević

Danilo Raičević iz Nikšića ispričao je istraživaču Inicijative kako ga je 19. decembra u centru Nikšića pretukao policajac: „Živim u naselju Rubeža (Nikšić), koje je udaljeno oko pet kilometara od grada. U petak 19. decembra krenuo sam do grada da završim neke obaveze. Pošto nemam svoje auto, moj bratanić Ivan Vuković me je povezo. Ivan me zamolio da odem sa njim u prodavnicu u centru grada da kupi patike. On se parkirao ispred SDK banke, koja je desetak metara od prodavnice u koju smo ušli da pogledamo patike. Ja sam mu rekao da tu ne parkira, jer može da naiđe „pauk“ i da ponese auto. Ušli smo u prodavnicu, pogledali patike i odmah izašli. Nakon toga smo se pozdravili i ja sam krenuo da završavam svoje obaveze kada mi je on rekao 'Eno „pauk“ je došao da mi nosi kola'.

Sa njim sam se uputio put policije i kola. Otišao sam sa namjerom da pomognem i da vidimo šta može da se uradi, da platimo na licu mjesta, kao i da ga ne ostavljam samog.

Na licu mjesta su bila trojica policajaca, dva uniformisana i jedan u civilu. Policajca u civilu sam poznavao. Zove se Milan Stanišić. Ja sam mu se obratio za pomoć i rekao 'Imali li ikakve šanse da se ovo završi jer momak nema para, teško živi'. Policajac mi je rekao 'Ja ti ne mogu ništa pomoći?' i napustio je radno mjesto. On je vozač „pauka“. Otišao je u nepoznatom pravcu a na njegovo mjesto je sjeo visoki policajac, jedan od one dvojice koji su bili u uniformi.

Taj policajac je rekao da mi niko ne može pomoći i da ne tražim nikakvu pomoć i da se prijava mora pisati. Kazali su mi 'Auto nećemo podizati na „pauk“ ali moramo pisati prijavu'. Ja sam rekao 'dobro'. Otišao sam kod Aleksandra Radulovića, saobraćajca koji je počeo da piše prijavu. Zamolio sam ga da stane sekund da se dogovorimo šta da radimo i da li može da se plati na licu mjesta. On je pomenuo cifru od dvadeset eura. Ja sam izvadio iz džepa novac i rekao 'U redu ja ću da platim'. On me je grubo pogledao i rekao da se platiti ne može jer je već počeo da piše prijavu. Policajac koji je sjedio za volanom do njega istog trenutka je rekao 'Makni te tvoje smrdljive pare dok ti nijesam izašao da te prebijem'. Još mi je kazao 'Fino se ponašaj'. Ja sam mu na to odgovorio da se ponašam fino i normalno i ne znam zašto se tako obraća. Takođe, od njega sam tražio da nam kaže šta možemo da uradimo i koja su naša prava. On mi je rekao 'Ako ti izađem objasniti ti tako što ću te prebiti'. Ja sam ga pitao 'Zašto? Evo izađi, prebij me, ako sam to zaslužio'. On je izašao, prošao oko „pauka“ i zaletio se ka meni. Ja sam utrnuo od straha i napravio sam nekoliko koraka unazad. Moj bratanić Ivan je pokušao da nas razdvoji. Policajac je dva puta pesnicom pokušao da me udari. Ja sam eskivirao ta dva pokušaja. Taj policajac se zove Novica Jovović. Ja sam podigao lijevu ruku da se zaštitim. Ja sam znao u svakom trenutku da ne smijem da udarim policajca. Zato sam podigao lijevu ruku da se branim i kazao sam mu 'Odmakni se od mene šta hoćeš'? Da li sam ga u tom trenutku dohvatio po ramenu ne znam, jer je bilo u afektu samoodbrane. Mislim da ga nijesam čak ni po ramenu dohvatio. On je kazao kako sam ga udario u uho ili u rame, ne sjećam se. On me je pitao: 'Hoćeš li ti to da se biješ sa mnom?' Ja sam mu odgovorio 'Ne i ne pada mi na pamet. Vodite me u

policiju pa ćemo tamo vidjeti šta je bilo i tamo ćemo to završiti'. On je rekao kolegi 'Držite ga, sada će on da vidi svoga Boga'.¹⁷⁷

Danilo nastavlja: „Došlo je još nekoliko policajaca. Stajao sam spuštenih ruku bez ikakve namjere da se branim, jer znam da nemam nikakve šanse da se odbranim niti išta. Ja sam rekao da ne želim da se svađam niti želim konflikt. Ili me ostavite na miru ili da idemo u policiju da riješimo ovo i da vidimo ko je kriv - ja ili vi.

Policajac Jovović je prišao i tako me udario pesnicom u predjelu bubrega da sam od silnoga bola sav utrnuo. Pogled je imao unezvijeren da sam se stvarno prepao. Tada sam rekao 'Nemoj molim te da me udaraš'. Ja sam bio spuštenih ruku, ne pokušavajući više niti da se branim niti sam smio. On je to zloupotrijebio i tri, četiri puta me udario pesnicama po bubrezima.

Dvojica njegovih kolega čija imena ne znam, su me veoma grubo i nasilno uhvatili za ruke, prislonili me uz „pauk“ i stavili mi lisice na ruke. Tada je Jovović nastavio bjesomučno da me bije pendrekom. Ja više nijesam osjećao udarce jer sam bio utrnuo. To je bilo na sred ulice u centru grada. Naroda je bilo dosta oko mene i govorili su: 'Ne, ne, šta to radite'. On nije prestajao. Dvojica su me držali non-stop iako sam imao lisice na rukama.

Kružio je oko mene sav unezvijeren i psovao me. Govorio mi je 'Vidjećeš ti, lobanju ću ti otvoriti, glavu ću ti slomiti'. Zamolio je druga koji me je držao, izuzetno krupnog policajca, da ga pusti da me udari samo još jednom dok me ne povedu u policiju. Taj policajac, koji se zove Duško Mišković, mu je odgovorio 'Ajde ali samo još jednom, pretjerao si'. Jovović me je tada dva, tri puta snažno udario u glavu motorolom.

Prije toga me je tukao pendrekom u predjelu bubrega, stražnjice, ramena i leđa svuda me je tukao. Na kraju me je tukao motorolom i tu završava fizičko zlostavljanje. Sve to je trajalo oko pola sata. Tukao me je, pa kružio oko mene, psovao me i govorio mi 'Cvili, cvili, moli sada kada oćeš da se biješ'.¹⁷⁸

Nakon toga policajci su priveli Danila. U policiji su mu kazali da su protiv njega podnijeli prekršajnu prijavu za kršenje Zakona o javnom redu i miru. Dok je bio u policijskom pritvoru, tražio je da ga povedu kod doktora zbog bolova i visokog pritiska. Iskustvo u Hitnoj službi u Nikšiću Danilo opisuje na sledeći način: „Kada mi je ljekar izmjerio pritisak bio je 170/110. Imao sam veliki bol u grudima, trnula mi je desna ruka i desni dio lica. Puls je bio visok.

Policajci su bili svo vrijeme prisutni dok sam se pregledao. Ja sam zamolio da ih udalje dok me pregledaju jer sam osjećao veliki strah i tada sam ih nazvao „dželatima“. Međutim, oni se nijesu udaljavali. Pratili su svaki moj pokret kako se ne bih požalio na sve povrede. Doktor nije pogledao moje povrede, nije želio da pogleda iako sam se žalio. Doktor mi je rekao da treba hitno da odem na interno odjeljenje. Kada sam tamo došao pritisak mi je bio 150/90 jer sam primio ogromnu terapiju. Ja inače patim od pritiska. Doktorica koja me je

¹⁷⁷ Izvještaj o incidentu, od 24. decembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁷⁸ *Ibid*

pregledala na internom u izvještaju je samo napisala koliki mi je pritisak. Ja sam joj se žalio i govorio da ne mogu da stojim na noge i da me ne vraća u policiju. Molio sam je kao čovjeka a ne kao doktora, iako ima obavezu da se brine o zdravlju, ali i da istjera policajce napolje. Ona je za to vrijeme flertovala sa jednim od policajaca. Nije željela da pogleda povrede iako sam joj to rekao dva, tri puta. Doktorica je rekla 'Što se tiče mene slobodno ga vratite u policiju'. Ja sam joj uporno govorio 'Toliki krvni pritisak i toliki podlivi ako nijesu bolest ja ne znam šta je'. Ona se zove Zlata Perović i protiv nje sam pokrenuo krivičnu prijavu nadležnom državnom tužiocu u Nikšiću¹⁷⁹.

Raičević je istraživaču Inicijative kazao da je podnio krivičnu prijavu i protiv policijskog službenika koji ga je tukao.¹⁸⁰ Proces je u toku.

Incident na Koniku

Braća Selimović - Koni, Anton i Ljubiša iz Berana trenutno nastanjeni u Podgorici (Konik) prijavili su Inicijativi incident koji se dogodio 25. decembra 2008. godine u Podgorici u naselju Konik. Sve je počelo svađom Konija i Antona.

Koni (1991) opisuje incident: „Ja i brat Anton smo se tukli na Koniku gdje živimo. Razlog za svađu je bio njegov *al* koji sam polomio. Anton mi je udario. Dva naša brata su izašli iz kuće da nas razvade. Taman što su počeli da nas razvađaju policija je stigla. Policajci su odmah počeli da nas tuku. Mi smo im kazali da nas ne tuku i da smo mi braća. Brat im je kazao da me ne tuku jer sam maloljetan i da će to prijaviti. Policajci su me više puta udarali. Udarili su me 3, 4 puta palicom po glavi. Ja sam pao u nesvijest tada. Glava mi je bila u krvi.

Zatim je došlo još policajaca. Ubacili su me u „defender“. Zatim su me udarali pendrekom po glavi. Ja sam gubio svijest. Nakon toga su nas priveli u policiju. Mene nijesu tukli u policiji. Prvu noć sam proveo u bolnici, da bi me drugi dan pritvorili u policiji i pustili su me u subotu podne oko tri sata¹⁸¹.

U otpusnoj listi Kliničkog centra Crne Gore koju su potpisali Prim. dr sci. P. Lompar i dr med B. Đurović konstatuje se da je Koni primljen zbog povreda zadobijenih u nasilju, i da je Koni naveo da je povrede zadobio od nepoznate osobe u policijskoj uniformi.¹⁸² U izvještaju se navode sledeće povrede: lacerokontuzna rana čeono tjemeno lijevo veličine 2 cm hiruški obrađena, nagnječina tjeme lijevo veličine 2x2 cm sa oguljotinom.¹⁸³ Otok u predjelu nosne regije, kao i u predjelu zigomatične regije, periorbitalno lijevo krvni podliv,

¹⁷⁹ *Ibid*

¹⁸⁰ *Ibid*

¹⁸¹ Izvještaj o incidentu, od 14. januara 2009. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁸² Kopija otpusne liste Kliničkog centra Crne Gore, br 25195-953, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁸³ *Ibid*

nagnječina sa otokom gornje usne. Više manjih hematoma u predjelu prednje strane vrata kao i u predjelu grudnog koša, desne skapularne regije.¹⁸⁴

Anton događaj opisuje na sledeći način: „Ja sam bratu Koniju opalio šamar jer mi je polomio *vd*. Kada je došla policija, mene je jedan policajac udario pendrekom po ruci i glavi. Ruka mi je bila natekla. Zatim su me udarali po nogama u predjelu butina. Tukli su me na Koniku. Obalili su me na zemlju i tukli su me nogama“.¹⁸⁵

U izvještaju Kliničkog centra Crne Gore, koji je potpisao dr Bulatović, navedene su povrede Antona: bol u obje šake i koljenu, krvni podliv sa lateralne strane desne natkoljenice, na desnom koljenu krusta od površine oguljotine male veličine, otok sa palp. bolnom osjetljivošću (nerazumljivo napisana riječ) desne šake i na vrhu III prsta lijeve šake sa potpuno očuvanom funkcijom ekstremiteta.¹⁸⁶

Treći brat, Ljubiša istraživaču Inicijative je kazao: „Mene policajci nijesu tukli na Koniku, nego tek u policiji kada su nas priveli. Šest, sedam policajaca me je tuklo po cijelom tijelu. Tukli su me palicama, nogama i rukama. Oko desetak minuta su me tukli. Ja sam samo razvađao braću na Koniku. Ništa nijesam uradio da me tuku i privode. Pritvorili su me u četvrtak oko jedan sat poslije ponoći i zadržali su me do subote oko tri sata“.¹⁸⁷

U izvještaju ljekara specijaliste Kliničkog centra Crne Gore, koji je potpisao dr Bulatović, navode se sljedeće povrede koje je Ljubiša zadobio: bol u leđima i desnoj nadlaktici, hematom vjerovatno od palice interskapularno vel 3x8 cm horizontalnog položaja, palp. bolna osjetljivost desne nadlaktice i glutealne regije i desne potkoljenice bez hematoma i deformiteta.¹⁸⁸

Selimovići su kazali istraživaču Inicijative da su podnijeli krivične prijave Osnovnom državnim tužiocu u Podgorici.

¹⁸⁴ *Ibid*

¹⁸⁵ Izvještaj o incidentu, vidi gore pod ¹⁸¹

¹⁸⁶ Kopija Izvještaja ljekara specijaliste Kliničkog centra Crne Gore, broj 10482 od 27. decembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁸⁷ Izvještaj o incidentu, vidi gore pod ¹⁸¹

¹⁸⁸ Kopija Izvještaja ljekara specijaliste Kliničkog centra Crne Gore, broj 10427 od 27. decembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

II Slučajevi na osnovu analize medija

Inicijativa je *press clippingom* medija u 2008. godini zabilježila 16 slučajeva kada su građani optužili policiju za torturu.

9. januar 2008. – Dario B. Braletić iz Danilovgrada je Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici podnio krivičnu prijavu protiv M.M, inspektora Područne jedinice Podgorica zbog sumnje da je počinio krivično djelo „iznuđivanje iskaza.¹⁸⁹ Dario je kazao da ga je policijski inspektor tukao gumenim pendrekom po glavi da bi od njega iznudio priznanje da je lažno prijavio pljačku svoje bravarske radionice.¹⁹⁰ Takođe, Dario je istakao da ga je tom prilikom policijski inspektor vrijeđao i ponižavao.¹⁹¹

Uprava policije Inicijativi je dostavila odgovor koji je uputila Dariju u kom se konstatuje da Unutrašnja kontrola nakon provjera nije mogla utvrditi da je policijski službenik M.M. počinio disciplinski prekršaj ili krivično djelo.¹⁹² Takođe, navodi se da će Uprava policije pratiti aktivnosti državnog tužioca, kojem je Dario podnio krivičnu prijavu, i ukoliko tužilac podigne optužnicu, neposredni starješina će pokrenuti inicijativu za sprovođenje disciplinskog postupka.

Osnovni državni tužilac iz Podgorice Đurđina Ivanović je 07.02.2008. godine istražnom sudiji Osnovnog suda u Danilovgradu dostavila predlog za preduzimanje istražnih radnji zbog krivičnog djela „mučenje i zlostavljanje“ iz člana 167. stav 3. u vezi stava 2. Krivičnog zakonika Republike Crne Gore.¹⁹³ Proces je u toku.

11. januar 2008. – Građanin Mojkovca Milan Filipović je za dnevne novine „Vijesti“ ispričao da je njegov brat Božidar doživio policijsku torturu na ulazu u Mojkovac.¹⁹⁴ Milan je ispričao da je Božidara više policajaca tuklo i da su ga sa liscama na rukama povelili u stanicu policije. „Vijesti“ prenose da je advokat Filipovića Jelić Stanko kazao da njegov klijent ima povrede desnog oka i da se žali na povrede u desnom ramenu.¹⁹⁵

Uprava policije je reagovala na tekst „Vijesti“ i demantovala navode o torturi nad Božidarom Filipović. U reagovanju se navodi da je zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo „napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti“, Božidar priveden istražnom sudiji Osnovnog suda u Bijelom Polju, koji mu je odredio pritvor.¹⁹⁶

¹⁸⁹ VIJESTI, *Podnio krivičnu prijavu protiv policijskog inspektora*, 18. januara 2008. godine

¹⁹⁰ *Ibid*

¹⁹¹ *Ibid*

¹⁹² Kopija pisma koje je Uprava policije uputila Dariju Braletiću 21. januara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁹³ Odgovor Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 29. maja 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

¹⁹⁴ VIJESTI, *Policija tukla vozača*, 12. januara 2008. godine

¹⁹⁵ *Ibid*

¹⁹⁶ Kopija reagovanja Uprave policije na tekst u „Vijestima“ od 12. januara 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative.

Advokat Jelić je istraživaču Inicijative kazao da Božidar nije podnio krivične prijave protiv policajaca za prekoračenje ovlaštenja i upotrebe sile.

19. februar 2008. – Istraživač kršenja ljudskih prava Aleksandar Zeković pozvao je direktora Uprave policije Veselina Veljovića da spriječi pritisak na Mirsada Malezića.¹⁹⁷ Mirsad je svjedok u jednom procesuiranom slučaju torture. Naime, Mirsad radi kao taksista u Baru i zbog svjedočenja u tom procesu trpio je pritisak policije. Mirsadu je policija oduzela dva automobila kojima je taksirao, jedan u avgustu 2007. godine, a drugi u januaru 2008. godine. Kad mu je oduziman poslednji automobil jasno mu je stavljeno do znanja da treba da promijeni iskaz i da više neće imati problema, navodi se u reagovanju.

Uprava policije je saopštila da je Unutrašnja kontrola ustanovila da službenici policije nijesu prekoračili zakonska ovlaštenja prilikom postupanja u vezi oduzimanja automobila Mirsada Malezića, jer su automobili oduzeti radi provjera a u skladu sa zakonom.

Mirsad je istraživaču Inicijative kazao da mu je poslije reagovanja Aleksandra Zekovića policija vratila automobile i da je sada odnos policije prema njemu u redu.

26. april 2008. – Ilija Šćekić iz Podgorice objavio je reagovanje na tekst koji su „Vijesti“ prenijele 28. aprila pod naslovom „Vodnik jurio kao kaskader“.¹⁹⁸ „Vijesti“ su objavile da Ilija, koji je zaposlen kao vodnik, nije želio da stane kada ga je saobraćajna policija zaustavljala, već je pobjegao i tom prilikom povrijedio automobilom službenika Uprave policije. Policija ga je ipak sustigla u blizini zgrade policije. „Vijesti“ pišu da će protiv Ilije biti podnijeta krivična prijava zbog „ometanja službenog lica u vršenju službene radnje“ i zbog „narušavanja javnog reda i mira“.¹⁹⁹

Ilija je negirao ove navode i kazao da su ga policajci u Bijelom Polju pretukli bez razloga.²⁰⁰ Ilija je kazao da su ga policajci tukli po glavi, nogama i vukli za kosu pri čemu su mu nanijeli povrede.²⁰¹

Uprava policije je nakon provjere Unutrašnje kontrole odgovorila Inicijativi da je pritužba Ilije Šćekića opravdana.²⁰² Utvrđeno je da su policijski službenici Almir Čatović i Miomir Šekularac prekoračili službena ovlaštenja.²⁰³ Takođe, naloženo je pokretanje disciplinskog postupka i dostavljanje spisa Osnovnom državnom tužiocu u Bijelom Polju radi ocjene o postojanju krivične odgovornosti.²⁰⁴

21. jun 2008. – Milinko Pejanović iz Šavnika, izjavio je za dnevne novine „Vijesti“ da ga je u noći između 21. i 22. juna pretukao službenik policije iz Šavnika Dragan Lazarević.²⁰⁵ Milinko je kazao da se sve dogodilo poslije tuče u kojoj je bio napadnut njegov prijatelj.

¹⁹⁷ DAN, *Zaštite svjedoka policijske torture*, 19. februar 2008. godine

¹⁹⁸ VIJESTI, *Reagovanje Ilije Šćekića iz Podgorice, Ko su očevici*, 29. april 2008. godine

¹⁹⁹ VIJESTI, *Vodnik jurio kao kaskader*, 28. april 2008. godine

²⁰⁰ Reagovanje Ilije Šćekića, vidi gore pod 198

²⁰¹ *Ibid*

²⁰² Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama od 25. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²⁰³ *Ibid*

²⁰⁴ *Ibid*

²⁰⁵ VIJESTI, *Policajac me tukao na očigled svjedoka*, 23. jun 2008. godine

Milinko je kazao da je policija došla da interveniše i da ga je policajac Lazarević tukao, vukao za vrat, davio, čupao za uši i udario pesnicom u glavu. Drugi policajac je u nekoliko navrata zaustavljao kolegu govoreći mu - „Dragane jesi li ti svjestan šta radiš“.²⁰⁶

Tamara Popović, Portparolka Uprave policije, je saopštila da je policijska verzija o ovom događaju potpuno različita, ona je dodala, da Milinko nije slučaj prijavio Ispostavi u Šavniku, da je povrede zadobio u tuči prije nego su došli policijski službenici i da je bio vidno u alkoholisanom stanju.²⁰⁷

Milinko je za „Vijesti“ istakao da je htio podnijeti prijavu protiv policajca Lazarevića ali da policija u Šavniku i Nikšiću nije htjela prihvatiti prijavu.²⁰⁸

Osnovni sud na Žabljaku donio je presudu kojom je policijski službenik Dragan Lazarević osuđen za krivično djelo „mučenje i zlostavljanje“ po članu 167. KZCG kaznom zatvora od 90 dana, uslovno na dvije godine. Presuda nije pravosnažna.²⁰⁹

3. jul 2008. – Poslanik Liberalne partije Andrija Popović na konferenciji za novinare je ispričao da ga je u blizini Cetinja saobraćajni policajac zadržao oko pola sata zbog prekoračenja brzine i da je bahatim ponašanjem uvrijedio njegovo ljudsko i poslaničko dostojanstvo.²¹⁰ Istakao je da je poslije predstavljanja i molbe da se procedura ubrza, policajac počeo bahato da se ponaša, te ga je zadržao oko pola sata. Popović je istakao da nije odlučio, u tom trenutku, da li će tražiti pravnu satisfakciju za, kako je naveo, „sporno ponašanje“ policajca.²¹¹

Unutrašnja kontrola je nakon provjere pritužbu ocijenila kao neosnovanu i zaključila da u postupcima policijskih službenika Igora Mrdak i Dejana Popović nema elemenata disciplinske ili druge odgovornosti.²¹²

16. jul 2008. – Lider Srpske narodne stranke Andrija Mandić u otvorenom pismu premijeru Milu Đukanoviću, optužio je crnogorsku policiju za kršenje prava pripadnika srpske nacionalnosti.²¹³ U pismu navodi dva konkretna slučaja. U prvom slučaju policajci su 5. jula u Nikšiću na fudbalskoj utakmici između „Grblja“ i turskog „Sivaspora“ oduzimali domaćim navijačima trobojke i tukli mladiće koji su nosili zastave. U drugom slučaju na Žabljaku su dvojica inspektora zaustavili građanina Dragana Đokovića i oduzeli mu minijaturnu srpsku trobojku, koja je bila istaknuta unutar automobila, uz objašnjenje da je to zastava strane države i da se ne može isticati u Crnoj Gori. Mandić je istakao da je u pitanju bila zastava Srpske pravoslavne crkve, ali da nema razloga da policija tako interveniše da je riječ i o zastavi Srbije. Dodao je da se ovakva praksa ne primjenjuje prema drugim narodima u Crnoj Gori.

²⁰⁶ *Ibid*

²⁰⁷ *Ibid*

²⁰⁸ *Ibid*

²⁰⁹ Odgovor Osnovnog suda na Žabljaku po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²¹⁰ VIJESTI, *Policajac pola sata držao poslanika*, 04. jul 2008. godine

²¹¹ *Ibid*

²¹² Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 24. septembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²¹³ DAN, *Policija bježe bog trobojke*, 16. jul 2008. godine

Uprava policije je Inicijativi saopštila da je zastava na utakmici oduzeta jer je bila istaknuta na drvenoj motki koja predstavlja predmet koji može ugroziti bezbjednost sportista, dok je zastavica građanina Dragana Đokovića, uz konsultovanje sudije za prekršaje, oduzeta jer se u konkretnom slučaju može raditi o prekršaju iz člana 19. Zakona o javnom redu i miru.²¹⁴

Područni organ za prekršaje u Žabljaku odgovorio je Inicijativi da protiv građanina Dragana Đokovića tom organu nije dostavljan zahtjev Uprave policije – Ispostave Žabljak za pokretanje prekršajnog postupka zbog prekršaja iz člana 19. Zakona o javnom redu i miru po osnovu nepropisno isticane zastavice.²¹⁵ U odgovoru se navodi da su službenici Ispostave Žabljak 17. jula obavijestili sudiju da je od Dragana oduzeta zastava, a ne zastavica. Dodaje se: „Tako predmetna zastavica nije oduzeta nakon konsultovanja službenika Uprave policije sa sudijom ovog Područnog organa“.²¹⁶

20. jul 2008. – Neđeljko Božović iz sela Zagore kod Cetinja, kako je prenio dnevni list „Dan“ 22.07.2008. godine optužio je pet policajaca da su ga brutalno pretukli u Dodošima za vrijeme održavanja „Riječkih igara“.²¹⁷ On je za „Dan“ ispričao da je na takmičenju učestvovao sa svojom ekipom i poslije utakmice se uputio ka svom automobilu da bi uzeo novac da kupi hranu. U tom trenutku je začuo pucnje i povike da se bježi. Kaže da ga je uhvatila panika i počeo je da bježi. Ubrzo su ga sustigli policajci i počeli da ga tuku pendrecima, rukama i nogama svuda po tijelu. Ljekar specijalista mu je konstatovao povrede glave i ekstremiteta.

Uprava policije je u saopštenju istakla da je prilikom hapšenja osobe za kojom je policija od ranije tragala, određen broj osoba osporavao hapšenje te osobe.²¹⁸ Među tim licima je bio i Neđeljko Božović. On je, dok su policajci nastojali da ga uhapsu pao i povrijedio se. Policija je najavila da će protiv Neđeljka podnijeti prekršajnu prijavu za povredu člana 11. Zakona o javnom redu i miru.

Unutrašnja kontrola je nakon provjera ocijenila da je pritužba koju je podnio Neđeljko neosnovana.²¹⁹

3. avgust 2008. – Istražni sudija bjelopoljskog Višeg suda Arif Spahić donio je rješenje o sprovođenju istrage i odredio pritvor do 30 dana Sokolu H. Preliču iz Tutina zbog sumnje da je počinio krivično djelo „neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga“. Advokat osumnjičenog Munever Kuč za „Vijesti“ je kazao da se Prelič branio ćutanjem jer ga je prilikom hapšenja policija pretukla, pa mu zdravstveno stanje

nije dozvoljavalo da iznosi odbranu. Kako prenose „Vijesti“, Prelič dva dana u policiji nije dobijao hranu. Inicijativa nema informacije da li je Uprava policije provjeravala navode Preličevog advokata.²²⁰

²¹⁴ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod ²¹²

²¹⁵ Odgovor Područnog organa za prekršaje u Žabljaku, po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 06. oktobra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²¹⁶ *Ibid*

²¹⁷ DAN, *U fudbalskom timu pod lažnim imenom*, 22. jul 2008. godine

²¹⁸ DAN, *Uhapšen na sportskim igrama*, 21. jul 2008. godine

²¹⁹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod ²¹²

²²⁰ VIJESTI, *Četvorica u pritvoru*, 03. avgust 2008. godine

20. avgust 2008. – Veselin Drobniak iz Pljevalja optužio je policajca V.D. iz istog grada da ga je fizički maltretirao, prenio je dnevni list „Dan“ 22.08.2008. godine.²²¹

Drobniak je za „Dan“ ispričao da ga je, kada je bio u trgovini nedaleko od svoje kuće, V.D. koji je bio u civilu, nekoliko puta pitao da li je automobil, parkiran ispred marketa, njegov. Veselin je uporno odgovarao da nije. Poslije već nekoliko odričnih odgovora, osoba u civilu za koju je Veselin kasnije saznao da je policajac po imenu V.D. ga je strpala u auto. Veselin ističe da je u autu doživio maltretiranje i prijetnje. Poslije izvjesnog vremena taj policajac je Veselina vratio na isto mjesto gdje ga je i pokupio.

Poslije svega Veselin je pošao u policiju i prijavio slučaj, a zatim kod ljekara jer se nije osjećao dobro.

Policija je spise predmeta dostavila državnom tužiocu koji je istakao da tu nema nijednog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti o čemu je obaviješten i Veselin Drobniak.²²²

20. septembar 2008. – Miloš Đurić iz Kolašina se 22. septembra 2008. godine obratio dopisom direktoru Uprave policije, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Vladi Republike Crne Gore, predsjedniku Crne Gore i Zaštitniku ljudskih prava, u kome je naveo nedolično i nezakonito ponašanje policijskih službenika Ispostave Kolašin.²²³ Naime, 20. septembra na imanje Đurića došlo je pet policijskih službenika u dva automobila, bez povoda i sudskog naloga. Oni su saopštili Milošu Đuriću da su došli po usmenom nalogu načelnika policije Ispostave Kolašin da obezbijede „Elektroprenosu“ da popravi dalekovod, jer se Miloš nalazi u sporu sa „Elektroprenosom“. Tada su od njega tražili da pođe sa njima u policijske prostorije kako bi dao izjavu. Po navodima Miloša, policajci nijesu imali nalog i ponašali su se nedolično.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije je, nakon postupka i na osnovu uvida u raspoloživu dokumentaciju, ocijenilo da u radnjama i postupanju ovlašćenih policijskih službenika Ispostave Kolašin nema elemenata koji bi ukazivali na postojanje disciplinske i druge odgovornosti.²²⁴

10. oktobar 2008. – Miljan Šćepanović, Miljan Nedović, Svetolik Todosijević i Stojan Rubežić tvrde da ih je policija u Kotoru tukla poslije tuče koja se dogodila u kaficu „San Đovani“, prenio je dnevni list „Dan“.²²⁵

Unutrašnja kontrola je nakon istrage konstatovala da postoji osnovana sumnja da je policijski službenik Ispostave Kotor djelanjem i postupanjem prema Miljanu Šćepanović, Miljanu Nedović i Stojanu Rubežić, nakon privođenja u službene prostorije Ispostave Kotor prekorao zakonska ovlašćenja jer ih je zlostavljao udarajući ih pesnicama u predjelu glave i nanoseći im tjelesne povrede. Neposrednom rukovodiocu je naloženo da protiv tog službenika

²²¹ DAN, *Modrice kao dokaz*, 22. avgust 2008. godine

²²² Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 212

²²³ DAN, *Dvije patrole da zastare starca*, 23. septembar 2008. godine

²²⁴ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 10. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²²⁵ DAN, *Grupa mladića iz Grlja tvrdi da ih je policija u Kotoru pretukla bez razloga*, 12. oktobra 2008. godine.

pokrene disciplinski postupak, a spisi predmeta će biti dostavljeni Osnovnom državnim tužiocu u Kotoru na ocjenjivanje i odlučivanje o postojanju krivične odgovornosti policijskih službenika u konkretnom slučaju, navela je Uprava policije u dopisu Inicijativi.²²⁶

16. oktobar 2008. – Porodica Dobrašinović iz Berana (Gornje Zaostro) prijavila je incident koji se dogodio 16. oktobra pred njihovom porodičnom kućom u Gornjem Zaostru. Toga dana su četiri službenika Područne jedinice policije Berane po nalogu Osnovnog suda u Beranama imali zadatak da privedu Vujadina Dobrašinovića zbog krivičnog djela „nezakonite sječe šume“.²²⁷

Porodica Dobrašinović je optužila policijske službenike da nisu postupali u skladu sa zakonom. Istakli su da su se policijski službenici ponašali nedolično policijskoj etici, da su prijetili njihovoj maloljetnoj djeci i da su upotrijebili vatreno oružje.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu rada policije je pritužbu koju je podnijela Sonja Dobrašinović, Vujadinova supruga, nakon postupka ocijenilo kao neosnovanu i konstatovalo da su policijski službenici radili u skladu sa zakonom. Vatreno oružje je, kako je navedeno u odgovoru Inicijativi, upotrijebljeno nakon više upozorenja Vujadinu koji se nalazio u bjekstvu, od strane policijskih službenika da stane na način da je jedan hitac ispaljen u vis.²²⁸

Sonja Dobrašinović je podnijela krivičnu prijavu protiv policajaca zbog krivičnog djela „zloupotrebe službenog položaja“ nadležnom državnim tužiocu, koji je od policije zatražio dodatna obavještenja.²²⁹

Policija je protiv Sonje podnijela krivičnu prijavu zbog sumnje da je počinila krivično djelo „spriječavanje službenog lica u vršenju službene radnje“. Predmet protiv Dobrašinoviće je, kako je Uprava policije saopštila, u fazi istrage Osnovnog suda u Beranama.²³⁰

Osnovni državni tužilac u Beranama istražuje optužbe Dobrašinovića protiv policije.

28. oktobar 2008. – Marija Vujačić iz Podgorice dostavila je dnevnim novinama „Dan“ pismenu izjavu u kojoj je opisala kako su je policijski službenici Područne jedinice Podgorica maltretirali u prostorijama policije. Kako je istakla, policija ju je uhapsila na ulici i zadržala više od pet sati. Motiv za hapšenje bio je što je ona prijateljica Aleksandra Pejanovića, koga je policija, kao i Sašu Ristića tražila zbog sumnje da se „nasilno ponašao“ na protestu opozicije. Marija je istakla da su je policajci maltretirali, da je jedan od njih gurnuo stolicu na kojoj je sjedjela i da je zato pala, kao i da su je policijski inspektori prisilili da potpiše dva papira, a da joj pritom nijesu dozvolili da pozove advokata.²³¹

Uprava policije je negirala navode koje je iznijela Marija i saopštila da su policijski službenici prema njoj postupali u skladu sa zakonom.²³²

²²⁶ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod ²²⁴

²²⁷ DAN, *Politička tortura*, 22. oktobra 2008. godine

²²⁸ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 21. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²²⁹ *Ibid*

²³⁰ *Ibid*

²³¹ DAN, *Žali se na maltretiranje*, 31. oktobar 2008. godine

²³² Kopija saopštenja koje je izdala Uprava policije povodom slučaja „Vujačić“ nalazi se u dokumentaciji Inicijative

Inicijativa do ovog trenutka nema informacije da li je Marija podnijela krivične prijave nadležnom tužiocu protiv policijskih službenika.

16. decembar 2008. – Maloljetni H.M. iz Rožaja za „Vijesti“ tvrdi da ga je policajac Damir Balota pretukao.²³³ Iz policije su saopštili da je policajac Balota žrtva batinjanja. Incident se dogodio u prostorijama rožajske policije. H.M. je za „Vijesti“ ispričao da ga je policajac Balota iz ugostiteljskog lokala priveo u prostorije policije u Rožajama, a da pri tom nije imao uniformu na sebi i nije bio na dužnosti. Pravni zastupnik maloljetnog H.M. najavio je podnošenje krivične prijave protiv policajca Balote.

30. decembar 2008. – Žarko Boričić iz Podgorice je za dnevne novine „Dan“ ispričao da ga je više policijskih službenika tuklo.²³⁴ Incident se dogodio na magistralnom putu Ribarevine – Berane. Žarko je putovao za Berane upravljajući vozilom „golf“, kada su ga sustigli i prepriječili mu put policajac interventnog voda Veselin Šćekić i bivši policajac Goran Nišavić koji su upravljali automobilom „mercedes“. Tada su, kako je naveo Žarko, njih dvojica nasrnuli na njega i tom prilikom jedan od njih ga je udario rukom u glavu, a drugi mu je šipkom razbio šoferšajnu na kolima. Kako prenosi „Dan“ u Područnoj jedinici policije u Bijelom Polju su negirali navode Boričića o fizičkom napadu. Slučaj će procesuirati tužilac.

III Slučajevi koje je registrovala Uprava policije

Uprava policije je u prvih deset mjeseci 2008. godine registrovala 28 slučajeva u kojima su se građani žalili na službenike policije zbog prekoračenja ovlaštenja prilikom upotrebe sredstava prinude.²³⁵ Nakon provjera Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i primjenu ovlaštenja 14 pritužbi je ocijenjeno kao osnovano. Navodimo 13 slučajeva koje smo dobili od Uprave policije, a koje Inicijativa nije registrovala na neki drugi način.

- Dočić Kata iz Ulcinja dostavila je pritužbu direktoru Uprave policije na službenike policije Ispostave Ulcinj zbog upotrebe sredstava prinude prema njenom sinu Viktoru. Provjerom navoda, ocijenjeno je da je pritužba osnovana, te je predloženo pokretanje disciplinskog postupka protiv policijskih službenika Karastanović Emila i Durović Bida, zbog počinjenih težih disciplinskih prekršaja iz čl. 56 stav 3. tačka 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

- Streharski Tomislav iz Nikšića podnio je direktoru Uprave policije pritužbu na postupanje službenika policije PJ Nikšić prilikom hapšenja i upotrebu sile prema njegovom sinu Miodragu 14.01.2008. godine. Provjerom nijesu utvrđene činjenice koje bi ukazivale na konkretnu disciplinsku odgovornost službenika policije. Usljed toga je pritužba ocijenjena

²³³ VIJESTI, *Obojica kažu da su dobili batine*, 20. decembar 2008. godine

²³⁴ DAN, *Optužuje policajce za prebijanje*, 06. januar 2009. godine

²³⁵ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 25. novembar 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

neosnovanom, ali je, zbog kontradiktornosti u svjedočenjima, predloženo da se spisi dostave Osnovnom državnom tužiocu u Nikšiću.

- Rašović Nenad iz Podgorice podnio je pritužbu Operativno-komunikacijskom centru Uprave policije na postupanje službenika Plovne jedinice 27.02.2008. godine, žaleći se da ga je jedan od službenika ove jedinice udario.

Provjerom je pritužba ocijenjena kao neosnovana, tj. nijesu utvrđene činjenice koje bi ukazivale na postojanje disciplinske odgovornosti službenika, ali je predloženo da se spisi predmeta dostave na ocjenu Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici, u cilju utvrđivanja eventualne krivične odgovornosti službenika.

- Savjet za građansku kontrolu rada policije je dostavio pritužbu Janka Babića u kojoj se tvrdi da je nad Babićem izvršena tortura od strane policijskih službenika PJ Podgorica, u noći 14/15.01. 2008. godine.

Provjerom navoda pritužbe nije se mogla sa sigurnošću utvrditi njena osnovanost, pa je predloženo dostavljanje predmetnih spisa na ocjenu i odlučivanje Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici, i sam Babić je podnio krivičnu prijavu protiv policijskih službenika.

- Bojan Konatar iz Bijelog Polja je dostavio Operativno-komunikacijskom centru Uprave policije pritužbu na OPS PJ Bijelo Polje u kojoj tvrdi da ga je policijski službenik tukao dok je davao izjavu o svojoj raspravi sa građaninom Jušković Bojanom.

Tokom provjere nijesu utvrđene činjenice i dokazi kojima bi se potvrdili navodi iz pritužbe. Pritužba je ocijenjena kao neosnovana.

- Kosta Badnjar iz Žabljaka dostavio je Operativno-komunikacijskom centru Uprave policije pritužbu na službenika saobraćajne policije Ispostave Žabljak, kada ga je policijski službenik navodno fizički napao. U provjeri nijesu utvrđene činjenice i dokazi kojima bi se potvrdili navodi iz pritužbe, usljed čega je pritužba ocijenjena kao neosnovana.

- Istraživač kršenja ljudskih prava i sloboda Aleksandar Zeković obratio se zahtjevom za preispitivanje postupanja policije prema građaninu romske nacionalnosti na željezničkoj stanici u Podgorici: navodno fizičko zlostavljanje mladića Elvisa Gašija koji se bavi prosjačenjem i koji je često viđen na željezničkoj stanici u alkoholisanom stanju.

Provjerom nijesu utvrđene činjenice i dokazi kojima bi se potvrdili navodi iz pritužbe, usljed čega je pritužba ocijenjena kao neosnovana.

- Ljubinka Milošević iz Berana obratila se direktoru Uprave policije sa pritužbom na postupanje ovlašćenih policijskih službenika za kontrolu i bezbjednost saobraćaja Područne jedinice Berane prema njenom sinu Milošević Mirku prilikom privođenja u službene prostorije Područne jedinice Berane. Tada je zbog prekomjerne upotrebe sredstava prinude njen sin zadobio tjelesne povrede.

Provjerom navoda, pritužba je ocijenjena kao osnovana.

- Neposredni rukovodilac je disciplinskom tužiocu predložio pokretanje disciplinskog postupka zbog težih disciplinskih prekršaja protiv službenika Folić Vaska i Spahić Bisima. Spisi predmeta su dostavljeni Osnovnom državnom tužiocu u Beranama, radi ocjene o postojanju elemenata krivične odgovornosti.

- Nikola Drakulović iz Tivta dostavio je direktoru Uprave policije pritužbu na postupanje službenika policije Ispostave Kotor (Popović Milan, Milović Ljubo i Mijajlović Milan), zbog službenih mjera i radnji prema njegovim sinovcima Drakulović Predragu, Aleksandru i Bošku.

U postupku nijesu utvrđene činjenice i dokazi kojima bi se potvrdili navodi iz pritužbe, usljed čega je pritužba ocijenjena kao neosnovana.

- Advokat Sonja Mažibrada iz Bara dostavila je pritužbu na ovlašćene policijske službenike Područne jedinice Bar Čorović Emira, Medojević Rajka, Raičević Ivicu i Džarić Željka. Protiv njih je istovremeno podnijela krivične prijave zbog „zlostavljanja i mučenja“ iz člana 167, stav 3. u vezi stava 1. KZ CG, jer su 03.07.2008. godine u Baru ispred Doma zdravlja upotrijebili sredstva prinude prema Mažibrada Vladimiru, Spahić Đorđu, Spahić Gavrilu i Mažibrada Milošu.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je, na zahtjev Osnovnog državnog tužioca u Baru, dostavilo spise predmeta ovom tužilaštvu.

Nakon ocjene tužioca i utvrđivanja krivične odgovornosti, utvrditi će se disciplinska odgovornost navedenih službenika.

- Punomoćnik Ranka i Dalibora Buijišić, advokat Darko Hajduković uputio je pritužbu direktoru Uprave policije na NN službenike saobraćajne policije, koji su upotrijebili sredstva prinude prema Buijišićima u noći 24/25.06.2008. godine, na dijelu magistralnog puta kod Zlatice.

Provjerom je pritužba ocijenjena kao osnovana. Zbog počinjenih težih disciplinskih prekršaja, protiv dva službenika Ekspoziture policije za bezbjednost saobraćaja (Pejović Saša i Četković Marko) pokrenut je disciplinski postupak.

Predmetni spisi su dostavljeni Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici na ocjenu i odlučivanje o postojanju elemenata krivične odgovornosti.

Savjet za građansku kontrolu je na sjednici 20. novembra 2008. godine zaključio da su policijski službenici prekoračili ovlašćenja i povrijedili prava građana Buijišić.²³⁶

- Murat Grbović iz Bara podnio je pritužbu na policijske službenike Ekspoziture kriminalističke policije Područne jedinice Bar Čolovića, Markovića i NN službenika, zbog

²³⁶ Kopija Zaključaka sa sjednice Savjeta za građansku kontrolu rada policije, od 20. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

nanošenja tjelesnih povreda njegovom sinu Grbović Dinu 3. i 4. septembra 2008. godine u Baru, kada je priveden na informativni razgovor i zadržan zbog počinjenih krivičnih djela krađe.

U postupku nijesu utvrđene činjenice i dokazi kojima bi se potvrdili navodi iz pritužbe, usljed čega je pritužba ocijenjena kao neosnovana.

- Medžid Omerović iz Bijelog Polja je dostavio pritužbu na policajca Dragana Medenicu, OPS EP Bijelo Polje, u vezi privođenja i maltretiranja njegovog sina Šućra u prostorijama PJ Bijelo Polje.

Pritužba je ocijenjena osnovanom, a u postupku provjere je utvrđeno da je rukovodilac Područne jedinice Bijelo Polje već inicirao pokretanje disciplinskog postupka protiv Medenice, dok će se njegova eventualna krivična odgovornost utvrđivati po krivičnoj prijavi koju su Omerovići podnijeli nadležnom tužiocu.²³⁷

Incidenti u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija

U 2008. godini istraživači Inicijative su zabilježili tri incidenta u kojima su se građani žalili na postupke službenika Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija Crne Gore (ZIKS).

Navodimo slučajeve hronološkim redom:

19. mart 2008. – V.B. iz Podgorice prijavio je Inicijativi da njegov sin u zatvoru u Spužu doživljava torturu drugih zatvorenika u šta su indirektno umiješani sami čuvari.²³⁸ Naime, obezbjeđenje je otkrilo kako njegov sin M.B. i još nekoliko zatvorenika konzumiraju marihuanu.²³⁹ M.B. je priznao kako i preko koga su dobijali marihuanu.²⁴⁰ On je ocu ispričao da su marihuanu dobijali preko sina jednog službenika obezbjeđenja. Od tada, po riječima V.B. počinju muke za njegovog sina. Prebačen je u ćeliju gdje su ga drugi zatvorenici svakodnevno tukli.²⁴¹ Portparolka ZIKS-a Marija Jovović upoznala je istraživača Inicijative sa činjenicom da su brzo intervenisali i razgovarali sa pritvorenikom M.B. koji im je kazao da ga niko ne tuče i ne maltretira, ali da želi da bude sam u sobi.²⁴² Takođe, Jovovića je potvrdila da na M.B. nijesu vidne povrede i da će slučaj pratiti i ukoliko primijete bilo kakve nepravilnosti u postupanju prema M.B. pružiće mu svu zaštitu.²⁴³

²³⁷ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 235 (*Svi slučajevi navedeni iz ovog dokumenta*)

²³⁸ Izvještaj o incidentu, od 20. marta 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²³⁹ *Ibid*

²⁴⁰ *Ibid*

²⁴¹ *Ibid*

²⁴² *Ibid*

²⁴³ *Ibid*

19. mart 2008. – Miloš Mugoša iz Podgorice ispričao je da su čuvari u istražnom zatvoru u Spužu brutalno pretukli njegovog brata Zorana.²⁴⁴ Mugoša je ispričao da su njegovog brata i još dvojicu zatvorenika policajci pretukli navodno zbog toga što su prilikom pretresa u njihovoj ćeliji pronašli mobilne telefone. Mugoša je o ovom incidentu obavijestio ombudsmana Šefka Crnovršanina i istraživača kršenja ljudskih prava Aleksandra Zekovića.²⁴⁵

13. septembar 2008. – Dvije nevladine organizacije, Sigurna ženska kuća i Akcija za ljudska prava iz Podgorice 17. septembra 2008. godine izdale su saopštenje u kome su navele da su, dok se nalazila u istražnom zatvoru u Spužu prekršena ljudska prava Vladane

Kljajić.²⁴⁶ Naime, Milena Kljajić, Vladanina majka je podnijela krivičnu prijavu protiv službenica ZIKS-a zbog nanošenja teških povreda Vladani.²⁴⁷ Direktorka Sigurne ženske kuće Ljiljana Raičević je saopštila da se lično uvjerila da je Vladana Kljajić u modricama, da otežano govori, osjeća bolove u bubrezima i mokri krv.²⁴⁸ Dalje se u saopštenju navodi da je Raičevića uputila pismo predsjedniku višeg suda Ivici Stankoviću u kome zahtijeva hitnu i nezavisnu medicinsku procjenu njenog stanja i odgovarajuće liječenje.²⁴⁹

Istražni sudija u Podgorici Radomir Ivanović je razgovarao sa Vladanom i naredio poseban ljeakarski pregled koji će obaviti vještak dr Dragana Čukić.²⁵⁰

Ovaj incident je prijavljen i kancelariji zaštitnika ljudskih prava, čija je zamjenica Marijana Laković posjetila ZIKS, razgovarala sa Vladanom, direktorom ZIKS-a, i sa jednom od službenica koje su učestvovala u incidentu. Kancelarija zaštitnika će pratiti postupak kod nadležnih državnih organa.²⁵¹

Uprava ZIKS-a je saopštila da je Kljajićka prilikom raporta zbog disciplinskog prestupa u kancelariji načelnika zatvora Podgorica fizički napala službeno lice koje ju je obezbjeđivalo i tom prilikom nanijela teške povrede službenici ZIKS-a u predjelu lica.²⁵² Da bi je spriječile u daljem nanošenju povreda, službenice ZIKS-a su upotrijebile fizičku silu u skladu sa zakonom.²⁵³ Dalje se navodi da je ZIKS 8. septembra protiv Kljajićke podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu zbog napada na službeno lice i nanošenja teške tjelesne povrede.²⁵⁴

²⁴⁴ VIJESTI, *Prebili ih zbog mobilnih telefona*, 20. mart 2008. godine

²⁴⁵ VIJESTI, *Porodica se obratila Crnovršaninu i Zekoviću*, 21. mart 2008. godine

²⁴⁶ Kopija saopštenja Sigurne ženske kuće i Akcije za ljudska prava, od 17. septembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²⁴⁷ *Ibid*

²⁴⁸ *Ibid*

²⁴⁹ *Ibid*

²⁵⁰ VIJESTI, *Novi pregled kod dr Čukić*, 24. septembar 2008. godine

²⁵¹ Odgovor Zaštitnika ljudskih prava i sloboda (ombudsman) po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 23. septembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²⁵² VIJESTI, *Nje bilo torture*, 19. septembar 2008. godine

²⁵³ *Ibid*

²⁵⁴ *Ibid*

Osnovni državni tužilac u Podgorici je Inicijativi dostavio informaciju da je 29. septembra 2008. godine postupajući po krivičnoj prijavi Uprave policije ispostave Danilovgrad, dostavio istražnom sudiji Osnovnog suda u Danilovgradu predlog za preduzimanje istražnih radnji protiv dvije službenice ZIKS-a zbog krivičnog djela „laka tjelesna povreda“ izvršenog na štetu pritvorenice Kljajić.²⁵⁵

Postupak pred Osnovnim sudom u Danilovgradu je u toku.²⁵⁶

Zaključci

U Crnoj Gori je 2008. godine zabilježen 51 prijavljen slučaj policijske torture, kao i tri slučaja torture u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija Crne Gore. Ovoliki broj slučajeva je zabrinjavajući, jer je tokom 2007. god. Inicijativa zabilježila 24 slučaja u kojima su se građani žalili na postupanje pripadnika policije. Prema podacima Inicijative, ni jedan slučaj iz 2007. godine još nije dobio sudski epilog. Kada su u pitanju slučajevi iz 2008. godine, a na osnovu naših i podataka drugih organizacija koje zastupaju žrtve torture, do sada je donešena jedna presuda koja nije pravosnažna. Najčešća je tortura prilikom privođenja osumnjičenih, ali ima i slučajeva da se ona desila i u prostorijama policije.

Nadležne institucije ne sprovode hitne i djelotvorne istrage koje bi vodile sudskom kažnjavanju. Sankcije koje izriču unutrašnji organi Uprave policije su blage i ne suzbijaju torturu. Nadležne institucije ne sankcionišu službenike koji ne reaguju i ne sprečavaju torturu, niti ih smatraju saizvršiocima.

Ima slučajeva da građani nijesu ostvarili pravo na pravnog zastupnika, na telefonski poziv i pregled kod doktora po vlastitom izboru bez prisustva policijskih službenika. U pojedinim slučajevima građani su se žalili i na odnos doktora prema njima i istakli su da su policajci vršili pritisak na medicinsko osoblje, u cilju smanjivanja obima povreda. Podnijeta je i jedna krivična prijava protiv doktora.

Tortura se često objašnjava time da su žrtve torture optuživane da su ometale rad službenog lica. Na ovaj način, policija ne doprinosi suzbijanju ove pojave, već štiti nasilnike i pokušava da opravda upotrebu sile.

Zabilježeno je neprofesionalno i neprihvatljivo ponašanje službenika policije prema novinarima.

Zabilježen je i veći broj napada građana na policijske službenike. Ukupno je povređeno 42 policijska službenika. U nekim slučajevima policajci su se represivno odnosili prema građanima za koje su sumnjali da su povrijedili njihove kolege.

²⁵⁵ Odgovor Osnovnog državnog tužioca u Podgorici po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 13. novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²⁵⁶ *Ibid*

U incidentu koji se dogodio u ZIKS-u kvalifikacija krivičnog djela nije „zlostavljanje i mučenje“, već „nanošenje lakih tjelesnih povreda“ što nije u skladu sa optužbama koje je iznijela Vladana Kljajić.

Preporuke

Nadležni državni organi moraju voditi hitne, efikasne i djelotvorne istrage koje će značiti sudsko gonjenje i kažnjavanje učinilaca torture. Svaki prijavljeni slučaj se mora ispitati u skladu sa zakonom. Sa jedne strane, sankcije prema policijskim službenicima moraju biti oštre i javne, a sa druge strane građani koji napadnu službeno lice (policajca) moraju snositi odgovornost u skladu sa zakonom. Na ovaj način će se doprinijeti suzbijanju torture. Treba analizirati mogućnost pooštavanja sankcija za napad na službeno lice.

Država mora formulirati minimum standarda za prevenciju torture. Svako lice koje se privodi, bilo da se poziva na informativni razgovor ili se privodi zbog sumnje da je učinilo krivično djelo, treba da od početka ima pravo na pravnog zastupnika, mogućnost telefonskog poziva, izbor ljekara i pregled bez prisustva policijskih službenika u vidnom okruženju.

Vlada Crna Gore i Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave moraju uvesti dodatne programe edukacije policijskih službenika o zakonskoj zabrani torture, sa akcentom na prepoznavanje torture u postupcima kolega, njeno sprečavanje i procesuiranje. Takođe, Vlada mora uložiti više napora na edukaciji građana o njihovim pravima u kontaktu sa policijom. Građani moraju znati koji su postupci policajaca u skladu sa zakonom, a koji nisu.

Policijski službenici nemaju zakonski osnov da kažnjavaju građane, pa i u slučajevima kada se građani sumnjiče da su napali policijske službenike, jer se tada obesmišljava pravni poredak Crne Gore. Istrage prijavljenih slučajeva moraju se proširiti i obuhvatati policijske službenike koji nijesu reagovali i spriječili kolege. Sa druge strane, one policijske službenike koji reaguju, spriječe i prijave svoje kolege zbog torture i drugih nezakonitih postupaka prema građanima Uprava policije mora nagraditi.

Odnos policijskih službenika prema novinarima zabrinjava. Država mora zaštititi i osigurati nesmetan rad novinara i u kriznim situacijama.

II Politički motivisano nasilje

Inicijativa mladih za ljudska prava je od januara do decembra 2008. godine zabilježila više slučajeva politički motivisanog nasilja u Crnoj Gori. Prema istraživanju Inicijative mladih 2008. godine primijećen je veći broj pritisaka na novinare i medije. Pritisak na slobodu izražavanja se ispoljavao najčešće kroz tužbe, presude, visoke novčane nadoknade, putem fizičkih prijetnji i napada. Od početka godine izrečene su tri presude novinarima i medijima zbog pretrpljenih duševnih bolova tužitelja, a podnesena je jedna tužba. Incidenti koje je Inicijativa mladih zabilježila podjeljeni su u tri grupe: Incidenti vezani za izbornu kampanju za predsjedničke izbore, politički motivisani incidenti i nasilje nad novinarima u Crnoj Gori.

I Predizborna kampanja i izbori

Predsjednički izbori u Crnoj Gori održani su 6. aprila 2008. godine. Prema izvještaju Međunarodne izborne posmatračke misije, gotovo svi segmenti izbornog procesa su bili u skladu sa pravilima OEBS-a i standardima Savjeta Evrope.

“Izborna kampanja održana je u mirnom okruženju. Kandidati su vodili aktivnu kampanju, fokusirajući se na suštinske političke teme. Osnovna prava na slobodu kretanja i okupljanja su poštovana i svi kandidati su mogli da slobodno sprovode kampanju. Registracija četvorice kandidata ponudila je biračima autentičan izbor“, istaknuto je u izvještaju.²⁵⁷

Međutim, prije, tokom i poslije izborne kampanje analitičari Inicijative mladih su registrovali više manjih incidenata, koji nijesu ukupno uticali na regularnost izbora.

28. februara 2008. godine, u blizini prostorija Srpske radikalne stranke u Podgorici oko 21h, za vrijeme probe hora kulturno-umjetničkog društva “Branko” bačen je suzavac. U tim prostorijama je bilo četrdesetak ljudi, najviše djece. Prema saznanju Inicijative mladih, dešavalo se i prije da pripadnici hora budu zasuti kamenicama, međutim ti slučajevi nisu prijavljeni policiji.²⁵⁸ Prema dopisu koji je Inicijativa mladih dobila od Uprave policije 12.

²⁵⁷ MEĐUNARODNA MISIJA ZA POSMATRANJE IZBORA, Republika Crna Gora - Predsjednički izbori, 6. april 2008. godine, dostupno na sajtu: www.osce.org/item/30565.html?lc=ME, posjećen 19. januara 2009. godine

²⁵⁸ Izvještaj o incidentu, od 2. marta 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative br. 02/08

maja 2008. godine navodi se da je izvršen uviđaj ali da nisu pronađeni nikakvi tragovi.²⁵⁹ „Do sada preduzetim mjerama nije utvrđeno da je suzavac upotrijebljen, niti ko je mogući izvršilac“, navodi se u dopisu.²⁶⁰

„Nije slučajno što je suzavac bačen na naše prostorije i nije slučajno što se to desilo u vrijeme kada je hor imao probu. Hor pjeva srpske pjesme i vjerovatno to nekome smeta. Ili je taj neko ili više njih mislio, s obzirom da je bilo dvadesetak auta parkirano ispred, da je sjednica opštinskog odbora ili nešto slično. „Branko“ je srpsko pjevačko društvo koje smo mi prošle godine obnovili, i oni rade u našim prostorijama. Ne vjerujem da će policija uspjeti da otkrije počinioc ovog djela. Nemam povjerenja u državne institucije, a pogotovo u MUP i JU da će pronaći počinioc ovog djela. I to ne zbog toga što su nesposobni, već zbog toga što nekome ne odgovara da se ovakve stvari otkriju. Sačekaćemo još dva – tri dana ako ne uspiju tražićemo da kada god hor ima probu policija obezbjeđuje djecu i ljude, jer smo mi prijavljena organizacija tako da imamo pravo da tražimo zaštitu države“,²⁶¹ kazao je Vladimir Vuković, predsjednik opštinskog odbora stranke Srpskih radikala.

29. februara 2008. godine nepoznate osobe su oko 21h u prostorije Vatrogasnog doma (istočni dio) u Golubovcima bacila « Molotovljev koktel», prethodno zaključavši vrata prostorije sa spoljne strane.²⁶² U tom momentu tu je bilo više aktivista Demokratske partije socijalista (DPS). U požaru su dva lica su dobila opekotine.²⁶³ Prema dopisu koji je 12. maja 2008. godine Inicijativa mladih dobila od Uprave policije, motiv ovog nedjela nije poznat.²⁶⁴

18-19. mart 2008. godine, u noći su skinute srpske trobojke sa kancelarije Srpske narodne stranke (SNS) u Danilovgradu.²⁶⁵ „To je za nas huligansko djelo i atak na srpski narod i SNS u ovoj opštini“, kazao je predsjednik OO SNS Danilovgrad Pero Radonjić.²⁶⁶ Uprava policije je u dopisu Inicijativi mladih saopštila da ispostavi Danilovgrad nije prijavljeno skidanje zastava.²⁶⁷

1. aprila 2008. godine tokom relativno mirne predizborne kampanje izbio je incident na Cetinju između direktora hotela “Grand” i pristalica Srpske liste (SL).²⁶⁸ Incident se dogodio onda kada su pristalice htjele da održe promotivni skup u sali hotela što izvršni direktor hotela Dragan Ražnatović nije dozvolio uz obrazloženje da skup nije prijavljen nadležnom

²⁵⁹ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od 12. maja 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

²⁶⁰ *Ibid*

²⁶¹ Izvještaj o incidentu, vidi gore pod ²⁵⁸

²⁶² Izvještaj o incidentu, od 18. aprila 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative br. 06/08

²⁶³ Povrede na nogama je dobio Raičević Dragoslav i Vučinić Ranko

²⁶⁴ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 259

²⁶⁵ VIJESTI, Radonjić: *Nastavak antisrpske histerije*, 21. marta 2008. godine

²⁶⁶ *Ibid*

²⁶⁷ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 259

²⁶⁸ DAN, *Napadnut Andrija Mandić*, str.3, 02. april 2008. godine

organu.²⁶⁹ „Dok sam ja živ i dok sam direktor hotela, vi ovdje nećete održavati skupove, pa neka Mandić ide da drži mitinge u Peć“, kazao je Ražnatović.²⁷⁰ Kada Ražnatović nije dozvolio da se tribina održi na platou hotela, nekoliko pristalica Srpske liste je nasrnulo na njega.²⁷¹ Nakon nekoliko manjih incidenata Mandić je odustao od skupa i sa pristalicama napustio Cetinje.²⁷² Prisutni novinar TV Crne Gore izjavio je da je nekoliko pristalica SL pokušalo da spriječe TV snimanje.²⁷³ Ovaj incident su mediji opisivali različito. Dok su jedni osudili SNS, drugi su kritikovali upravu hotela i okrivili je za incident.

Tokom predizborne kampanje nepoznati počinioci su oštetili više bilborda predsjedničkih kandidata u više crnogorskih gradova. Uprava policije je odgovorila Inicijativi mladih da takvi slučajevi nisu prijavljeni i policija nije preduzimala identifikovanje lica koja su oštetila bilborde.²⁷⁴

Na promotivnom skupu u Bijelom Polju potpredsjednik DPS-a Svetozar Marović je političkog oponenta Nebojšu Medojevića poredio sa „zlom ženom“ koja leti na metlama. Na to su organizacije koje se bore za ravnopravnost žena reagovala govoreći da Marović „koristi mizoginiju i diskriminaciju žena kao argumente u političkom djelovanju.“²⁷⁵

Na dan izbora 6. aprila, na biračkom mjestu 18. u Andrijevici, kada je počelo prebrojavanje glasova izgorijelo je auto Igora Lalića, posmatrača Demokratske partije socijalista. Ispod auta, koji je bio parkiran desetak metara od biračkog mjesta, pronađena je drvena baklja.²⁷⁶ Policija je na zahtjev Inicijative mladih odgovorila da se preduzimaju radnje na otkrivanju počilaca.²⁷⁷

U noći 8. aprila skinuta je albanska zastava sa jarbola ispred sjedišta Demokratskog saveza u Tuzima, dok je jarbol na kojem se nalazila slomljen.²⁷⁸

Predsjednik DS za Malesiju Nikolla Camaj kazao je da je albanska zastava po treći put meta tuških vandala.²⁷⁹

Više opozicionih partija optužilo je Demokratsku partiju socijalista (DPS) tokom predizborne kampanje za kupovinu ličnih karata od građana. Socijalistička narodna partija (SNP) podnijela je 22. aprila 2008. godine krivične prijave protiv dvojice predsjednika

²⁶⁹ *Ibid*

²⁷⁰ VIJESTI, *Ražnatović: Neka Mandić ide u Peć da drži mitinge*, str 2, 2. april 2008. godine

²⁷¹ *Ibid*

²⁷² *Ibid*

²⁷³ Radio Slobodna Evropa: *Buran finiš predizborne kampanje*, 2. april 2008. godine, dostupno na sajtu:

<http://www.slobodnaevropa.org/content/Article/1050372.html>, posjećen 22. decembra 2008. godine

²⁷⁴ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 259

²⁷⁵ VIJESTI, *Govor mržnje ratnika za mir*, 18. mart 2008.

²⁷⁶ DAN, *U Andrijevici gorjelo auto*, 7. april 2008.

²⁷⁷ Odgovor Uprave policije po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, vidi gore pod 259

²⁷⁸ PCNEN, *Ukradena albanska zastava*, dostupno na sajtu: http://pcnen.com/detail.php?module=2&news_id=29062, posjećen 19. januara 2009. godine

²⁷⁹ *Ibid*

biračkih odbora u mjestu Dinoša jer su omogućili da nepoznata lica glasaju umjesto 14 osoba koje toga dana nisu boravile u Crnoj Gori.²⁸⁰ SNP je ponijela krivičnu prijavu i protiv predsjednika biračkog odbora u Donjem Zatrijepču zbog sumnje da je počinio krivično djelo zloupotrebe prava glasa na izborima 6. aprila, jer je omogućeno nepoznatom licu da glasa umjesto dva birača.²⁸¹

Pokret za promjene (PZP) je protiv dvoje aktivista DPS-a podnio krivične prijave sa zahtjevom za pokretanje postupka zbog kupovine ličnih karata.²⁸² DPS je odbacio kao neosnovane optužbe PZP-a o navodnoj kupovini ličnih karata.²⁸³

II Politički motivisani incidenti

Nakon proglašenja nezavisnosti Kosova, 17. februara 2008. godine prosrpske stranke u Crnoj Gori su organizovale višednevne proteste. Učenici srednjih škola u nekoliko crnogorskih gradova su protestovali više dana koristeći govor mržnje na ulicama Podgorice i drugih gradova Crne Gore.²⁸⁴

6. maja 2008. godine aktivista Milorad Mitrović je zbog svađe i preprike u saobraćaju u Herceg Novom pretučen oko 21h. Naime, Mitrovića je vozio njegov brat i kada im je džip novosadskih tablica iz ulice u kojoj je zabranjen saobraćaj blokirao put, čovjek koji je bio u džipu je izašao i počeo da ga udara. Prvim udarcem slomljene su mu naočare, a zatim povrijeđena arkada i lice. Mitrović je od udaraca zadobio potres mozga, povrede glave, ruku i slabina.²⁸⁵ Mitrović je za «Vijesti» rekao da ovaj slučaj doživljava kao napad i nastavak torture koju trpi godinama.²⁸⁶ (2007)²⁸⁷

7. maja 2008. godine profesor Univerziteta Crne Gore dr Milan Popović dobio je anonimno pismo u kome je izrečeno više ličnih i profesionalnih uvreda i u kome se kaže da mu treba zabraniti rad na fakultetu.²⁸⁸ Popović je pismo koje je otkucano pisačom mašinom našao na radnom stolu u kabinetu.²⁸⁹ Profesor Popović nije prijavio slučaj policiji jer, kako je rekao, nije u pismu prepoznao direktne prijetnje nasiljem. Povodom toga je crnogorski premijer Milo Đukanović izjavio da nema komentara.²⁹⁰ «Dana nema da ne dobijem takva pisma. Niti se obraćam Savjetu bezbjednosti, niti zahtjevam podizanje NATO trupa da me

²⁸⁰ DAN, *SNP podnijela krivične prijave zbog zloupotreba biračkog prava*, 23. april 2008.

²⁸¹ DAN, *Krivična prijava i protiv Cacevića*, 8. maj 2008.

²⁸² DAN, *Krivične prijave protiv aktivista DPS-a*, 22. mart 2008.

²⁸³ *Ibid*

²⁸⁴ Radio Slobodna Evropa, *Politička manipulacija maloljetnicima*, 20. februara 2008. godine, dostupan na sajtu: <http://www.slobodnaevropa.org/content/Article/1022720.html>, posjećen 14. decembra 2008. godine

²⁸⁵ Izvještaj ljekara koji je Mitrović dostavio istraživaču, nalazi se u arhivi Inicijative mladih

²⁸⁶ VIJESTI, *Pesnicama na Mitrovića*, 7. maj 2008. godine

²⁸⁷ Slučaj Mitrović opisan je i u izvještaju Inicijative mladih „*Ljudska prava u Crnoj Gori-2007*“

²⁸⁸ Kopija pisma se nalazi u dokumentaciji Inicijative mladih, br. 09/08

²⁸⁹ Izvještaj o incidentu, od 02. juna 2008, nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih, br. 09/08

²⁹⁰ VIJESTI, *I meni pišu, ali ja ne zovem NATO da me brani*, 16. maj 2008. godine

od toga štite», izjavio je Đukanović.²⁹¹ „Pozadina ovog pisma jeste negodovanje nas 19 intelektualaca i javne osude što je Liga humanista uručila nagrade za mir Milu Đukanoviću i Svetozaru Maroviću. Mi smo ukazivali na njihovu ratnu prošlost i tražili suočavanje sa prošlošću. Više od polovine potpisnika doživljava od tada neprijatnosti u vidu šipke, tužbe ili neke druge neprijatnosti, evo moja malenkost je dobila prijeteće pismo puno uvreda. Iza tih napada stoje oni kojima se proces suočavanja sa prošlošću ne dopada. Naša borba za proces suočavanja sa prošlošću je jedini motiv svih ovih napada“, izjavio je Popović istraživaču Inicijative mladih.²⁹²

Slučaj DAN

Više od godinu dana²⁹³ novinarima dnevnog lista «Dan» uskraćuje se pravo da prate utakmice reprezentacije Crne Gore.²⁹⁴ Urednik sportske redakcije lista, Veselin Drljević izjavio je istraživaču Inicijative mladih da su problemi sa nedobijanjem dozvole za izvještavanje sa utakmica počeli onda kada je Dejan Savićević, predsjednik Fudbalskog saveza Crne Gore (FSCG) «postavio za saveznog sudiju isključivo zbog političkih razloga».²⁹⁵ Nakon toga sportska redakcija «Dana» je predsjednika FSCG veoma često kritikovala u medijima zbog čega smatra Drljević da im je zabranjeno praćenje utakmica reprezentacije.

Inicijativa je 9. maja 2008. godine na osnovu zakona o slobodnom pristupu informacijama tražila od Fudbalskog saveza Crne Gore razloge zbog kojih zabranjuje novinarima „Dana“ da izvještavaju o utakmicama nacionalne selekcije. Dana 12. maja 2008. FSCG je Inicijativi mladih odgovorio da novinari lista «Dan» ne poštuju Minhensku deklaraciju Evropske zajednice o dužnostima i obavezama novinara.

²⁹¹ *Ibid*

²⁹² Izvještaj o incidentu, od 2. juna 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih, br. 09/08

²⁹³ FSCG ne izdaje akreditacije novinarima Dana za praćenje fudbalskih utakmica nacionalne selekcije od 24. marta 2007. godine kada su se sastale reprezentacije Crne Gore i Mađarske.

²⁹⁴ Uskraćivanje prava novinarima Dana da prate utakmice reprezentacije Crne Gore traje od 24. marta 2007. godine

²⁹⁵ Izvještaj o incidentu, od 9. maja 2008. godine nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih, br. 07/08

Fudbalski savez Crne Gore | Football Association of Montenegro

Adresa: Ulica 19. decembar br.13 P.FAH 275 81000 Podgorica |

Address: 19. decembar Street n.13 PO BOX 275 81000 Podgorica

Tel: + 382 (0) 20 445 600; Tel: + 382 (0) 20 445 601 | Fax: + 382 (0) 20 445 660

E-mail: fscgmontenegro@cg.yu | Web site: www.fscg.cg.yu

YIHR
(Youth Initiative for
Human Rights)

Podgorica, 09.05.2008.

Poštovani,

Zadovoljstvo mi je da Vas u ime Fudbalskog saveza Crne Gore informišem o razlozima zbog kojih se novinari sportske redakcije Dnevne novine „Dan“ do sada nisu dobili akreditacije za praćenje fudbalskih utakmica nacionalne selekcije.

Uporište za ovu odluku nalazimo u Minhenskoj deklaraciji o dužnostima i obavezama novinara Evropske zajednice, ustanovljenoj 1931. godine koju, siguran sam, dobro poznajete. Ova deklaracija je, kao što znate, „biblija“ za sve novinare i svako odstupanje od iste ugrožava rejting novinara i dovodi u pitanje profesionalnost njegove medijske kuće.

Sportska redakcija lista „Dan“ je svojim pisanjem o aktivnostima FSCG pogazila najmanje pet od deset članova pomenute Deklaracije o dužnostima novinara, a samim tim i svete dužnosti novinarske struke, i to članove 1 (jedan), 3 (tri), 5 (pet), 6 (šest), 8 (osam). Podsjećanja radi, riječ je o sljedećim obavezama:

- 1) da poštuje **istinu**, ma kakve bile posljedice po njega/nju, zbog prava javnosti da istraži istinu;
- 3) da iznosi samo **činjenice** iz njemu/njoj znanog izvora; **da ne zataškava bitne informacije** i ne mijenja tekstove i dokumenta;
- 5) da **poštuje privatnost** drugih lica;
- 6) da **ispravi** svaku objavljenu informaciju za koju se pokaže da je **netačna**;
- 8) da **teškim povredama profesije** smatra sljedeće: plagiranje, **blaćenje, uvredu, klevetu i neosnovane optužbe**, primanje mita svake vrste, bilo radi objavljivanja ili zataškavanja informacije.

Uz pretpostavku da ste prethodno proučili tekstove sportske redakcije lista „Dan“, vjerovatno ste svjesni argumenata koje sam gore naveo. U slučaju da vam je pomenuta dokumentacija nedostupna (a možete je prelistati i proučiti na relevantnim mjestima), FSCG je spreman da vam pomenute tekstove pošalje na uvid ukoliko je potrebno.

Otvorena, beskrupulozna i nadasve neosnovana serija optužbi na račun FSCG o diskriminaciji među medijima, je samo prikrivanje istine o (ne)profesionalnosti pomenute redakcije, spremne da izmišlja i falsifikuje činjenice, koje sva sportska javnost vidi jednim a oni drugim očima. Uz to, najveći dio (dez)informacija koje se tiču rada saveza, na najbrutalniji način povezuju sa zadiranjem u privatnost pojedinih ljudi iz FSCG. Treba istaći, Fudbalski savez Crne Gore je svojim radom i djelovanjem uvijek bio jedan od lidera u borbi protiv svih vrsta diskriminacije, a koliko cijenimo i branimo slobodu informisanja, komentara i kritike može vam posvjedočiti najveći broj sportskih novinara i redakcija iz Crne Gore i inostranstva.

Novinarima „Dana“, kao i svim medijima u zemlji, uvijek su bila i biće otvorena vrata za praćenje svih aktivnosti FSCG, naravno pod uslovom da poštuju prije svega pravila svoje profesije. Zbog toga se iskreno se nadamo se da će se sportska redakcija ovog lista vratiti profesionalnom i objektivnom novinarstvu, a kada se (ako se) to desi, u Fudbalskom savezu Crne Gore će imati pouzdanog sagovornika.

Srdačan pozdrav,

Podgorica, 09.05.2008. godine

Ivan Radović
Portparol FSCG

Ivan Radović

„Nesreća je u Crnoj Gori da solidarnost novinara skoro i da ne postoji. Od kada sam došao u sukob sa Dejanom Savićevićem, mojom voljom a njegovim činjenjem, ja sam došao u situaciju da su se stvorila dva tabora novinara, jedan koji podržava legalno izabranog predsjednika sportskih novinara znači mene, i drugi koji hoće da Veselin Drljević nije predsjednik Udruženja sportskih novinara, znači oni koji podržavaju Dejana Savićevića. Ja sam predsjednik Udruženja sportskih novinara Crne Gore od 2003. godine. Na ljetosnjim izborima ja sam opet izabran na četiri godine, znači do 2011. godine. Moje pisanje, tj. kritika je razlog zašto se „Danu“ ne izdaju akreditacije na utakmicama“, kazao je Drljević istraživaču Inicijative mladih.

Dana 16. maja 2008. godine istraživač Inicijative mladih je razgovarao sa predstavnicima FSCG-a. Portparol Ivan Radović je tada izjavio da je „Dan“ tražio akreditaciju dva dana prije utakmice naše reprezentacije i Mađarske i da je to bilo kasno.²⁹⁶

„Dan“ je stalno pisao neistine i zalazio u privatnost pojedinih članova Saveza, izvrtao istinu i nikada nije objavio demantije njihovih izveštaja. Naročito su se obrušili na Dejana Savićevića. U nekim tekstovima se govorilo i kako Savićević nema mozga. Cilj i politika naše kuće jeste i da zaštitimo ljude koji rade u Savezu od takvih natpisa u novinama. I dok „Dan“ bude ovako izveštavao, FSCG im neće izdavati akreditacije.“-rekao je Radović.²⁹⁷

Opunomoćeni zastupnik „Dana“ Asanović Nebojša je 7. aprila podnio krivičnu prijavu osnovnom državnom tužiocu protiv NN lica iz FSCG zbog „zloupotrebe službenog položaja“ kao krivično djelo iz čl. 416 Krivičnog zakonika, a u vezi sa članom 49. Krivičnog zakonika.

„Dan“ je o ovom slučaju obavijetio UEFA, FIFA i Internacionalno udruženje sportskih novinara (AIPS).

Slučaj Milovac

Tokom 2008. godine nastavljeno je suđenje Dejanu Milovcu, zamjeniku izvršnog direktora Mreže za afirmaciju nevladinog sektora (MANS). Naime, 1. avgusta 2007. godine Mans je izdao saopštenje za javnost dato povodom prodaje zemlje na Karuču, a što je imalo za cilj da se zaštite interesi građana Cetinja²⁹⁸. U saopštenju Milovan Janković, gradonačelnik Cetinja, poziva se da preispita svoju odluku o prodaji zemljišta.²⁹⁹ Milovan Janković je 3. avgusta 2007. godine podnio tužbu protiv zaposlenog u MANS-u Dejana Milovca radi naknade štete od 40.000 eura zbog teških riječi i uvreda koje su upućene na njegov račun.³⁰⁰

²⁹⁶ *Ibid*

²⁹⁷ *Ibid*

²⁹⁸ Izvještaj o incidentu, od 28. januara 2008. nalazi se u dokumentaciji Inicijative, br. 01/08

²⁹⁹ *Ibid*

³⁰⁰ *Ibid*

„Mi nismo ničim uvrijedili gospodina Jankovića, osim što smo ukazali na nepravilnosti prilikom prodaje tog zemljišta. Da li su te nepravilnosti učinjene iz neznanja, nemara ili namjere, mi u to nismo ulazili i ne ulazimo. Oštećeni su građani Cetinja. Ta tužba je identična tužbi koju je podnio Milo Đukanović protiv direktora „Vijesti“ Željka Ivanovića. Mi smo pripremili dokazni materijal za svaku našu tvrdnju i stavku, tako da očekujemo da sudija odbaci tužbu Jankovića protiv mene“, rekao je Milovac.³⁰¹

U aprilu je na pripremnom ročištu i glavnoj raspravi sudija Ranko Vukić prihvatio dokaze MANS-a.

„Samo na osnovu ponuda koje su dostavljene može se vidjeti da nije u pitanju čist posao. Naime radi se o ponudama tri lica koje su čak i u štampi jednake, i u tim ponudama se navode njihove namjere da grade turističke kapacitete i etno sela, a po dokumentaciji koja je trenutno važeća za taj dio Skadarskog jezera, koje je nacionalni park, nije dozvoljena gradnja. Znači, on je kao gradonačelnik morao to da zna i kao što je morao da zna da to zemljište ne može da vrijedi tri eura ni u kom slučaju. Jer svak zna da u Crnoj Gori ne može nigdje da se kupi više zemlja za tri eura, a ne tek u nacionalnom parku. I pored svega, Janković je ove ponude prihvatio i ovlastio ljude iz lokalne uprave da prodaju 26.000 kvadrata zemljišta za 80.000 eura“, izjavio je Milovac istraživaču Inicijative.

MANS je podnio krivičnu prijavu³⁰² Vrhovnom državnom tužiocu i Upravi policije protiv Milovana Jankovića, zbog zloupotrebe državnog položaja i propuštanja dužnosti nadzora u funkciji predsjednika Cetinja³⁰³. Prema izjavi Milovca istraživaču Inicijative „do sada tužilac ništa nije uradio na tom slučaju.³⁰⁴ „Iako je čak dobio veliki materijal i dokaze, normalno bi bilo očekivati da tužilac reaguje, ali sada je evo više od tri mjeseca kako smo predali prijavu i nema reakcije tužilaštva“, rekao je Milovac.³⁰⁵

„Malo je čudno kada se bavite javnim interesom, kada nemate neki lični interes i motiv, da doživite da vas javni funkcioner koji bi trebao da odgovara, bez obzira da li je kriv ili ne, kada bi trebao da se otvori proces utvrđivanja istine, doživite da vas on tuži zato što se uopšte usuđujete da progovorite. Znači postoji taj politički pritisak, jer i ovako ima malo organizacija i građana koji se usuđuju da kritikuju vlast i javne funkcionere, i biće dovoljna jedna presuda da više niko neće htjeti da se bavi ovim poslom. Samim tim što se traži 40.000 eura kao nadoknada, jasno je svakom da nevladina organizacija nema toliki novac da plati to, i da se želi izvršiti pritisak, da se učutkamo, i da se pošalje jasna poruka svakom ko se bavi praćenjem korupcije i rada javnih institucija. Jednostavno se na nas, tj. na mene, ovom tužbom, želi izvršiti pritisak da se ne bavim ovim čime se bavim, jer nije čak tužena organizacija kojoj pripadam i u čije ime nastupam i koja je dala saopštenje već ja lično“, rekao je Milovac.³⁰⁶

³⁰¹ *Ibid*

³⁰² Krivična prijava podnijeta je 21. septembra 2007. godine

³⁰³ Izvještaj o incidentu, od 28. januara 2008.godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative, br. 01/08

³⁰⁴ *Ibid*

³⁰⁵ *Ibid*

³⁰⁶ *Ibid*

17. novembar 2008. - Prostorije podgoričkog odbora SNP u ulici Nikole Kovačevića br. 4. kamenovane su u noći između 17. i 18. novembra 2008. godine.³⁰⁷ Predsjednik Opštinskog odbora Velizar Kaluđerović je istraživaču Inicijative mladih kazao da je veoma važno da se otkriju počinioci kako bi se na taj način otkrio i motiv ovoga čina. "Ako se počinitelj ne otkrije ostaje sumnja da je mogući motiv pokušaj zastrašivanja funkcionera i aktivista SNP-a uz poruku koja bi mogla da glasi – Ućutite, ovo vam je zadnja opomena! Ako nastavite kao do sada, slijediće mnogo oštriji atak na vas", kazao je Kaluđerović.³⁰⁸

18. novembra 2008. bivšem službeniku Ministarstva unutrašnjih poslova Slobodanu Pejoviću nepoznato lice je u Herceg Novom demoliralo automobil marke „Ford“ sa registarskim oznakama HN AB569. Patrola policije je odmah konstatovala da je polomljeno staklo na prednjim desnim vratima.³⁰⁹ Zbog sumnje Pejovića da je to u vezi sa njegovim svjedočenjem o deportaciji Bošnjaka iz Crne Gore 1992. godine policija je istražila slučaj, ali smatra da nije bilo političke pozadine u ovom napadu. Pejoviću je auto oštećeno i ranije dva puta.³¹⁰

Osim napada na imovinu, Pejović je i lično napadnut u par navrata. Inicijativa mladih je te slučajeve istraživala tokom 2007. godine.³¹¹

Inicijativa mladih je registrovala prijetnje članovima nevladine organizacije Srpsko narodno vijeće.³¹² Nekolicini članova ove organizacije se tokom 2008. godine, a naročito u avgustu prijetilo preko mobilnih telefona. Prijetilo se i članovima njihovih porodica.³¹³ Pojedinci su prijetnje prijavili policiji.³¹⁴ Međutim, od policije za sada nijesu dobili informacije ko su osobe koje su im prijetile.³¹⁵

Članu Srpske narodne stranke (SNS) Gojko Raičević prijetilo se sa skrivenog telefonskog broja 4. avgusta 2008. godine.³¹⁶ Po prijetnjama je zaključio da se radi o osobi koja ga dobro poznaje.³¹⁷ Ta osoba mu je nabrajala članove porodice, govorila mu da će ih sve zaklati, a njega posljednjeg da bi sve to vidio.³¹⁸ Zbog sumnje u rad nadležnih institucija slučaj nije prijavio.³¹⁹ Raičević ističe da se osjeća nezaštićeno i smatra da su prijetnje motivisane njegovim angažmanom na zaštiti i promociji prava Srba u Crnoj Gori.³²⁰

³⁰⁷ Izvještaj o incidentu, od 25 novembra 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih, br. 15/08

³⁰⁸ *Ibid*

³⁰⁹ Kopija odgovora Uprave policije, od 21. novembra 2008. godine, dostavljen istraživaču Aleksandru Saši Zekoviću, br. 051/08-40612/2, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³¹⁰ *Ibid*

³¹¹ *Ljudska prava u Crnoj Gori-2007*, godišnji izvještaj Inicijative mladih za ljudska prava

³¹² Izvještaj o incidentu od 02. avgusta 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih, br. 13/08

³¹³ *Ibid*

³¹⁴ Kopija prijave Radislava Karadžića nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih

³¹⁵ *Ibid*

³¹⁶ Pismo Gojka Raičevića od 04. septembra 2008. godine upućeno istraživaču nalazi se u arhivi Inicijative mladih

³¹⁷ *Ibid*

³¹⁸ *Ibid*

³¹⁹ *Ibid*

³²⁰ *Ibid*

III Politički motivisano nasilje nad novinarima

26. januara 2008. godine dopisnik „Večernjih novosti“ Miljenko – Miško Jovanović iz Bara je prijavio policiji mu telefonom prijeti T.T.³²¹ Jovanović je obaviješten da T.T. prilikom razgovora sa policijskim službenicima priznao da mu je uputio psovku i prijetnju.³²² „T.T. je izrečena mjera upozorenja da se uzdržava od takvog načina komunikacije“. O događaju je obaviješten osnovni državni tužilac u Baru kome je kompletan predmet dostavljen na ocijenu i odlučivanje.³²³

3. februara 2008. godine novinara Radija Free Montenegro Miška Đukića, u ranim juturnjim časovima nepoznati muškarac je zvao na kućni telefon i prijetio mu.³²⁴ „Ovo je prvi put da je neko tako miran i smiren bio, i to me prvi put plaši. Sve prijetnje do sada su bile praćene psovka i galamom, a to me ništa ne plaši. Ali ovo me je uplašilo“,³²⁵ kazao je Đukić istraživaču Inicijative.

Iste večeri nepoznato lice mu je prijetilo da će Free Montenegro čiji je on direktor, prestati sa radom. Šest dana poslije tog telefonskog razgovora, 9. februara, tokom emisije Radio Free Montenegro ostao je bez signala. Nakon pregleda repetitora utvrđeno je da je kablove presjekla nepoznata osoba ili više njih.³²⁶

Radio Free Montenegro postoji deset godina. Od početka radio i njegove zaposlene prate napadi i prijetnje.³²⁷ Radiju su već sedam puta uništavani kablovi na predajniku.³²⁸

„Ja ne vjerujem da će policija uspjeti da riješi ovaj slučaj. Mi smo, vrativši se drugi put na Sjenicu, gdje se nalazi naš predajnik zatekli trojicu ljudi i „golf 2“ registarskih oznaka PG 506-09. Znači, tri nepoznate osobe su se nalazile na mjestu gdje je pristup dozvoljen samo javnim emiterima, pripadnicima Radio-difuznog centra i Agencije za radio difuziju. U razgovoru sa tim osobama saznali smo da je jedan od njih aktivni policajac CB Podgorica. Ne kažem da su oni to počinili, ali šta će oni na tom mjestu?“, kazao je Đukić istraživaču Inicijative mladih.³²⁹ (2007)

5. aprila 2008. godine Viši sud u Podgorici je preinačio oslobađajuću presudu Osnovnog suda i osudio nedeljnik „Monitor“ i pisca Andreja Nikolaidisa da Emir Kusturici, na ime pretrpljenih duševnih bolova, isplate 12.000 eura zbog teksta „Dželatov šegrt“, koji je

³²¹ DAN, *Priznao da je prijetio novinaru*, 7. april 2008. godine

³²² *Ibid*

³²³ *Ibid*

³²⁴ Izvještaj o incidentu, od 13. marta 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative mladih

³²⁵ *Ibid*

³²⁶ Prijava Ministarstvu unutrašnjih poslova podnijeta od strane Radia Free Montenegro, nalazi se u arhivi Inicijative mladih

³²⁷ *Ibid*

³²⁸ *Ibid*

³²⁹ Izvještaj o incidentu, vidi gore pod ³²⁴

Nikolaidis objavio u „Monitoru“ 2004. godine.³³⁰ Kusturica je na ime pretrpljenih duševnih bolova tražio 100.000 eura. Povodom ovog slučaja vođena su dva postupka, građanski i krivični. U krivičnom je Nikolaidis osuđen da plati 5.000 eura, a na drugom je „Monitor“ morao platiti 12.000 eura. „Znači za isto djelo su nam dva puta sudili. Za isti tekst sam dva puta osuđen i krivično i građanski što je paradoks. Znači sude vam dva puta. Pritisak je bio veliki, užasan. Ova kazna uništava mene trajno u životu, a „Monitor“ još jednom ovako ako kazne i ugasiće ga“, ocenio je Nikolaidis.³³¹

Kao čin solidarnosti prema Nikolaidisu, novinari i umjetnici BiH i crnogorske nevladine organizacije prikupljale su pare za plaćanje odštete.³³²

„Presuda Vrhovnog suda kojom smo osuđeni, potpuno je ignorisala sve evropske standarde, a kako su mi advokati kazali, elaboracija presude je kao za saobraćajni prekršaj“, izjavio je Nikolaidis istraživaču Inicijative mladih.³³³

„Ovakvim slučajevima, kao što je i slučaj Đukanović-Ivanović, ljudi se stimulišu da tuže novinare i onda novinari neće ništa drugo raditi osim što će stajati pred sudovima. Ovo moje parničenje sa Kusturicom traje već četiri godine. Ja sam siguran da će nas i Vrhovni sud odbiti ili osuditi.

Iako sam ja tužena strana, teret dokazivanja u oba slučaja je bio na mojoj strani. Umjesto da tužilac dokazuje svoje stavove i optužbe, umjesto da sam nevin dok se ne dokaže suprotno, tužilac nije dao ni jedan dokaz ni u jednom slučaju niti da lažem niti da su postojale psihičke patnje. To se uzelo zdravo za gotovo. Ja sam krivično osuđen za klevetu a da nije podnijet ni jedan dokaz da sam klevetao. Ja sam unaprijed bio kriv. To je potpuno suludo šta se radi. Uopšte nije uvažena pretpostavka moje nevinosti dok se ne dokaže suprotno.

Ova presuda sadrži falsifikat. U originalu teksta piše „da je propaganda Miloševićeve države proizvodila ružne, glupe i pokvarene jer su takvi bili potrebni da bi podržali rat koji je on vodio. Jedna od najvećih zvijezda te propagandne mašinerije bio je Emir Kusturica“. Dakle čovjeku koji je elementarno pismen je jasno da ja kažem da je on učestvovao u propagandi koja je proizvodila ružne, glupe i pokvarene. A ja sam osuđen što sam njemu rekao da je ružan, glup i pokvaren. A druga stvar jeste da se u presudi navodi da sam ja sa podsmijehom govorio o njegovim kulturnim i umjetničkim dostignućima. To kako ću u se ja izražavati o njegovim ili bilo čijim dostignućima ne može biti nešto čime će se baviti sud. Suditi se ne može nikome zbog kritike. Ako se meni ne dopadaju njegovi filmovi, ako su mi smiješni, ako ih smatram idiotskim, ne mogu da plaćam kaznu zbog toga. Smatram da je to strašan presedan. Znači zbog estetskog suda te kazne. Ni jednog trenutka nije bilo sporno činjenično stanje, ni jednog trenutka nije bila sporna činjenica da on jeste bio na toj strani. I to su bili moji vrijednosni sudovi na osnovu toga činjeničnog stanja. Ja sam za to kažnjen.

³³⁰ Kopija presude Višeg suda nalazi se u arhivi Inicijative mladih, br. 727/06

³³¹ Izvještaj o incidentu od 14. aprila 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³³² Web magazin Bošnjaci net, www.bosnjaci.net/prilog.php?pid=24759, posjećen 09 decembra 2008. godine

³³³ Izvještaj o incidentu, od 14. aprila 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

On jeste sporio da je bio na toj strani. Ali kako je sud u to mogao povjerovati ako je on jedan od glavnih govornika na mitingu rehabilitacije Slobodana Miloševića, ako je čitavo vrijeme bio u Beogradu, ako je državni umjetnik Beograda. A evo vidimo da je i Crne Gore jer država brani njegovo stvaralaštvo. Ko može onda povjerovati u to da nije na toj strani. Ja sam kao dokaze dostavio slike, izjave i *dvd* materijal koji je to jasno potvrđivao i dokazivao.

Treba raditi na izgrađivanju prakse koja neće gušiti novinarstvo. Sa svim ovim slučajevima je veoma teško raditi kao novinar³³⁴, izjavio je Nikolaidis istraživaču Inicijative.

13. maja 2008. godine Viši sud u Podgorici osudio je novinara Veseljka Koprivicu i Liberalni savez Crne Gore da na ime nematerijalne naknade plate 10.000 eura bivšem glavnom i odgovornom uredniku Radio- televizije Crne Gore Božidar Čoloviću zbog pretrpljenih duševnih patnji, povrede časti i ugleda.³³⁵ Koprivica je 1994. godine kao urednik lista "Liberal" objavio informaciju da se u spisima Haškog suda zbog ratno-huškačkih tekstova nalazi veliki broj novinara iz ex Jugoslavije od kojih je 16 iz Crne Gore.³³⁶

Osnovni sud u Podgorici je Čoloviću dosudio 5.000 eura, dok je Viši sud preinačio presudu i dosudio još 5.000 eura plus 5.505 eura na ime sudskih troškova.³³⁷

Povodom godišnjeg jubileja TVCG je emitovala prilog „Svjedoci jednog vijeka“ u kome je njen nekadašnji glavni urednik Božidar Čolović prikazan kao ratni huškač.³³⁸

„Neko je rekao da tamo gdje počinje novinarska hrabrost prestaje profesionalizam. Možda je tako u demokratskim društvima, ali u crnogorskom morate biti hrabar novinar i to uračunati u cijenu svoje profesije jer u ovakvom miljeu i ovakvom okruženju ništa vam drugo ne preostaje – ili da bacite pero i da se povučete, ili da nastavite da se suočavate sa istinom i da očekujete veliko broj neprijatnosti“ - kazao je Koprivica za Slobodnu Evropu.³³⁹

Veliki broj novinara je u to vrijeme tužio Koprivicu, a da prije toga nisu demantovali informaciju koju je on objavio. Viši sud nije usvojio nijedan navod iz žalbe prvotuzenog Veseljka Koprivice.³⁴⁰

19. maja 2008. godine Osnovni sud u Podgorici je zbog pretrpljenih duševnih bolova Mila Đukanovića osudio direktora dnevnog lista "Vijesti" Željka Ivanovića i Izdavaca Daily Press na kaznu od 20.000 eura zbog izjava Ivanović nakon što je fizički napadnut.³⁴¹ Ivanović je tada rekao da iza napada na njega stoje Đukanović i njegova porodica - bilo biološka ili kriminalna - što je bio povod za tužbu.³⁴²

³³⁴ Izvještaj o incidentu, od 14. aprila 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³³⁵ Izvještaj o incidentu, od 28. maja 2008 godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³³⁶ *Ibid*

³³⁷ *Ibid*

³³⁸ *Ibid*

³³⁹ RADIO SLOBODNA EVROPA, *Fabrika za proizvodnju medijskog mraka*, 17. maj 2008. godine

³⁴⁰ *Ibid*

³⁴¹ Izvještaj o incidentu, od 10. juna 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³⁴² *Ibid*

„Desilo se ono što smo, nažalost, očekivali i što je potvrdilo naše sumnje koje su od prvog dana postojale i koje smo otvoreno saopštavali. Te sumnje su da je Osnovni sud u Podgorici kao i svi sudovi u Crnoj Gori pod potpunom kontrolom ne vlasti nego lično premijera i njegovih saradnika i prijatelja kojih nažalost ima više van institucija nego u samim institucijama.

I na ovom primjeru i na brojnim drugim primjerima koji se u Crnoj Gori odigravaju pred tim sudovima, sve više se pokazuje iz nedjelje u nedjelju da nezavisno sudstvo kao temelj pravne države u Crnoj Gori ne postoji. Kada se saopšti ime sudije ili sudskog vijeća koje će procesuirati određene slučajeve, epilog tih slučajeva se unaprijed zna. Znači ovdje je potpuno poražena ne samo sudska praksa i pravo, već i zdrav razum. Znači pokazuje se da isti ne samo sud, nego i isti sudija u istim slučajevima potpuno različito presuđuje. Ista je situacija i kada je u pitanju tretiranje svjedoka i dokaza i kada je u pitanju sama presuda.

Mi smo objavili da je isti sudija, ne kažem isti sud već isti sudija, u svim istim ili sličnim slučajevima različito postupao. Sve ono što je odbio u našem procesu sa premijerom to je prihvatio u drugim procesima. I vještačenje je bilo isto osnova drugih slučajeva, znači prihvatio je vještačenje duševnih boli u slučaju ratnog zločina i svjedoke, a ovdje je sudija od prvog momenta pokazao da mu ne pada na pamet da bilo šta od toga ispoštuje.

Takođe, činjenica je da je ovaj Osnovni sud napravio svjetski rekord u vremenu trajanja i procesuiranja i donošenja presude i u slučaju Đukanović protiv mene i „DAILY PRESS-a“ i u slučaju protiv ovih momaka navodnih napadača. To takođe govori da je to politički diktat i nalog i da je sudija radio po političkim uputstvima. I da skandal bude veći taj sudija to nije sakrivao i on je to u obrazloženju presude napisao, što će neko vjerovatno čitati za dvadeset ili trideset godina da je gospodin Đukanović strašno uspješan političar i da je strašno uspješno vodio Crnu Goru kroz tranzicioni period. U obrazloženju se to navodi zašto je on imao duševne bolove. Znači potpuno je skandalozno da lice koje traži milion eura za duševne bolove ne bude pozvano na sud i da se ne zatraži vještačenje stručnjaka jer se očito radi o ogromnoj boli dok se traži milion eura nadoknade.

A sa druge strane našu tužbu u kojoj smo tražili i gdje je dokazano, izvođenjem i čitanjem tekstova, potpuno kontekst da je od juna i saopštenja sramotni intelektualci pravljeni od nas meta, posebno od mene, i da je to što se desilo posledica toga sudija je odbacio. Njegovi advokati su samo držali pognute glave i bilo im je strašno neprijatno. Znači to što je bilo potpuno dokazano on je odbio kao neosnovano. To je takvo nasilje suda nad pravdom, nad procedurom, nad zakonom da ja prosto ne mogu da zamislim državu na svijetu đe to može tako da se odradi i da se na takav brutalan način demonstrira sila.

To je klasično nasilje prema slobodi izražavanja, prema nezavisnim medijima i čisto reketiranje jedne kompanije od strane same vlasti³⁴³, kazao je Ivanović.³⁴⁴ (2007)³⁴⁵

³⁴³ *Ibid*

³⁴⁴ Slučaj Ivanović je istraživani i objavljen u godišnjem izvještaju Inicijative mladih za 2007. godinu.

³⁴⁵ *Ljudska prava u Crnoj Gori-2007*, godišnji izvještaj Inicijative mladih za ljudska prava

23. maja 2008. godine sportski novinar Mladen Stojović pretučen je oko 22.20h u svome stanu u Baru dok je radio.³⁴⁶ Kako sam Stojović sumnja, nepoznati napadač, ili više njih, mu je zadao više jakih udaraca od kojih je izgubio svijest. Stojoviću su polomljene gornja i donja vilica, povrijeđena jagodična kost, polomljen zub, probijen obraz, i dobio je niz ogrebotina i modrica u prijedjelu očiju, nosa i ramena.³⁴⁷

Povrijeđeni Stojović je tek oko 23.20 došao svijesti i telefonirao sestri Danijeli. Prebačen je u bolnicu gdje mu je ukazana ljekarska pomoć.³⁴⁸

Stojović je u serijalu TV B92 „Insajder“ govorio o fudbalskoj mafiji i spominjao neka crnogorska imena.³⁴⁹ Stojović je krajem maja bio učesnik tribine Inicijative mladih koja se ticala slobode izražavanja:

„Imam osjećaj da me policija tretira kao neprijatelja države. Bukvalno takav osjećaj imam. Prvo policija iz Bara šalje pozive za informativne razgovore mojim prijateljima do kojih su oni došli na osnovu telefonskih poziva. Mom prijatelju Miju Brašancu poziv uručuju u četvrtak u jedan sat iza ponoći da se javi u ponedjeljak u 11 časova. Iz kafića ga vade da mu daju da potpiše. U saopštenju policije koje su poslali Saši Zekoviću navodi se da policija pozive daje u toku radnog vremena ili ako je stvar hitna onda daju i kasnije. Dakle ovo nije bilo ni hitno niti je bilo u radno vrijeme. To je prvi razlog.

Vrlo se ugroženo osjećam. Kada se takve stvari dešavaju onda ne može čovjek normalno da se osjeća. To osjećanje nije od juče, nego je bilo i ranije. U svakom saopštenju ima nešto što se izvrne, neko negiranje i želi da se kreira slika koja ne odgovara istini. Izvlače se iz konteksta neki zaključci.

Ja više nemam nikakvu komunikaciju sa policijom i uopšte ne želim više da je imam, jer je meni to silovanje. I plašim se da pričam sa njima jer što više pričam ja se osjećam više ugroženijim, kada vidim kakva je reakcija Uprave policije. Ja imam korektnu saradnju sa inspektorom koji vodi istragu ali ne vjerujem da on sam može da rješava taj slučaj. Ja osjećam da ne postoji volja da se on rješava. I zato se ja plašim da bilo šta pričam i ne namjeravam da bilo šta pričam. Ja se brinem za svoju ličnu bezbjednost da mi se šta ponovo ne desi. Jer ne znam čemu vodi priča. Da im ja ponavljam deset puta istu priču i da se on bavi mojim bivšim djevojkama i sa mojim prijateljima itd.

Ja ne očekujem, poslije svega ovoga da će uspjeti da slučaj riješe. Poslije ovakvih reakcija ja više ne želim sa njima ni da pričam niti ću im išta više kazati. Ja više neću ni da sarađujem sa njima. Nema potrebe da sarađujem, imam neku svoju odbrambenu verziju u slučaju da se nakon ovog opet nešto desi ja i moji prijatelji ćemo odreagovati. Ja smatram da što sam im bliži da sam bezbjedniji. Jer smatram da vani imaju sjajne relacije a posebno u Beogradu.

³⁴⁶ Izvještaj o incidentu, od 25. juna 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³⁴⁷ *Ibid*

³⁴⁸ *Ibid*

³⁴⁹ VIJESTI, *Stojović pretučen u svom stanu*, 28. maj 2008. godine

Neki od njih ne smiju da se vraćaju a od tih se ja najviše plašim,,³⁵⁰, rekao je Stojović istraživaču Inicijative.

Zbog ovih presuda mnoge nevladine organizacije su reagovala ističući da se ovim presudama krši pravo na slobodu izražavanja i da su presude kao i visina novčanih kazni protivni standardima Evropske konvencije o ljudskim pravima. Inicijativa mladih je sudijama koje su donijele ove presude, podijelila primjere iz prakse Evropskog suda za ljudska prava kako bi se sudije upoznale se tim primjerima i počele da poštuju međunarodno pravo.

Tokom 2008 godine TV Vijesti, novootvorena televizija imala je problema sa dobijanjem frekvencija.³⁵¹ Neraspisivanje konkursa za slobodne TV frekvencije na teritoriji Podgorice od strane Agencije za radio-difuziju (ARD), čini da jedino TV Vijesti na prostoru Podgorice nisu u mogućnosti da dobiju frekvenciju i emituju program.³⁵² Nečinjenje ARD-a ne doprinosi demokratizaciji društva i slobodi izražavanja kao ni trendu formiranja opšte pozitivne slike o Crnoj Gori u toj oblasti.³⁵³

³⁵⁰ Izvještaj o incidentu, od 25. juna 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³⁵¹ Izvještaj o incidentu, od 19. avgusta 2008. godine, nalazi se u dokumentaciji Inicijative

³⁵² *Ibid*

³⁵³ *Ibid*

Zaključci

Najviše politički motivisanih incidenata u Crnoj Gori 2008. godine bilo je tokom predizborne kampanje i izbora. U tom periodu najviše je bilo napada na imovinu političkih partija i na prostore u kojima su članovi određenih političkih partija održavali sastanke. Do sada ni jedan od tih slučajeva nije rasvijetljen.

Posebna eskalacija nasilja i politički motivisanih incidenata bila je nakon donošenja odluke o priznavanju nezavisnosti Kosova.

Tokom 2008. godine nastavljeni su pritisci prijetnjama i fizičkim napadima na aktiviste i javne ličnosti. Još uvijek postoji veliko nepovjerenje prema tužilaštvu i policiji, usljed neefikasnog angažmana po ovom pitanju.

Tokom 2008. godine primjećen je veći broj pritisaka na novinare i medije. Ove godine pritisci su se ispoljavani kroz tužbe političara i kompanija o kojima su novinari pisali. Visoke novčane naknade karakterisale su sve presude u 2008. godini. Sudije nisu poštovalе praksu Evropskog suda u ovim slučajevima, jer bi novčane naknade za duševne bolove trebale biti minimalne.

Preporuke

Nadležni organi treba da preduzmu sve mjere kako bi se otkrili i kaznili počinioci politički motivisanih napada. Jasna želja i istrajnost da se počinioci otkriju i kazne mogu biti faktor da se broj ovakvih slučajeva smanji.

Posebnu pažnju treba posvetiti sudskim procesima između novinara i političara. Država bi trebala da uloži dodatni napor na edukaciji sudija gdje bi se upoznali sa praksom Evropskog suda za ljudska prava u ovim oblastima.

Svi politički subjekti treba da rade na snižavanju tenzija u predizbornom periodu, jer se konstanto ponavljaju isti problemi.

Međunarodni posmatrči treba studioznije da analiziraju i ozbiljno uzmu u razmatranje sve pritužbe ovim povodom.

Bibliografija

Spisak korišćenih knjiga i izvještaja

Ljudska prava i policija, priručnik za praktičnu upotrebu, Savjet Evrope, Beograd, 2003.
Ljudska prava u Crnoj Gori – 2007, Inicijativa mladih za ljudska prava, Podgorica, 2008.

Spisak pravnih propisa korišćenih kao izvor

Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, usvojena 4. novembra 1950. godine, stupila na snagu 3. septembra 1953. godine, dopunjena Protokolom 11, stupio na snagu 1. novembra 1998. godine.

Krivični zakonik Crne Gore, (Službeni list br. 70/2003)

Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, usvojena je i otvorena za potpis, ratifikaciju i pristupanje Rezolucijom Generalne skupštine UN b. 39/46 od 10. decembra 1984. godine. Stupila je na snagu 26. juna 1987. godine u skladu sa članom 27. Jugoslavija je potpisala i ratifikovala ovu Konvenciju. Objavljena je u službenom listu (Međunarodni ugovori) br. 9/91.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, usvojena od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 10. decembra 1948. godine.

Ustav Republike Crne Gore, (Službeni list Republike Crne Gore broj 1/2007), usvojen 19. oktobra 2007. godine.

Zakon o javnom redu i miru, »Službeni list RCG«, br. 41/94 od 22.12.1994. godine.

Zakon o medijima (službeni list Crne Gore broj 51/02 od 23. septembra 2002 godine).

Zakon o policiji, usvojen 27. aprila 2005. godine, objavljen u Službenom listu RCG br. 28/05.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama (Službeni list Republike Crne Gore br. 68/05), usvojen 15 novembra, a stupio na snagu 23. novembra 2005. godine

Spisak novinskih tekstova korišćenih kao izvor

A.S: Obojica kažu da su dobili batine, VIJESTI, 20. decembar 2008. godine

B.Batizić: Stojović pretučen u svom stanu, VIJESTI, 28. maj 2008. godine

B:Č-K: Četvorica u pritvoru, VIJESTI, 03. avgust 2008. godine

B:Č: Vodnik jurio kao kaskader, VIJESTI, 28. april 2008. godine

Bi.B.-J.M: Prebili ih zbog mobilnih telefona, VIJESTI, 20. mart 2008. godine

- Bi.B: Nije bilo torture, VIJESTI, 19. septembar 2008. godine
- B.Je: Modrice kao dokaz, DAN, 22. avgust 2008. godine
- B.M: Grupa mladića iz Grblja tvrdi da ih je policija u Kotoru pretukla bez razloga, DAN, 12. oktobar 2008. godinine
- Br.M: Policajac pola sata držao poslanika, VIJESTI, 4. jul 2008. godine
- D.J: Politička tortura, DAN, 22. oktobar 2008. godine
- D.Jovićević: Ražnatović: Neka Mandić ide u Peć da drži mitinge, VIJESTI, 2. april 2008. godine
- D.S: Priznao da je prijetio novinaru, DAN, 7. april 2008. godine
- D.Ž.-M.V.R: Skupštinski odbor saslušao direktora policije povodom slučaja Aleksandra Pejanovića, DAN, 11. decembar 2008. godine
- D.Ž.-M.V.R: Žali se na maltretiranje, DAN, 31. oktobar 2008. godine
- Gi.M: Radonjić: Nastavak antisrpske historije, VIJESTI, 21. mart 2008. godine
- Ispitai okolnosti, Utvrditi odgovornost policije, Zabraniti fantomke, DAN, 4. novembar 2008. godine
- J.M: Policajac me tukao na očigled svjedoka, VIJESTI, 23. jun 2008. godine
- J.M: Porodica se obratila Crnovršaninu i Zekoviću, VIJESTI, 21. mart 2008. godine
- K.R: Novi pregled kod dr Čukić, VIJESTI, 24. septembar 2008. godine
- K.R: Podnio krivičnu prijavu protiv policijskog inspektora, VIJESTI, 18. januara 2008. godine
- Krivične prijave protiv devet lica, DAN, 4. april 2008. godine
- M.D: Dvije patrole da zastare starca, DAN, 23. septembar 2008. godine
- M.D: U fudbalskom timu pod lažnim imenom, DAN, 22. jul 2008. godine
- M.D: Zaštitite svjedoka policijske torture, DAN, 19. februar 2008. godine
- Medojević: Taktika da se uguši drugačije mišljenje, preuzeto sa sajta VIJESTI pogledati na web strani www.vijesti.cg.yu/index.php?id_pre=269309&godina=2008 , posjećena 8 maja 2008. godine
- M.N: Optužuje policajce za prebijanje, DAN, 06. januar 2009. godine
- M.V.R.-D.Ž: Piperović: U policiji mu „uzeli mjeru“, DAN, 5. novembar 2008. godine
- M.V.R- M. Milašević: Napadnut Andrija Mandić, DAN, 2.april 2008. godine
- M.V.RAKČEVIĆ: Iživljavanje u betonjerci, DAN, 3. novembar 2008. godine
- M.V.R: Uhapšen na sportskim igrama, DAN, 21. jul 2008. godine
- O.L.-N.R: I meni pišu, ali ja ne zovem NATO da me brani, VIJESTI, 16. maj 2008. godine
- Pesnicama na Mitrovića, VIJESTI, 7. maj 2008. godine
- Reagovanje Ilije Šćekića iz Podgorice, Ko su očevici, VIJESTI, 29. april 2008. godine
- Sa.K: Govor mržnje ratnika za mir, VIJESTI, 18 mart 2008
- V.B: Policija tukla vozača, VIJESTI, 12.januar 2008. godine
- V.B: U Andrijevići gorjelo auto, DAN, 7. april 2008. godine
- V.R: Krivična prijava i protiv Cacevića, DAN, 08. maj 2008. godine
- V.R: Krivične prijave protiv aktivista DPS-a, DAN, 22. mart 2008. godine
- V.R: Policija bije zbog trobojke, DAN, 16. jul 2008. godine
- V.R: SNP podnijela krivične prijave zbog zloupotreba biračkog prava, DAN, 23. april 2008.

Spisak web stranica korišćenih kao izvor

Amnesty International: www.web.amnesty.org
Akcija za ljudska prava www.hraction.org
Caffemontenegro www.cafemontenegro.cg.yu
Centar za monitoring: www.cemi.cg.yu
Demokratska partija socijalista www.dpscg.org
Fond za humanitarno pravo www.hlc.org.yu
List Dan www.dan.cg.yu
Uprava policije: www.upravapolicije.com
List Danas www.danas.co.yu
List Pobjeda www.pobjeda.cg.yu
List Republika www.republika.cg.yu
List Vijesti: www.vijesti.cg.yu
Monitor www.monitor.cg.yu
Ministarstvo pravde www.pravda.vlada.cg.yu
Ombudsman, zaštitnik ljudskih prava i slobodama www.ombudsman.cg.yu
Prve crnogorske nezavisne elektronske novine www.pcnen.com
Radio slobodna Evropa www.slobodnaevropa.org
RTV B92: www.b92.net
Skupština Crne Gore: www.skupstina.cg.yu
Vlada Republike Crne Gore www.vlada.cg.yu
Večernje novosti <http://www.novosti.co.yu>

Sadržaj

I Policijska tortura	4
Domaći i međunarodni standardi u oblasti policijske torture.....	4
Mehanizmi kontrole.....	4
Pravne norme.....	4
Opis slučajeva.....	6
I Slučajevi prijavljeni Inicijativi	6
Ponižavajuće postupanje u Područnoj jedinici u Baru.....	6
Nekorektno ponašanje u prostorijama podgoričke policije.....	14
Postupak saobraćajne policije prema Valentini Kaluđerović.....	16
Neredi na fudbalskoj utakmici Berane - Budućnost	17
Tortura nad Nenadom Ivezićem.....	22
Nezakonito privođenje fotoreportera Borisa Pejovića.....	24
Ponižavanje Besnika i Đoke Donaja.....	28
Tortura nad Šemsi Zorjanijem.....	30
Tortura u Rožajama.....	33
Ponižavanje porodice Banda u Ulcinju.....	34
Tortura nad Preljom Đokićem iz Podgorice.....	35
Tortura u Kolašinu.....	39
Incident u Dragovoljčićima kod Nikšića.....	40
Tortura nad Nikolom Stajovićem.....	41
Tortura nad Andrijom Lalevićem.....	43
Tortura nad Sašom Ristićem.....	45
Slučaj Pejanović.....	47
Slučaj Raičević.....	50
Incident na Koniku.....	52
II Slučajevi na osnovu analize medija.....	54
III Slučajevi koje je registrovala Uprava policije.....	60
Incidenti u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija	63
Zaključci.....	65
Preporuke.....	66
II Politički motivisano nasilje	67
I Predizborna kampanja i izbori	67
II Politički motivisani incidenti.....	70
Slučaj Milovac.....	73
III Politički motivisano nasilje nad novinarima.....	76

Zaključci.....	82
Preporuke.....	82
Bibliografija.....	83
Spisak korišćenih knjiga i izvještaja.....	83
Spisak pravnih propisa korišćenih kao izvor.....	83
Spisak novinskih tekstova korišćenih kao izvor.....	83
Spisak web stranica korišćenih kao izvor.....	85
Sadržaj.....	86